

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marek 70

Redaktor naczelny: Dr. Marian Seyda

Nr. 44

Poznań, wtorek dnia 28 stycznia 1930

Rok XXV

Skutki życia nad stan

Jeżeli zbadamy istotę zaostrzającego się kryzysu gospodarczego, to dojdziemy do wniosku, że przyczyną jego jest brak gotówki i brak kredytu. Brak kredytu tłumaczy się nadmiernym fiskalizmem i polityką etatystyczną, która godzi w inicjatywę prywatną i w prywatny kapitał. Nadmierny fiskalizm jest następstwem wielkiego budżetu, a ten jest skutkiem życia nad stan państwa. Przesilenie, jakie przeżywamy, jest więc w dużym stopniu wynikiem pomajowej polityki gospodarczej i finansowej.

Polityka ta stała pod znakiem „radosnej twórczości”. Nadwyżki budżetowe, jakie ujawniły się w okresie dobrej konjunktury, wywołanej węglowym strajkiem w Anglii, wydano na prawo i na lewo, zwiększając niepomierne budżet. Sfery rządzące opanowała jakaś psychoza bez troski. Słyszeliśmy, jak p. Bartel mówił z pewnością siebie, że „stać nas na luksus biernego bilansu handlowego”, słyszeliśmy później, jak p. Moraczewski dowodził w Poznaniu, że rząd miał obowiązek wydać wszystkie nadwyżki pod groźbą rozstrzelania. Jednocześnie gen. Górecki, jako prezes Banku Gospodarstwa Krajowego, wzywał samorządy do robienia niebywałych inwestycji, zapewniając, że „pod rządami marszałka Piłsudskiego” kredytu mamy w bród. Pisma „sanacyjne” miały tylko jeden kłopot: co zrobimy z falą pożyczek, jaka miała do nas napłynąć z Ameryki.

Jeżeli kto ośmielał się walczyć z tą nowobogacką psychozą, właściwą ludziom raczej pierwotnym, narażał się na zarzut — pomniejszyciela państwa. „Mocarstwowość” Polski wymagała rzekomo tej rozrzutności. Musieliśmy się światu pokazać. Stąd zakupy samochodów, stąd wielkie fundusze dyspozycyjne, stąd gospodarka gen. Góreckiego w Banku Gospodarstwa Krajowego, stąd ujawniona przez Najwyższą Izbę Kontroli Państwa gospodarka płk. Miedzińskiego w ministerjum poczt i telegrafów, gdzie rozdawano pieniądze „nieznany osobom na nieznaną cel”. Oczywiście kosztowała też polityka, kosztowały jakieś pismka „sanacyjne”, jakieś stowarzyszenia „mocarstwowe”, jakieś związki „regionalne”, o czym dowiedzieliśmy się z rewelacji pisma Rybarskiego w komisji sejmowej.

Gdy Klub Narodowy w Sejmie i Senacie przestrzegał przed nadejściem ciężkich czasów, gdy zalecał nie zwiększać wydatków, a nadwyżki budżetowe przeznaczyć raczej na zmniejszenie podatków, co czyni obecnie rząd francuski bez narażenia autorytetu Francji, nazywano tego rodzaju przestrogi robotą antypaństwową, krakaniem partyjnym, rzucaniem kłód pod „pochód mocarstwowej Polski”.

Psychoza życia nad stan nie ograniczyła się tylko na rządzie. Przeniknęła do samorządów i do społeczeństwa, w które wmawiano, że możemy sobie na

„Niedyskrecje” berlińskie i odwety warszawskie w sprawie umowy likwidacyjnej

Podany przez nas w wydaniu porannym tekst polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej został wczoraj popołudniu ogłoszony przez berlińską nacjonalistyczną Telegraphenunion. Wczoraj wieczorem otrzymały tekst w Warszawie redakcje tamtejszych pism rządowych, które ogłosiły go dzisiaj rano. Berlińskie oficjalne Telegr. Biuro Wolffa — jak się dowiadujemy drogą radiową — potępia „niedyskrecję Telegraphenunion, która nie może być uważana za czyn urzędowy”, po-

czem pisze: „Tekst podany stanowi tylko część umowy, złożoną na konferencji haskiej. Całość wraz z dokumentami i korespondencją obustronną, w której między innymi znajduje się rezygnacja Polski z prawa odkupu w stosunku do osad, stworzonych przez pruską Komisję Kolonizacyjną, będzie w najbliższych dniach odesłana na drodze ustawowej do Reichstagu”.

Te „niedyskrecje” berlińskie i odwety warszawskie w prasie rządowej są bardzo wymowne...

Z komisji budżetowej Sejmu

Warszawa, 28. 1. (Tel. wł.) Dzisiaj na posiedzeniu komisji budżetowej w trzecim czytaniu przyjęto budżet min. spr. zagranicznych, odrzucając wszystkie poprawki o przywrócenie sum, skreślonych w drugim czytaniu m. in. o przywrócenie 2 milionów na fundusz dyspozycyjny.

Przy budżecie M. S. Wojsk. odrzucono również wszystkie poprawki i przyjęto budżet w brzmieniu ustalonym w drugim czytaniu.

Posel Kościakowski — B. B. oraz pułkownik Petrażycki domagali się restrytuowania całości funduszu dyspozycyjnego. Wnioski te jednak nie utrzymały się. Przy budżecie min. przemysłu i handlu dodano nowe pozycje jako zwrot kosztów utrzymania polskiej delegacji Rady Portu w Gdańsku. Dotację na rozbudowę Gdyni podwyższono z 500 na 750 tys. Szereg poprawek oszczędnościowych posła Korneckiego (Klub Narodowy) odrzucono.

Z komisji konstytucyjnej

Warszawa, 28. 1. (Tel. wł.) W komisji konstytucyjnej prowadzono dzisiaj dalszą ogólną dyskusję. Poseł Liebermann (P. P. S.) oświadczył, że projekt zmiany konstytucji B. B. nie może stanowić podstawy do rozmów. Poseł Spitzer (Niemiec) domagał się

uwzględnienia w konstytucji potrzeb mniejszości narodowych w duchu zakładania związków autonomicznych o charakterze publiczno-prawnym. Milczyński (N. P. R.) stał na gruncie demokracji parlamentarnej.

Kredyt dla eksporterów

Warszawa, 28. 1. (AW). W min. przem. i handlu opracowany został projekt utworzenia funduszu, któryby gwarantował transakcje eksportowe a zarazem fundusz eksportowy. Odnosny wniosek przesłany został również do Rady Ministrów. Z funduszu tego korzystać będą przedsiębiorstwa

eksportujące stale wyroby gotowe. Przy udzielaniu kredytów uwzględniane będą przede wszystkim te gałęzie przemysłu, które zatrudniają wielką liczbę robotników a chwilowo są w ciężkiej sytuacji jak np. przemysł włókienniczy.

wszystko pozwalając, gdyż jest świetnie, bo nad wszystkim czuwa „myśl marsz. Piłsudskiego”. Dziś następuje ta psychoczo wszyscy odczuwają i... cierpią. Odczuwają je także samorządy. Musimy stwierdzić, że również nasze miasto w pewnym stopniu uległo tym nastrojom, idącym z góry, i dziś ma skutek tego sporo kłopotów. Coprawda, wiele można wytłumaczyć w Poznaniu. Po wszechną Wystawą Krajową. Nie przypuszczano w okresie jej organizowania, że czeka nas tak ciężki kryzys gospodarczy. Ale i tak można było uniknąć niektórych obecnych komplikacji przez bardziej oględne angażowanie się w inwestycje.

Bylibyśmy jednak niesprawiedliwi, gdybyśmy całą odpowiedzialność w państwie za obecną sytuację zrzucili wyłącznie na sfery rządzące. Odpowiedzialne są również te czynniki społeczne, które gospodarkę tę popierały i nią się lekkomyślnie zachwycały.

Mamy tu przede wszystkim na myśli konserwatystów, którzy wysunaw-

szy się na menterów ziemiaństwa, nie zapobiegli obecnemu kryzysowi w rolnictwie. A co by się działo dzisiaj w tych sferach i w prasie konserwatywnej, gdyby u władzy stał obecnie rząd „endecki”, a p. Niezabytowski był „endekiem”?

Odpowiedzialność ciąży i na tych przedstawicielach kół gospodarczych, którzy z oportunistycznym schlebieniem pomajowemu, zdobywając się jedynie na panegiryki i hołdy, a nie umiejąc na czas przestrzec, skrytykować, pohamować.

W gospodarce i polityce wielką rolę odgrywają momenty psychologiczne. Obecna sytuacja w Polsce jest w dużym stopniu wynikiem pierwotności kulturalnej poważnej części Polaków, którzy blichtr biorą za treść, i z natury nie rozumieją pojęcia oszczędności, poza tem jest wynikiem słabości charakteru sfer oświeconych. Bez zerwania raz na zawsze z życiem nad stan nie wyjdziemy z obecnych kłopotów. A to potrafią uczynić tylko silne charaktery.

Wzrost bezrobocia i agitacja bolszewicka

„Słowo Pomorskie” omawia ostatnie rozruchy i manifestacje bezrobotnych, zaaranżowane przez komunistów i piętnuje lekkomyślność „sanacji”, która nie tak dawno jeszcze twierdziła, że bezrobocie w Polsce zbliża się ku końcowi. Tymczasem, niestety, staje się ono obecnie jednym z najardziej palących zagadnień.

Posel dr. Kuśnierz na posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej dnia 23. bm. podał do publicznej wiadomości, że cyfra bezrobotnych wynosi w chwili obecnej 232.664 jednostek, przyczem zaznaczył, że nie obejmuje ona około 100.000 liczby częściowo bezrobotnych. Cyfra ta już w najbliższych godzinach okazuje się nieścisłą, gdyż z wielu stron kraju sygnalizowano zjawiska, które statystykę bezrobotnych podniosły o dalszych kilkanaście tysięcy. Okrągiło przeto cyfrę całkowicie bezrobotnych określić możemy na 250.000, co w stosunku do 1.003.692 zarejestrowanych robotników stanowi ponad 25 proc.

Skoro przyjmujemy, że rodzina robotnicza składa się co najmniej z 3 osób, natenczas stwierdzić wypadnie, że klęską bezrobocia objętych zostało 750 tysięcy jednostek. Jest to cyfra bardzo poważna, gdy się jeszcze zwąży, że nie wliczono do niej bezrobotnych pracowników umysłowych, których ilość dotychczas nie została ogłoszona. Tak samo trudno określić liczbę bezrobotnych rzemieślników.

W ostatnich manifestacjach, tak zbrodniczo wyzyskanych przez agentów Trzeciej Międzynarodówki, brały udział tłumy, które zostały rzucone na ulicę przez nędzę, a czerwoni „technicy” usiłowali przy tej sposobności chwycić do rąk lejce. Nie można przeto rozruchów bezrobotnych kontrować tylko na rachunek nastrojów komunistycznych, jak i z drugiej strony nie wolno lekceważyć zdolności wykorzystywania sytuacji przez „mężów zaufania” Moskwy i III-ej Międzynarodówki.

„Słowo Pomorskie” omawia sytuację na Pomorzu i notuje cyfry bezrobotnych w większych miastach: Toruń — 1.800 bezrobotnych, Grudziądz — ponad 2.400, Chelmska — około 300, Tczew — około 1.000, Gdynia — około 1.500.

Korzystając z funduszu pobierają od 12—20 zł tygodniowo — a więc tyle tylko, by nie umrzeć z głodu. Z pomocą z funduszu bezrobocia nie korzysta około 50 prac., w czem duży odsetek stanowią robotnicy obcerodzinni. Codziennie notują wieści zamknięcia fabryk. „Unja” stoi. Herzfeld-Victorius zwalnia robotników. Pe-Pe-Ge redukuje, młyny ledwo dyszą, warsztaty rzemieślnicze zwalniają czeladników, samorządy wstrzymały poważniejsze prace, szeregi bezrobotnych umysłowych rosą.

Do bolesnego tego zagadnienia dołączyły się poprzednio wszystkie zjawiska kryzysu, które upoważniły jednego z posłów na czwartkowej komisji budżetowej do stwierdzenia że: „Takiej katastrofy gospodarczej, jaka jest obecnie, jeszcześmy nie przeżywali”.

Nie trzeba chyba dodawać do tej charakterystyki, że w Wielkopolsce sytuacja jest nie lepsza, co znajduje także swój wyraz w rozruchach bezrobotnych. Czas ostatni podjął bardzo radykalne środki naprawy — polityka jednak sfer rządzących nie daje pod tym względem zbyt wielkich nadziei.

Sprawa ustroju Polski

Książka prof. St. Grabskiego o państwie narodowym

Prof. Stanisław Grabski, b. poseł i b. minister, ogłosił książkę p. t. „Państwo narodowe” (Lwów, nakł. Księg. Wydaw. L. Igl, str. 178), która omawia najważniejsze zagadnienia budowy państwa i wypowiada poglądy wyraźnie zarysowane. W części pierwszej (str. 3—21), dającej rzut oka na zagadnienie ustrojowe w dzisiejszej chwili, po zaznaczeniu, że konstytucja z 17 marca 1921 powstawała bez dostatecznego oparcia o zrozumienie dążeń ustrojowych stróżów ogrodu, czyta się o okresie obecnym:

„W ciągu 1926 i 1927 r. znaczna część naszej opinii publicznej, głośno oświadczając się za zmianą konstytucji, oczekiwała jej jednak, jako niespodzianki, którą obdarzy naród w tę czy inną rocznicę, te czy inne imienniny „genjalny pierwszy marszałek Polski”. Zamiast jednak genialnej improwizacji zjawiał się kiepski kompromis różnych odłamów B. B.... (str. 7).

„A gdyby chciano „naprawę konstytucji” okrojować, naprawa taka byłaby jeszcze bardziej połowiczna od projektowanej przez B. B., byłaby naprawą „konstytucją polataną”, wedle słów Staszica, i krótkotrwała. Bo naród polski, choć się czasami boi, ale nie lubi się bać, i świszcząc na ulicach bat wywołuje zawsze i wywołuje w Polsce po niedługim czasie odpór skuteczny... (str. 9—10).

„Ludzi się część stronnictw naszych, że rosnące z miesiąca na miesiąc rozczarowanie rządami „sanacyjnymi”, rozwijając legendę o zbawczej dyktaturze, przywrócić zaufanie mas ludowych do obecnej konstytucji. Rozczarowanie rządami dyktatorskimi istotnie szybko się wzmaga. Nie budzi ono jednak bynajmniej tęsknoty do systemu rządów z poprzedzającego zamach majowy okresu. Bo system rządów, który tak łatwo został wyrwany przez spisek wojskowy, nie może odzyskać zaufania mas ludowych, lekceważących zawsze władzę słabą... (str. 11).

„Ale jest i coś znacznie gorszego, co się również „faszysmem” u nas nazywa. Dawniej fałszowanie wyborów, rozwiązywanie niedość uległych rad miejskich, konfiskowanie dzienników, usuwanie zasłużonych pracowników państwowych, obsadzanie urzędów ludźmi bez fachowych kwalifikacji, byle swoimi, zwało się rządami policyjnymi. Dziś zwie się to „faszysmem”. Nazwą faszyzmu, wytworzonego przez czysto zachodnią włoską cywilizację, uzasadnia się dziś u nas nawskroś wschodnie metody rządzenia, ponad praworządność stawiającej prawomyślność (blagonadziejność), gotową do wszelkiego bezprawia, byle zgodnego z intencjami władzy państwowej... (str. 14).

„Próbuje się, znów bezskutecznie, zapędzić do jedności większość społeczeństwa strachem przed „silnym”, wymyślającym, co wlezie, wszystko i wszystkich panem Polski... Czemuż te wszystkie próby zawiodły? (str. 15).

„Nie wzmocnia to naszej siły narodowej, że szereg ludzi wielkiego talentu i rozumu oraz nieposzlakowanego patriotyzmu, jak Paderewski, nie ma dla siebie miejsca w Polsce, czy, jak Dmowski, odsuwany jest systematycznie od bezpośredniego wpływu na nasze życie państwowe... (str. 18).

„Niewolnicze cnoty obce były zawsze narodowi polskiemu i, da Bóg, pozostaną mu obce, pomimo wysiłków, jakie się dziś czyni, by mu je zaszcześcić. Ale też wskutek tego nie skupi opinii patriotycznej zawołanie takiego czy innego nazwiska... Bo najłatwiejszym sposobem wywyższenia jednego człowieka jest ponizanie innych zasłużonych ludzi. Bo płaszcą się zawsze tylko karierowicze i za to płaszczenie się żądają intratnych dla siebie stanowisk. W Polsce każde narzucanie kultu osób i wywyższenie ich woli ponad wolę narodu zaogniło jeno przeciwieństwa wewnętrzne... (str. 19).

„I obecnie znikną z widowni naszego życia państwowego wszelkie umundurowane i nieumundurowane bojówki, zamilkną głośzące wszelką troskę o przyszłość ojczyzny wiwaty na cześć zbawczej jednostki, rozprószą się wszelkie brygady pochiebów, gdy wytworzy się w młodem pokoleniu rzeczywisty entuzjazm uczuć i woli, Entuzjazm zaś taki zrodzić może jedynie jasna, zdecydowana i śmiała myśl przebudowy ustroju społeczno - państwowego Polski. Skryształizowanie się tej myśli jest najpilniejszą potrzebą dnia dzisiejszego (str. 20—21)“.

Część druga (str. 22—73), omawiająca obecny kryzys państwowy w Europie, sprowadza do właściwych rozmiarów twierdzenia o t. zw. bankructwie

parlamentaryzmu (Anglja, Francja itd.), oraz zamyka się wnioskiem, że nie parlamentaryzm się przeżył, ale dostosowanie go w niektórych krajach było powierzchowne wobec niedostatecznego wykształcenia świadomości narodowej

Część trzecia (str. 74—106) o formie państwowej i treści cywilizacyjnej życia narodu stwierdza, że niema jednej wspólnej dla wszystkich narodów formy państwowej, skoro tak różne są dążenia i cele cywilizacyjne, oraz, że silnego państwa nie stworzy się bez silnego narodu.

Część czwarta (str. 107—146) o sile narodu zawiera zdania i poglądy m. in. następujące:

„Młodzież, dojrzewająca w niepodległej już Polsce, musi zdać sobie sprawę, że pustym frazesem będą jej hasła mocarstwowej potęgi Polski, jeśli nie wytworzy ona przedewszystkiem duchowej potęgi narodu, a duchową potęgę narodu wytwarza tylko czynna opinia, umiejąca przeciwstawić każdej propagandzie i każdej przemocy, niszczącej cnotę obywatelską, zdecydowany terror moralny. Trzeba umieć powiedzieć wręcz w oczy nicponiom i łotrąm, że są nicponiami i łotrąmi, choć mają przewagę siły fizycznej, i nie bać się, że te słowa prawdy będą próżną demonstracją. Raz bowiem będą pogardliwie zlekceważone, drugi raz wyszydzone, za trzecim razem wywołają protesty, a za czwartym osobiście ucziwi, ale słabi zaczynają się od współdziałania ze złem odsuwać, by potem czynnie je wreszcie zwalczać... (str. 117).

„Bez miłości Boga niema prawdziwego kochania Ojczyzny, jest tylko łatwo zawodzące kochanie się w niej. I bez głębokiej wiary i myśli religijnej niema zdecydowanej, czynnej opinii patriotycznej. Ale mówi się nieraz: inna jest moralność życia publicznego niż prywatnego... (str. 119—120).

„I można związać z sobą gromadę karierowiczów, by przy ich pomocy łamać prawo, dochodzić po trupach ro-

Stronnictwo Narodowe

W środę, dnia 29 stycznia, odbędzie się o godz. 8 wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego przy św. Marcynie 65 zebranie członków, na którym referat polityczny wygłosi

p. poseł Karol Wierczak z Warszawy

Wszystkich członków, a zwłaszcza członków zarządów Kół, zaprasza
ZARZĄD NA M. POZNAŃ.

daków do władzy, obiecując im w zamian intratne stanowiska, do których by inaczej nigdy nie doszli z braku odpowiednich fachowych kwalifikacji. Ale karierowicze wierni są swemu przewódcy dopóty tylko, dopóki ma on powodzenie. Przy pierwszej porażce opuszczają go... (str. 120—121).

„Niemniejszą zbrodnią od morderstwa dla oobistego zemsztv czy bezprawnego zawładnięcia majątkiem, jest wszczynanie wojny domowej dla bezprawnego zawładnięcia rządami kraju lub skrytobójczy zamach na przeciwnika politycznego... (str. 121).

„Każdego bez wyjątku człowieka obowiązują w całym jego życiu dziesięciocoro przykazań... (str. 122)“.

Dalsza część tego rozdziału o sile narodu mówi w sposób bardzo wyrazisty o tworzeniu gospodarczej potęgi w uwagach, dotyczących obecnej chwili, o kapitale, bilansie handlowym, kredycie, wpływie obcym w Banku Polskim, budżecie, zadłużeniu, nieumiejętności gospodarczej u góry:

„To jest najgorszym przekleństwem rządów koteryj, przemocą zdobywających władzę, że muszą one nieustannie nagradzać popierających je karierowiczów i dla awansowania „swoich ludzi” bez rzeczowych kwalifikacji usuwać z odpowiedzialnych, kierowniczych stanowisk ludzi prawdziwie twórczej pracy, obniżając przez to poziom „alei cywilizacji narodu coraz niżej i niżej“.

Wreszcie część piąta (str. 147—178) mówi o obecnych hasłach ustrojowych lub rzekomo ustrojowych obozu rządzącego i daje wskazówki, jakie postanowienia mogą dać narodowi polskiemu stanowisko gospodarza w państwie.

Czarna lista

Sprawozdanie posła Rybarskiego z krótkiej rewizji, przeprowadzonej w Banku Gospodarstwa Krajowego na polecenie sejmowej komisji budżetowej, jest gwoździem do trumny hasła „sanacji moralnej”. Jeszcze przez długie lata będą wpływały nowe, większe i ciekawsze sprawy z okresu rządów „sanacji”, ale już to, co dotąd zostało ujawnione w sprawie funduszu wyborczych, budowli kolejowych i pocztowych oraz „innych” wydatków b. ministra poczty i telegrafów, a wreszcie gospodarka subwencyjna Banku Gospodarstwa Krajowego, to już wystarczy opinii publicznej na wyrobienie sobie właściwego sądu o „sanacji moralnej“.

Znaczenie wyników rewizji w Banku Gospodarstwa Krajowego polega na tem, że ten właśnie teren obrał obóz rządowy do ataku na t. z. „stosunki przedmajowe”. Po zupełnym fiasku z nadzwyczajną komisją do zwalczania nadużyć, która pomimo sporządzenia przez prasę prorządową i wysługujących się jej wówczas socjalistów „czarnej listy” rzekomych złodziei grosza publicznego nie potrafiła, choć tego bardzo pragnęła, oskarżyć żadnego z wybitniejszych polityków okresu przedmajowego, a w stosunku do rozmaitych urzędników wszystkie wytoczone im sprawy w sądzie przegrała, — wystąpił z nowym oskarżeniem p. minister Kwiatkowski na odczytanie we Lwowie. To, co z wielkim oburzeniem zarzucił p. Kwiatkowski niektórym posłom poprzedniego Sejmu, to były zabiegi o uzyskanie kredytów w Banku Gospodarstwa Krajowego dla rozmaitych instytucji gospodarczych. Były premier Wł. Grabski w odpowiedzi min. Kwiatkowskiemu ustalił nawet cyfrę tych „poleconych kredytów” na 5 milionów złotych, przyczem w dwóch wypadkach skarb państwa skutkiem niedostatecznego zabezpieczenia prawdopodobnie poniósł pewne straty.

To wszystko. Przez blisko cztery lata nie zdołano niczego więcej znaleźć. I dla tych 5 milionów „kredytów poleconych” dokonano krwawego przewrotu, dlatego sponiewierano Sejm jako całość i dziesiątki niewinnych ludzi postawiono pod pręgierzem. Piszemy „dlatego”, bo innych hasel, prócz „sanacji moralnej” i „walki z partyjniactwem” wtedy nie wysunęto.

Obecnie te same rzekome nadużycia są najsilniejszym argumentem za zmianą konstytucji po myśli wniosku B. B.,

a więc z ograniczeniem prawa kontroli Sejmu. Argument ten ma być dla niektórych usprawiedliwieniem zmiany konstytucji nawet wbrew prawu.

I oto na tym samym terenie, na którym dokonano przed majem owej zbrodni „kredytów poleconych”, dzieje się obecnie to, co przedstawił Sejmowi prezes Klubu Narodowego, poseł Rybarski, a czemu nie zaprzeczył ani jednym słowem p. Matuszewski. Blisko półtora miliona złotych nie pożyczono, ale podarowano w ciągu jednego roku rozmaitym organizacjom „sanacyjnym”, z których największa Federacja Obronców Ojczyzny jest polityczną ekspozyturą obozu pomajowego. Obok niej występują rozmaite nikomu nieznanne potworki, które lekko uzyskiwały subwencje, dochodzące do stu tysięcy złotych. Wyrażenie „subwencje zwrotne”, użyte w stosunku do Federacji, nie ma żadnego znaczenia prawnego. Prawnie zwrotna jest pożyczka; co nie jest pożyczką, jest prezentem.

Niezależnie od tego wysoki urzędnik państwowy, jako współnik jakiegoś Żyda, zabiega o bardzo duże kredyty w Banku Gospodarstwa Krajowego i uzyskuje je, a, kiedy firmie mimo tego grozi upadek, tenże Bank za poparciem sfer rządowych ratuje ją, wchodząc do spółki z milionowym udziałem.

Tyle w ciągu kilku dni stwierdził poseł Rybarski, który — jak sam wyraźnie oświadczył — wyjątkowo tylko badał oryginalne dokumenty, a przeważnie za-

dawał się dostarczonemu przez Bank danemi.

A teraz następuje „przebój” w postaci obrony p. Matuszewskiego.

P. Matuszewski broni udzielania subwencji organizacjom partyjnym, co więcej — broni interwencji poselskich w Banku, oświadczając dosłownie:

„W moim przekonaniu należy się ustosunkować do instytucji społecznych, zależnie od ich pożytecznej lub niepożytecznej działalności społecznej, a nie od kierunku politycznego. Dajmy na to, że w sprawie stowarzyszenia „Samopomoc” przychodziła p. Prausowa, to jeszcze nie znaczy, że to stowarzyszenie działa źle“.

Jak teraz wygląda p. minister Kwiatkowski? Po co takie gromy rzucał we Lwowie na rzekome „stosunki przedmajowe”? Przecież p. Matuszewski w swej obronie stanął całkowicie na łaf-formie, dopuszczającej subwencjonowanie organizacji społecznych i interwencje poselskiej!

Więc gdzie się podziało główne hasło przewrotu majowego? I wogóle po co go robiono? Czy po to, aby wszędzie się zdarzające tendencje do wyzyskiwania wpływów politycznych stokrotnie spotęgować, nadać im tak jaskrawe formy, jak to było w Banku Gospodarstwa Krajowego, a potem jeszcze uznawać to za zupełnie naturalne i moralne?

I co będzie czarną listą w historii obecnego okresu? Czy spis kilkunastu ludzi, którym mimo usilnych pragnień i posiadania w ręku całego aparatu administracyjnego nie potrafiono wykaazać żadnej winy, — czy przedłożony Sejmowi, przez posła Rybarskiego, potwierdzony przez rząd, spis kilkudziesięciu instytucji partyjnych, żerujących kosztem grosza publicznego?

Nie pierwsza i nie ostatnia czarna lista „sanacji moralnej” została sporządzona, potwierdzona i — osądzona!
M. K.

Procesy wyborcze

Warszawa, 28. 1. (AW). Sąd Najwyższy rozpatrywał wczoraj 3 procesy wyborcze, z których jeden wniesiony przez dr. Grossfelda z Przemysła kwestjonował ważność wyborów w całej Polsce z powodu mianowania p. Cara komisarzem wyborczym. Sąd Najwyższy protest oddalił stwierdzając, iż należycie ogłoszony dekret p. Prezydenta nie może być przedmiotem rozważań sędziów. Również odrzucono 2 pozostałe procesy jako bezpodstawne.

SKONDENSOWANY POKARM

znajdziesz w cukierku śmietankowym

„PUDLISZKI“

świeża śmietanka i świeże masło są podstawą fabrykacji. Tanie i zdrowe.

Fabr. Konserw Maj. Pudliszki
p. Krobia (Włkp.)
Pw 418-51 270a

Grype, kaszel i bronchit ulecysz systematycznym pićm szcawnickich wód kruszcowych „Stefana” i „Józefiny”. Choroby żołądka i przemiany materji usunie Ci szcawnicka „Majdalena” i „Wanda”. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych.
nw 766

KARNAWAŁ.

Strojny bal! Jazz-band! Wino! A więc, hulaj dusza!
Cóż że kosztuje?! Furda! Kto by się tem wrzusał!

Co dziś — to jeszcze nasze! Co jutro — któż zgadnie?!
Ja zgadnę, przyjaciele! W czarze wina, na dnie,

Siedzi upiór zgryzoty, co szarpie i dławi,
Co Wam jutro na trzeźwo rachunek wystawi!

Każę płacić Wam troską, biedą i zgryzotą,
Za lekkomyślne, głupio roztrwonione złoto...

Tylko ten się w niedoli nie uwikła pęta,
Kto dziś — nawet w zabawie — o Jutrze pamięta.

Kto, przezorny, oszczędza — tego minie zło
Bo ma środki w zapasie w Kasach P. K. O.

M. Cz.

Konferencja morska w Londynie

Ostra wymiana zdań między Grandim a Tardieu — Projekt kompromisowy Grandiego

Londyn, 28. 1. (PAT). Wczoraj odbyło się trzygodzinne posiedzenie szefów delegacji poświęcone sprawie ustalenia porządku dziennego konferencji. Na posiedzeniu odbyła się długa i ostra wymiana zdań pomiędzy delegatami francuskim i włoskim, która ujawniła jaskrawe przeciwieństwa francusko-włoskie.

Mac-Donald, Stimson i Wakatsuki prawie nie zabierali głosu, tak, że cały ciężar dyskusji spadł na Tardieu i Grandiego.

Francja wysunęła konieczność rozpoczęcia prac konferencji od sprawy globalnego tonażu oraz transferu w poszczególnych kategoriach statków morskich. Włochy oponowały proponując rozpoczęcie prac od ustalenia

nowego maksimum, co pozwoliłoby Włochom wysunąć kwestję parytetu sił pomiędzy Francją a Włochami. Ustalono, że sprawy, wysunięte przez Francję, będą pierwszym punktem porządku dziennego, a sprawy, wysunięte przez Włochy — drugim punktem.

Paryż, 28. 1. (Radjo wł.). Pisma tutejsze podkreślają wczorajsze starcie Tardieu z Grandim, przyczem donoszą, że delegat włoski podsunął projekt wyłączenia z zasady równości floty francuskiej z włoską — tych francuskich okrętów, które miałyby być na północy zabezpieczeniem przed flotą niemiecką. Sauerwein w „Matin” zarzuca Włochom zbyt faszystowskie ujęcie problemów rozbrojenia.

Litwinow uniewinniony

Paryż, 28. 1. (PAT). Wyrok uniewinniający, który zapadł przed sądem przysięgłych w sprawie Litwinowa, został powitany przez prasę jako znamienny wyraz nastroju szerokiej warstw ludności francuskiej, zdającej sobie sprawę z prawdziwego oblicza bolszewików.

Wobec odrzucenia przez sąd karny oskarżenia o sfałszowanie weksli, które wystawione zostały na sumę przeszło 200 f. szt będzie ono stanowiło obecnie przedmiot nowego procesu przed paryskim sądem handlowym.

Pod adresem p. ministra sprawiedliwości

W wczorajszym numerze ogłoszemy za prasą warszawską protest licznego grona adwokatów warszawskich przeciwko przyjęciu p. Cara w poczet członków palestry tamtejszej. Ten sam protest został wczoraj w „Gazecie Bydgoskiej” skonfiskowany przez prokuraturę. Zapytujemy obecnego ministra sprawiedliwości p. Dutkiewicza, czy represje tego rodzaju i z takich przyczyn uważa za zgodne z zasadami, które wyluszczył zarówno w Poznaniu podczas uroczystości dziesięciolecia sądownictwa wielkopolskiego, jak w Warszawie w sejmowej komisji prawniczej.

W sprawie Banku Przemysłowców

Od kilku dni zaznaczyło się poważne zaniepokojenie wśród wierzycieli i klientów Banku Przemysłowców o wypłacalność tej instytucji. Rozpoczął się formalny run na bank. Według naszych informacji sytuacja finansowa Banku Przemysłowców nie uzasadnia tego zdenerwowania. Bank dzięki udzielonej mu przez tutejsze instytucje finansowe pomocy kredytowej, wywiązuje się z swych obowiązków i nie ma obawy o możliwość narażenia interesów klientów Banku. Pertraktacje w sprawie gruntownego uzdrowienia sytuacji są w toku, o wyniku ich doniesiemy w swoim czasie.

Kurs złotego. Dział rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,86 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 3/4 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,64 do 212,94 zł, gotówką 212,24 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,06 do 173,32 zł, gotówką 172,72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28 stycznia 1930.
Dzisiejsze zebranie giełdowe miało ten deniec bez zmiany.

Z papierów procentowych nadal poszukiwana 5 proc. po konwers 49,50 proc w placeniu, 5 proc premj dol poszukiwana po 75,— bez oddawców, również 4 proc poz inwest po 120,—, 8 proc listy dolarowe oddawano po 91,75, natomiast płacono za 4 proc listy zast. konwert. po 38,25. Poszukiwano poza tem 6 proc. listy żytnie po 21,— bez oddawców.

Z akcji bankowych silnie poszukiwano Bank Polski po 181,—, również płacono za Bank Przemysłowców 30,—.

W akcjach przemysłowych zauważono ogólny brak materiału, mianowicie poszukiwano Cegielskiego po 43,—, bez notowania kursu Herzfeldy po 45,—, Centr Rolników po 90,— i Unję po 90,—, R. Mayem robiono transakcje po 7,—.

Cedula urzędowa z dnia 28 stycznia 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominatu)
5% Pożyczka konwersyjna 49,50% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt 91,75% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt, 38,25% P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 181,— P.
Bank Przemysłowców I em. 30,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. 43,— P.
Dr. Roman May I em. 78,— P.
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 28. 1. 1930.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr. —	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,15	124,46	123,84
Holandja	358,11	359,01	357,21
Londyn	43,37	43,48	43,26
Nowy Jork	8,29,7	8,91,7	8,87,7
Nowy Jork kabel	8,91,5	8,93,5	8,89,5
Oslo	238,08	238,68	237,48
Paryż	35,01	35,10	34,92
Praga	26,36 1/2	26,43	26,30
Szwajcaria	172,18	172,61	171,75
Wiedeń	125,45	125,76	125,14
Włochy	46,64	46,76	46,52

Tendencja słaba.
Papiery państwowe i obligacje:
4% poź. inwest. 123,50 124,0 123,50
5% poź. premj. dol. 76,00 75,25
5% poź. konw. 49,75

Akcje w złotych:
Bank Polski 184,50—183,50
Bank Przem. lwowski 0,00—85,00
Bank Zachodni 78,00—77,00
Bank Zw. Sp. Zarob. 78,50—79,50
Modrzejów 0,00—14,50
Starachowice 22,75—22,00
Tendencja niejednorodna.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 28 stycznia 1930.
Spędzono: wołów 129, bulai 221, krów 450, bydła 810, świń 2327, cieląt 544, owiec 443. Razem 4114 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste, wytuczone nieoprężane	134—142
Mięsiste tuczone młodsze do 3 lat	122—130
Mięsiste tuczone starsze	112—120
Miernie odżywione	000—000

Buhaje:

Wytuczone pełnomięsiste	132—140
Tuczone mięsiste	120—128
Nie tuczone, dobrze odżywione starsze	110—116
Miernie odżywione	100—106

Krowy:

Wytuczone pełnomięsiste	130—134
Tuczone mięsiste	116—120
Nietuczone dobrze odżywione	10—110
Miernie odżywione	076—080

Jalowice:

Wytuczone pełnomięsiste	130—136
Tuczone mięsiste	120—128
Nietuczone, dobrze odżywione	102—110
Miernie odżywione	000—100

Młodzież:

Dobrze odżywione	100—106
Miernie odżywione	096—100

Cieleta:

Najprzedsze cieleta wytuczone	152—164
Tuczone cieleta	140—150
Dobrze odżywione	130—136
Miernie odżywione	116—120

OWCE:

Wytuczone, pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	140—146
Tuczone starsze skopy i maciorki	130—138
Dobrze odżywione	000—120

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	232—234
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	226—230
Pełnomięsiste od 80 do 120 kg żywej wagi	220—224
Mięsiste świnie ponad 80 kg	206—214
Maciory i późne kastraty	180—200
Świnie bekonowe	206—214

Przebieg targu bardzo spokojny.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg reszta za 100 kg.
Berlin dnia 28 stycznia 1930

Pszenica march od st. załad. 76-77 kg przeciętn. jakości	244,00—247,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica march od st. załad. 78-79 kg przeciętn. jakości	247,00—250,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march od stacji załad. 72 kg przeciętn. jakości	160,00—163,00
Tendencja słabsza.	
Owies march od stacji załad.	131,00—141,00
Tendencja słaba.	
Owies mekl. biały fr. Berlin 54-55 kg.	000,00—158,00
Tendencja słaba.	
Zyto march. późn. plac. fr. w Berlinie	170
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	170,00—180,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	147,00—158,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	000,00—166,00
Tendencja spokojna	
Kukurydza loco Hamburg	000,00—151,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	29,50—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	22,00—25,00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszena	09,50—10,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	08,25—08,75
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	23,00—31,00
Groch dr. jad	21,00—24,00
Groch pastewny	18,50—20,00
Peluszka	17,50—19,50
Bób polny	18,00—19,00
Wyka	21,00—24,00
Lubin niebieski	14,00—15,00
Lubin żółty	17,00—18,00
Seradela nowa	25,00—30,00
Makuch r.epakowy	16,75—17,25
Makuch lrianj	21,60—22,00
Wytłoki suszone	07,20—07,40
Śrót Soja	14,60—14,90
Płatki ziemniaczane	13,60—14,00
Słoma żytnia pras. drut.	1,30—1,50
Słoma pszena pras. drut.	1,25—1,35
Słoma owsiana pras. drut.	1,15—1,30
Słoma jęczm. pras. drut.	1,10—1,20
Słoma żytnia dl. wiaz.	1,25—1,50
Słoma pszena pras. sznur.	1,00—1,15
Słoma żytnia pras. sznur.	1,10—1,30
Sieczka	1,90—2,15
Siano dr. I. pokos	2,80—3,30
Tymoteusz luźny	4,10—4,50
Siano konic	0,00—4,40

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 28 stycznia 1930
Wypłaty na Warszawę 46,825—47,025
Noty wielkie. 46,65—47,05

Kryzys przemysłowy w Grudziądzu

Grudziądz, 27. 1. (AW). Zakłady przemysłowe „Pe-Pe-Ge” w Grudziądzu, zatrudniające 5400 robotników od poniedziałku ograniczają czas pracy w niektórych oddziałach do 4 dni w tygodniu. Również zapowiedziana jest redukcja 400 robotników w fabryce Herzfeld i Viktorius. „Unia” na 5 tygodni zamknie produkcję.

Otwarcie mostu w Zaleszczykach

Zaleszczyki, 27. 1. (PAT.) Podsekretarz stanu min. komunikacji Czapki i rumuński podsekretarz stanu Gasenko dokonali otwarcia odbudowanego mostu na Dniestrze w Zaleszczykach oraz odcinka kolejowego, biegnącego z Zaleszczyk przez terytorjum rumuńskie do Kołomyj. W uroczystościach wziął m. in. udział poseł polski w Bukareszcie Szembek.

Proces Radziwiłłów

Wilno, 28. 1. (AW) Księżna Wilhelmina Radziwiłłowa wdowa po śp. ks. Aleksandrze Fryderyku Radziwiłłowie podjęła kroki sądowe przeciwko Albrechtowi Radziwiłłowi o zwrot olbrzymich obszarów ziemi i zapłacenie odszkodowania za ich użytkowanie w wysokości 100 milionów zł w złocie. Sprawa ta swego czasu była już w sądzie w Nowogródku, lecz sąd wówczas oddalił powództwo Aleksandra Fryderyka Radziwiłła. Obecnie po jego zgonie żona jego Wilhelmina podjęła na nowo kroki sądowe.

O dyktaturę w Hiszpanji

Madryt, 28. 1. (Radjo wł.). Na zapytanie Primo de Rivery w sprawie dalszej celowości systemu dyktatorskiego w Hiszpanji — większość generałów i dowódców dała bardzo ogólnikowe i ostrożne odpowiedzi.

Rokowania polsko - rumuńskie

Warszawa, 28. 1. (AW.) Wczoraj w południe podsekretarz stanu Min. Spraw Zagran. p. Alfred Wysoccki otworzył rokowania polsko-rumuńskie w sprawie zawarcia umowy dotyczącej ustanowienia eksploatacji linii lotniczych między Polską a Rumunją. Delegacji do rokowań powyższych przewodniczył poseł rumuński w Warszawie p. Cretzeanu.

Wypadek na polowaniu

Tarnopol, 28. 1. (AW) Wojciech Paliwoda z Seredyniec, dzierżawca spółki łowieckiej udał się wraz ze swym strzelcem Piotrem Rychlewskim na polowanie. Paliwoda, tropiąc postrzelonego zająca przechodził przez rów w brzakach i zaczepił gałęzią o spust dubeltówki, wskutek czego nastąpił wysrzał, który trafił Rychlewskiego z pobliskiej odległości w głowę, odrywając mu ucho oraz miążdżąc

część czaszki. Śmierć nastąpiła natychmiast.

Tramwaje bez szyn w Gdyni

Gdynia, 27. 1. (AW.) Magistrat Gdyni zawarł umowę z pewnym towarzystwem komunikacyjnym, które w marcu rozpocząć ma budowę linii tramwajowej bez szyn między Gdynią — Oksywiem i Chylonją oraz między Gdynią a Sopotem. Latem zostanie oddana linja tramwajowa do użytku publicznego.

O nowy podział mandatów kolonialnych

Londyn, 27. 1. (AW.) Wczoraj odbyła się tu pierwsza konferencja między francuskim prezesem ministrów Tardieu, a włoskim ministrem spraw zagranicznych Grandim, której przedmiotem była kwestja rozdzielenia mandatów nad dawniejszymi kolonjami niemieckimi.

Grandi bardzo energicznie bronił zapatrywania, że Włochy przy zawieraniu pokoju zostały skrzywdzone i domagał się wyczerpującej wymiany zdań co do nowego podziału mandatów kolonialnych, przez co możnaby stworzyć silną podstawę zbliżenia francusko-włoskiego. Tardieu bardzo się zajął tą sprawą i oświadczył, iż rozpatrzy ją dokładnie.

Odkryty spiszek

Nowy Jork, 28. 1. (Radjo wł.) Donoszą z Meksyku o odkryciu sprzysiężenia przeciwko nowo wybranemu prezydentowi Ortizowi Rubio. Aresztowano 19 osób m. i. kilka kobiet. Spiskowicy mieli zamordować prezydenta i wysadzić w powietrze kilka gmachów rządowych. Głos opinji posądza kandydata na prezydenta Vassoncelosa o inspirowanie spisku.

O przesładowanie religij w Rosji

Londyn, 28. 1. (PAT) W Izbie gmin jeden z konserwatystów zwrócił się do Hendersona z zapytaniem, czy w czasie rozmowy z ambasadorem sowieckim podniósł on kwestję przesładowania religijnego w Z. S. R. R. Min. Henderson odpowiedział, że zwrócił uwagę ambasadora na jeden czy dwa wypadki.

Zaręczyny najpiękniejszej księżniczki

Warszawa, 28. 1. (Tel. wł.) Na dworze królewskim w Sinaja odbyły się zaręczyny księżniczki Jliany z Aleksandrem hr. Hochbergiem, baronem Fürstensteinem, drugim synem księcia na Pszczynie. Księżniczka Helena, najmłodsza córka zmarłego króla Ferdynanda i królowej Marji, jest uważana za jedną z najładniejszych księżniczek w Europie. (w)

Śmiertelny wypadek w Ławicy

Podczas lotu ćwiczebnego nad lotniskiem w Ławicy, wpadł samolot typu „Spad” w korkociąg. Pilot kapral Laskowski z III. p. lotn. wyskoczył z niewielkiej wysokości wobec czego spadochron się zapóźno otworzył i pilot poniósł śmierć na miejscu.

Niepowodzenie kampanji przeciw gen. Weygandowi

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”.

Paryż, w styczniu.

Ponieważ rząd p. Tardieu konsoliduje się, przeto lewica chwytając się wszelkich możliwych sposobów, by pod nim kopać dołki. Nie mogąc narazie wymyślić nic innego, nic inteligentniejszego, szerzyła w swych szeregach i w prasie pogłoski o zamierzonym zamachu stanu przeciwko republice. Do tego właśnie zmierzała nominacja generała Weyganda na szefa sztabu generalnego. Dla radykałów i socjalistów prawdziwym republikaninem jest jedynie człowiek, przynależący do ich stronnictw. Wszyscy natomiast inni noszą miano reakcji, jeżeli nie faszystów.

Opozycja, przygotowawszy dostatecznie teren na tę ofensywę w dziennikach, postanowiła ją przenieść przed forum Izby. Z interpelacją wystąpił socjalistyczny poseł Hymans. Na pomoc przyszedł mu były minister wojny, p. Painlevé, a wreszcie i bolszewicki kozak, poseł Cachin.

Posel Hymans, przynależący do II-ej Międzynarodówki, a więc do partii rewolucyjnej odczuł raptownie ogromne obawy co do losów republiki. Wobec tego chciał się dowiedzieć, jakie są plany rządowe co do reorganizacji wyższego dowództwa, związane z nominacją gen. Weyganda. Komunisty Cachin natomiast nie mógł przebaczyć gen. Weygandowi, iż w 1920 r. przyczynił się tak skutecznie do pobicia armii czerwonej pod Warszawą.

Izba przyjęła odpowiednio obie interwencje, jak i insynuacje p. Painlevé'go. Z natężoną natomiast uwagą słuchała oświadczenia ministra wojny, p. Maginot, gdyż poprzez gen. Weyganda przeciwko niemu był wymierzony cały ten atak. P. Maginot nie omieszkał przedewszystkiem zwrócić posłowi Hymansowi uwagi, co do dosyć szczególnego charakteru jego interpelacji. W atrybucie bowiem normalnej władzy wykonawczej wchodzi prawo mianowania szefa sztabu generalnego, a interpelacja odnosiła się właśnie do wyboru, dokonanego przez jednego z członków rządu. Podnosząc specjalne zasługi gen. Weyganda, minister wojny podkreślił, iż poprzednio już, a mianowicie za rządów p. Herriota zostało mu powierzono kierownictwo ośrodka wyższych studjów wojskowych, a że również p. Painlevé nosił się z zamiarem powołania go do pełnienia ważnych funkcji. Osobiście zaznaczył p. Maginot, żywiłbym dla siebie pogardę, gdybym, uważając gen. Weyganda jako człowieka najzdolniejszego, usuwał go od posterunku, na którym odda jak największe usługi, aby tylko nie narazić siebie na krytyki i ataki. Zamiast też dyskredytować gen. Weyganda i innych szefów armii francuskiej, należy ich odwadze i zasługom oddać należny hołd, gdyż nie są oni bynajmniej żadną groźbą dla bezpieczeństwa republiki, ale przeciwnie jej ostoją.

Popłoch w armji opozycyjnej wzrósł, kiedy p. Maginot przytoczył swoją rozmowę z gen. Weygandem po jego nominacji. Gen. Weygand powiedział mu wprost, iż jakkolwiek ze swoich przekonań nie potrzebuje nikomu zdawać sprawy, to jednakowoż z powodu kampanji prowadzonej przeciwko niemu, oświadcza mu wręcz, jako swemu szefowi, że jest republikaninem i że nie wyobraża sobie nawet, iżby dla Francji mógł istnieć inny ustrój jak republika. „Jestem równocześnie katolikiem” — dodał generał. — Jednakowoż w sprawowaniu moich funkcji, nigdy nie badałem jakie są opinie i religie tych, którzy służą mi podemną. Usiłowałem być zawsze sprawiedliwym”.

Długie okłaski, jakimi przyjęto to oświadczenie, były najlepszym dowodem, iż p. Maginot był wyrazicielem istotnych uczuć Izby i kraju, a nie sekciarskiej polityki prowadzonej przez zastępy b. kartelu i przez komunistów, pozostających na żołdzie Moskwy.

Należy dodać, iż p. Maginot oświadczył się osobiście za utrzymaniem dualizmu w naczelnym dowództwie t. j. przeciw koncentrowaniu w jednych rękach władzy głównodowodzącego i władzy szefa sztabu generalnego. Na razie też nic się nie zmieniło. Marszałek Petain pozostaje na rok wiceprezesa wyższej rady wojennej i głównodowodzącym, gen. Weygand zaś szefem sztabu generalnego.

Cała zatem nieudana interpelacja lewicy została doszczętnie pogrzebana, gdyż nie doczekała się nawet zaszczytu głosowania nad nią. Opinia narodowa zbyt dobrze zdaje sobie sprawę, jak wielkie znaczenie ma nominacja gen. Weyganda w chwili, kiedy Francja ma stracić zastaw Renu i kiedy organizuje się obrona jej granic. Radykalni spuścili z tonu, zadawania się wynoszeniem pod niebiosy zasług byłego ministra wojny, p. Painlevé'go; socjaliści, pełni nienawiści nie mogą strawić entuzjazmu „reakcyjnej większości”; komuniści wreszcie kpią sownie, że „socjal-faszystów”, broniących instytucji republikańskich!

Jak wielkie i powszechne jest uznanie, jakim się cieszy gen. Weygand, o tem świadczy fakt, iż radykalny senator de Jouvenel, który miał wejść jako minister kolonij, albo wojny do gabinetu p. Daladier, oświadczył, w jednym z ostatnich wywiadów: „Na podstawie opinji, jaką sobie wyrobiłem o gen. Weygandzie w Syrii, kiedy byłem tam wysokim komisarzem, mogę powiedzieć, że, gdybym miał sposobność powołania go na pierwszy plan, tobym to niezawodnie uczynił. Wszyscy bowiem, którzy widzieli go przy pracy, muszą powiedzieć: „To jest człowiek”.

I. Briares.

Prasa niemiecka nie ustaje w atakach na Polskę

O nowe fundusze germanizacyjne dla niemieckich prowincyj wschodnich — Zaborcze instynkty — Obluda centrowej „Germanii”

Prasa niemiecka wszystkich kierunków politycznych nie ustaje w swych atakach na Polskę. Wszystkie dzienniki pełne są artykułów na temat konieczności oddania Niemcom Pomorza, Gdańska i Górnego Śląska, na temat nędzy, w jaką popadły niemieckie prowincje

wschodnie z powodu przeprowadzenia „bezsensownych granic” itp.

Ostatnio dzienniki omawiają obszernie memoriał, wręczony prezydentowi Hindenburgowi przez przedstawicieli Prus Wschodnich, marchji granicznej, Pomeranii, Śląska Dolnego i Śląska O-

ZIOŁKA ARTRETYCZNE GESSNERA

przy artretyzmie, sklerozie, złej przemianie materji, otyłości, chorobach wątroby i leniwem trawieniu.
DO NABYCIA W APTEKACH I DROGERJACH.
Pw 8 679-5,10

polskiego. Memoriał ten domaga się daleko idącej pomocy finansowej dla tych prowincyj, którym już nie wystarczają setki milionów marek, przydzielone im na mocy licznych „Sofortprogrammów”, uchwalanych tak ochoczo przez parlament Rzeszy i sejm pruski.

„Deutsche Tageszeitung”, omawiając ten memoriał, zaopatruje go dwiema mapkami, które mają ilustrować „niebezpieczne położenie” prowincyj wschodnich Rzeszy. Na mapkach tych zaznaczono, że odległość od granic Poznańskiego do Berlina wynosi w prostej linii tylko 156 km., podczas gdy od granicy francusko - niemieckiej stolica Rzeszy oddalona jest 530 — 580 kilometrów. Zaznaczono też, że Wrocław oddalony jest od granicy polskiej tylko 50 km., a od granicy czeskosłowackiej 70 km. Oczywiście mapki te mają dowodzić konieczności „rewizji” granic polsko - niemieckich.

„Deutsche Allgemeine Zeitung”, pisząc o ponownem podjęciu rokowań handlowych polsko - niemieckich, podkreśla z naciskiem, że układ handlowy nie może mieć nic wspólnego ze sprawami politycznymi. „Sprawy te — oświadcza dziennik — pozostają całkiem w stanie otwartym. Ich rozwiązaniem jest: ponowne wcielenie do Niemiec Górnego Śląska, Gdańska i Pomorza”.

Centrowa „Germania”, która pod względem swych polakożerczych nastrojów nie ustępuje zgola prasie nacjonalistycznej, zamieszcza znów długą korespondencję z Katowic o fikcyjnych krzywdach mniejszości niemieckiej na Górnym Śląsku. O tem, że ministrowie centrowi w Niemczech wydają rozporządzenia, zabraniające robotnikom rolnym narodowości polskiej udzielać mieszkań, ani wogóle o niesłychanym terrorze, stosowanym wobec Polaków w Niemczech na ziemiach od wieków zamieszkałych przez żywioł polski — ów „katolicki” organ naturalnie nie wspomina.

W obronie katolickiej Polski

Ostatnie wystąpienia ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego p. Czerwińskiego oraz komunikaty w tej sprawie Katolickiej Agencji Prasowej wywołały w katolickim społeczeństwie silny niepokój. Daje mu wyraz między innymi „Kurjer Warszawski”.

„Panowie posłowie i senatorowie powinni wiedzieć, że społeczeństwo katolickie jest naprawdę głęboko zaniepokojone.

„Stwierdzaliśmy już to nieraz, że konkordat nie jest wykonywany. Komunikat onegdajszy Katolickiej Agencji Prasowej przypomina nam ten fakt ponownie. Nie ogłoszono żadnego aktu, któryby przekreślał prawa i zarządzenia dawne, sprzeczne z konkordatem. Art. IV konkordatu, dotyczący opłat i dotacji na rzecz Kościoła, nie jest wprowadzony w życie. W ministerjum oświaty leżą oddawna opracowane projekty umów, dotyczących rewindykacji świątyń i dóbr zagrabionych, — umów, w których biskupi szli na najdalsze ustępstwa. A p. Czerwiński czy posunął te rzeczy naprzód? Czy dał dowód, że rozumie wielką wagę zagadnienia?

„Sprawozdanie z łowickiej konferencji oświatowej brzmi tak, że należało przeczytać je parokrotnie, aby móc uwierzyć, że dzieje się to w pań-

PALCIE TUTKI-(GILZY)

Tw 976

stwie, którego olbrzymia większość ludności jest i chce być chrześcijańska.

„Jeden z delegatów ministerjum oświaty miał nazwać chrześcijaństwo „religią niewolników rzymskich”.

„Drugi prawil o tradycjach religijnych i narodowych, jako „starych rupiecicach”.

„Trzeci nie wiedział, „który Bóg jest lepszy”.

„Czwarty uważał, że „religia chrześcijańska stała się narzędziem wojny”.

„Piąty cieszył się, że na wsi polskiej „gaśnie kultura narodowo-chrześcijańska”.

„Czytając podobne brednie, prosto nie wierzy się własnym oczom. Zjazd oświaty czy sabbat przeciwchrześcijański? Delegaci ministerjalni, czy agenci masonerii? Troska o kulturę, czy rozpęd wywrotowy?

„Wszyscy chrześcijanie w Polsce muszą się tu domagać od p. Czerwińskiego oświadczeń wyraźnych”.

Można się tylko dziwić tej części prasy, która nazywa się katolicką, a usiłuje przemilczeć lub zatuszować niepokojące objawy antykatolickich prądów, nurtujących w bardzo wysokich sferach. Myślimy o prasie konserwatywnej, która wszelkie wystąpienia w obronie katolicyzmu uważa za wyraz „partijnictwa” i „zasłabienia antyrządowego”. A tymczasem fakty niepokojące mnożą się w sposób zastraszający.

Rozwój P. K. O.

Warszawa, 27. 1. (PAT). Dziś o godz. 12 odbyła się konferencja prasowa, poświęcona działalności P. K. O. w r. 1929. Na konferencję przybyli liczni przedstawiciele prasy warszawskiej i prowincjonalnej. Prezes P. K. O. dr. Gruber wygłosił przemówienie, w którym podkreślił dalszy rozwój wszystkich działów pracy P. K. O. pod względem ilościowym, jak i kwotowym oraz powiększenie stanu majątkowego instytucji w ciągu ub. r.

MARSZAŁEK ZNAKOMITA WÓDKA HULSTKAMPA

Zastępcy

na województwo poznańskie i pomorskie dla zaprowadzonych artykułów poszukuje poważna firma branży kosmetycznej. Wymagana gwarancja. Zgłoszenia Kraków — skrytka pocztowa 10.

T. 971

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI NIVEA

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.50

Uprawiając sport zimowy

jak wogóle podczas zimy, przy wichurze, śnieżnym i dżdżystym powietrzu

KREM NIVEA

działa zapobiegawczo, chroniąc skórę przed schropowaceniem, zmarszczeniem i czerwienieniem. Dzięki zawartości eucerytu krem Nivea wnika całkowicie w skórę, wzmacnia i wygładza, ożywia i odmładza ją, i nie pozostawia połysku. Tylko KREM NIVEA zawiera pokrewny tłuszczowi skóry euceryt i na tem właśnie polega jego skuteczność.

W pudełkach po zł. 0.40, 0.75, 1.40 i 2.60 / w tubach czysto cynowych po zł. 1.35 i 2.25

Wydłb krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chrzci

Prawdziwe historyjki

Posel sejmowy i radny m. Wilna, dr. Wygodzki opowiedział na posiedzeniu rady miejskiej o następującym, prawdziwym wydarzeniu:

Pewien właściciel składu zalegał z opłatą podatku miejskiego w wysokości 60 złotych. Starania o przedłużenie kredytu podatkowego spełziły na niczym. Zjawił się komornik, który obłożył aresztem 120 kapeluszy damskich, załadował je na wóz i odwiózł na składnicę przedmiotów skonfiskowanych. Po kilku dniach kupiec nasz otrzymuje zawiadomienie, że 120 kapeluszy sprzedano za cenę 10-ciu złotych, tj. po 9 groszy od sztuki. Z tej kwoty urząd podatkowy zatrzymał sobie 8,90 zł. tytułem grzywny za przekroczenie terminu płatności, 10 groszy tyt. kosztów egzekucji i 1 złoty tyt. opłaty za transport.

Sześćdziesiąt złotych podatku, mimo wszystko, jak zalegało, tak zalega. Nietrudno obliczyć, jak długo potrwa wyprzedaż składu, o ile magistrat nadal przychodzić będzie z tego rodzaju „pomocą”.

Pewna łódzka firma posiadała weksel zaprotestowany na 100 zł. Wystawca mieszkał w Kaliszu. Protest wykonano formalnie i przekazano weksel wraz z 15 zł komornikowi w Kaliszu, celem egzekwowania kwoty. Po kilku dniach komornik zwrócił weksel z zawiadomieniem, że sprawę należy przekazać do Kalisza na drodze sądowej, t. j. za pośrednictwem sądu okręgowego. Firma łódzka dostosowała się do tego wymogu (koszt 5,25 zł). Po 2 tygodniach otrzymuje pismo od komornika kaliskiego, w którym tenże żąda dopłaty w wysokości 45 zł oraz wzywa firmę do obrania Kalisza jako siedziby prawnej, w przeciwnym bowiem razie zawiadomienia o egzekucji sumy wekslowej wywieszano w sądzie kaliskim.

Co miała począć dwukrotnie ukarana firma łódzka? Odnieść się do adwokata w Kaliszu, aby dopilnował należytego przeprowadzenia sprawy? W tym wypadku koszt inkasa przekroczyłby wysokość sumy wekslowej (koszt protestu — 3,15 + koszt sądowej klauzuli egzekucyjnej — 5,25 + likwidacja komornika — 60 zł + honorarium adwokata).

Mimo ciężkich czasów można czasami robić dobre interesy. Tak może powiedzieć pewien niepozornie wyglądający, ale sprytny „businessman” warszawski. Odwiedzał on robotników - murarzy, zatrudnionych na placu budowlanym, na który zwieziono sporo cegły. Częstował ich papierosami, wódeczką, był uprzejmy i rozmowny, w krótkim przeciągu czasu polubiono go na „budowie” i tolerowano jako miłego gościa.

Nasz sympatyczny „przyjaciel robotnika” wyszukał sobie kupca, któremu zaofiarował partję cegiel po tak niskiej cenie, że kupiec zaakceptował w zasadzie kupno i dał się zawieźć na plac budowlany. Tam zauważył, że oferenta wszyscy robotnicy znają i odnieśli wrażenie, że istotnie rozmawia z przedsiębiorcą budowlanym. Przypuszczając, że na okazyjnym kupnie zrobi świetny interes — wypłacił „przedsiębiorcy” sporą kwotę tytułem zapłaty za cegłę i... był bardzo zdziwiony, gdy mu nie pozwolono odebrać towaru, który oczywiście nie był własnością „przyjaciela ludu roboczego”.

Dzieją się w życiu rzeczy, o których nie śniło się filozofom....

Krótkie informacje gospodarcze

— Wskutek słabego zapotrzebowania na rynkach zagranicznych zmniejszył się eksport cynku i bieli cynkowej.

— W grudniu r. ub. wywieziono z portu gdańskiego ogółem 403.496 tonn węgla. Ogółem przywieziono do portu gdańskiego w tym miesiącu 68.074 tonn. Wywieziono zaś 552.676 tonn.

— Ilość bezrobotnych w Anglii zarejestrowanych w dn. 13 bm. wynosiła 1.466.200 tj. o 2.361 mniej niż w tygodniu poprzednim.

— Dla wzmocnienia eksportu rząd brytyjski postanowił powiększyć ilość placówek dyplomatycznych handlowych. W związku z tem utworzono już kilka nowych placówek.

— Finlandja zamierza zaciągnąć większą pożyczkę zagraniczną. Starania rządu fińskiego kierują się w stronę kół finansowych w Anglii.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	30. I.	21. I.	22. I.	23. I.	24. I.	25. I.
Pszonica						
Warszawa	38,00	38,00	—	37,50	37,50	—
Poznań	36,50	—	36,50	—	—	36,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	35,00	—	34,00	—	37,00	—
Zyto						
Warszawa	21,75	21,50	—	21,50	21,50	—
Poznań	22,50	—	22,50	—	—	23,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	19,00	—	18,00	—	20,50	—
Jęczmień						
Warszawa	23,0	23,00	—	23,00	23,00	—
Poznań	23,00	—	22,50	—	—	22,25
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	21,00	—	21,00	—	22,00	—
Owies						
Warszawa	21,0	20,50	—	20,50	20,50	—
Poznań	17,50	—	17,50	—	—	17,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	18,0	—	18,00	—	—	—

Ubiegły tydzień sprawozdawczy nie przyniósł zmiany na lepsze w sytuacji na rynkach zbożowych. Zniżka cen, która przybrała katastrofalne rozmiary w drugiej połowie stycznia, nie doznała dostatecznego zahamowania, skutkiem czego ceny obniżyły się w dalszym ciągu. Wielkość zniżki uwydatnia się najdosadniej wówczas, kiedy zestawia się obok siebie notowania zbożowe z końca pierwszej połowy stycznia z cedułą giełdową ostatnich dni. A więc notowano 13. I. pszenicę w Poznaniu po 38,50 za 100 kg, obecnie 36,50 zł; żyto 24,50, obecnie 22,50 do 23.— zł; jęczmień 24,25 zł, obecnie 22,25 zł; owies 19,50, obecnie 17,50 zł. Bez wątpliwości była zniżka ta w bezpośrednim związku z obniżeniem się cen na rynku berlińskim, jakkolwiek z drugiej strony była ona wynikiem fatalnego układu stosunków na krajowym rynku ziemiopłodów. Brakom tym nie zaradziły bynajmniej prace, związane z akcją eksportu zboża.

Ostatnie wiadomości pozwalają ustalić, że doszło do zawarcia tymczasowego porozumienia, co do eksportu zboża między Polską a Niemcami. Układ ten ma jednak charakter wybitnie terminowy, gdyż miały obowiązywać jedynie do 10 lutego. Na podstawie tego układu Polska tworzyłaby łącznie z Niemcami wspólne biuro sprzedaży zboża, które posiadałoby własną osobowość prawną, byłoby wyposażone w odpowiednie środki finansowe. W skład tego biura miałyby wejść organizacje rolniczo-handlowe, spółdzielcze, firmy młynarskie oraz państwowe zakłady przemysłowo-zbożowe w Lublinie wraz z państwową rezerwą zbożową. Projekt ten jest o tyle niebezpieczny, że kryje poza sobą groźbę etatyzacji handlu zbożem w Polsce. Projekt tym niezawodnie zajmuje się w pierwszym rzędzie do tego powołane organizacje rolniczo-handlowe.

W kołach rolnictwa bardzo poważne zaniepokojenie budzą rozesłane ostatnio prospekty cukrowni. Prospekt zaznacza, że cukrownie przechodzą w nowej kampanji 1930/31 na system bezwzględnej kontyngentowania dostawy buraków przez plantatorów. Odąd cukrownie będą przyjmowały li tylko ilości zakontraktowanych buraków, ewentualna zaś nadwyżka będą opłacały poniżej ceny rynkowej. Krok ten uzasadnia się niemożliwością lokowania nadwyżki produkcji cukru na rynkach eksportowych. Dla rolnictwa stanowi powyższe postanowienie dotkliwie utrudnienie, gdyż ogranicza jego możliwości produkcyjne w jednej z dotąd lukratywnych gałęzi.

Manufaktura

Rynek łódzki, jak również bielski i białostocki, trwają wciąż pod znakiem niemal całkowitego zastoju. Sezon zimowy uznano jako zaprzeczony. Produkcja na dostawy dla sezonu wiosennego została poważnie ograniczona, gdyż istnieją mierne widoki, ażeby wobec ogólnego wyczerpania pieniężnego większe ilości towaru mogły znaleźć popyt. Dostawy dla zagranicy są minimalne. Większość fabryk pracuje zaledwie przez pół tygodnia.

Ulgi frachtowe w Prusach Wschodnich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Olsztyn, w styczniu.

W związku z ustawą o niesieniu pomocy Prusom Wschodnim, z maja zeszłego roku, została w Prusach Wschodnich uruchomiona akcja obniżenia frachtów wschodnio-pruskich. Akcja niezwykle umiędziona, która zdobywa dla prowincji znaczne korzyści. Ostatnim jej czynem jest powsta-

nie w Królewcu biura pod nazwą: „Frachterstattungsstelle der Ostpreussenshilfe”. Zadaniem tej instytucji jest wypłacanie ulg frachtowych osobom i firmom wschodnio-pruskim, które sprowadzają i wywożą towary wagonami (najmniej 10 ton).

Ulgi frachtowe zostały już definitywnie ustalone i wynoszą:

dla zboża	20 proc.
„ ziemniaków	18—30 „
„ koni	15—20 „
„ bydła	20—30 „
„ świń	20—30 „
„ owiec	20—30 „
„ mięsa	20 „
„ ryb	10—50 „
„ masła	30 „
„ sera	30—50 „
„ jaj	30 „
„ mleka	30 „
„ drobiu	30 „
„ owoców	30 „
„ buraków	40 „
„ drzewa	8—40 „
„ papy	30 „

Ogólna suma funduszu, przeznaczona na obniżenie frachtów wschodnio-pruskich, wynosi 30 milionów marek i starczyć ma na trzy lata. Jako pomoc suma ta jest bardzo poważna i świadczy o niezwykłej trosce i ofiarności Rzeszy.

Zaprowadzenie w Prusach Wschodnich ulg frachtowych jest mimo wszystko pomysłem dość nieszczęśliwym. Z funduszu frachtowego bowiem nie mogą wszyscy korzystać a wiemy, że forma funduszu wtedy tylko jest odpowiednią, jeżeli gwarantuje równomierny podział korzyści między sfery poszczególnie, które potrzebują pomocy rządowej. Najwięcej będą korzystał z funduszu frachtowego duża własność ziemska, handel i przemysł, najmniej małorolni i średni gospodarze, ponieważ oni najmniej używają dróg żelaznych przy przewozie produktów rolnych.

Szkoda, że nie jest odwrotnie. Bo- wiem Prusy Wschodnie skorzystałyby więcej, gdyby fundusze rządowe były skierowane raczej ku drobnemu rolnictwu, zajmującemu większą część obszaru wschodnio-pruskiego, niż ku dużej własności ziemskiej, która i tak się nie utrzyma.

Nie ulega wątpliwości, że rząd, ustalając sumę funduszu frachtowego, rozpatrywał sprawę pod kątem widzenia całości i nie zdawał sobie sprawy, że np. drobne rolnictwo nie będzie mogło korzystać z funduszu 30 miljonowego. Inaczej bowiem nie mógłby się zgodzić na uchwalenie tak wysokiej sumy wzgl. uchwaliby ją w innej, wszystkim sferom dostępnej formie. Należy przyjąć, że stało się to wskutek nieznaności stosunków wschodnio-pruskich (rząd pewnie sądził, że małorolni gospodarze w Prusach Wschodnich wywożą swoje produkty wagonami). Lecz i nieznanosc jest grzechem, tem większym, jeżeli wskutek niej masy gospodarzy, które potrzebują pomocy rządowej, zostają pominięte i ponieść muszą szkodę.

Baltica.

Przed Targami Poznańskimi

Nowe udogodnienia

Na tegorocznych Targach w Poznaniu rozmieszczenie eksponatów będzie jeszcze więcej przejrzyste, aniżeli miało to miejsce na Targach uprzednich, a to dzięki nowym budynkom, jakie Targi pobudowały na P. W. K., oraz przejściu hali ciężkiego przemysłu od Wystawy. Nowe uzyskane pawilony dają możliwość bardzo dogodnego rozmieszczenia eksponatów. Ostatnimi dniami deputacja Targów zaakceptowała podział budynków na poszczególne branże. Szczególnie dogodne warunki dla wystawienia eksponatów będzie miał w roku bieżącym przemysł elektrotechniczny, dla użytku którego przeznaczono ten sam pawilon, w którym mieściła się w czasie P. W. K. elektrotechnika. W pawilonie tym pozostały niemal wszystkie urządzone stoiska i pozaprowadzone instalacje, tak, że wystawcy którzy brali udział w P. W. K. mogą zająć na Targach swoje seszloczne stoiska. Dzięki temu, wystawcy z dziedziny przemysłu elektrotechnicznego, będą mieli możliwość znacznego zmniejszenia kosztów związanych z udziałem w Targach.

Ze wszystkich branż napływają już liczne zgłoszenia. Najwięcej, jak zwykle z działy maszyn rolniczych. W roku bieżącym przemysł tekstylny, maszyn i narzędzi będzie reprezentowany na Targach w silniejszym stopniu, aniżeli w latach ub. Bogato przedstawiać się będzie dział zagraniczny. Zagranica zorganizowała się

na P. W. K. dokładnie o polskiej produkcji zmierzają do zapewnienia jej luk. Stąd też dążenie zagranicy do silnego obciążenia tegorocznych Targów.

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma węgierska, wyrabiająca szablonę dla malarzy pokojowych pragnie oddać przedstawicielstwo swych wyrobów polskiej firmie polskiej.

W Izbie przem.-handlowej w Poznaniu jest do przejrzania spis ofert niemieckich, pragnących nawiązać stosunki handlowe z firmami polskimi.

Firma rumuńska poszukuje w Polsce przedstawiciela na chemiczny środek służący do rozpuszczania kamienia w kociach.

Firma jugosławińska pragnie otrzymać przedstawicielstwo firmy polskiej na metale, żelazo i maszyny.

Firma gdańska pragnie otrzymać przedstawicielstwo firmy polskiej na artykuły techniczne.

W Rumunji znajdują zbyt wszelkie przetwory rybne. Bliższych informacji udziela Konsulat R. P. w Czerniowcach.

Firmom nienależącym do okręgu Izby przem.-handlowej w Poznaniu udziela się informacyj po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej w wysokości zł 3.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Co zarobili konsumenci na spadku cen produktów rolnych? Według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego — wskaźnik kosztów utrzymania w październiku r. 1929 wynosił w stosunku do r. 1927, przyjętego za 100 — w obliczeniu dla Warszawy — 104,8, czyli że koszty utrzymania zwiększyły się w tym czasie o niecałe 5 proc. Jednocześnie jednak wskaźnik cen ziemiopłodów, przyjętych dla r. 1927 równie za 100, wynosił w tym czasie tylko 60,9 proc. Chociaż więc zmniejszyły się tak silnie koszty głównych artykułów żywności, przyjętych przez statystykę urzędową jako 47,2 proc. kosztów ogólnych, te ogólne koszty utrzymania nie tylko nie zmniejszyły się, a przeciwnie, wzrosły o 5 proc., co jest jednak uważane za zbyt niskie oszacowanie wzrostu drożyzny. Spadek cen artykułów rolniczych nie przyniósł zatem żadnych korzyści konsumentom, gdyż całą nadwyżkę tego spadku zjadły zwykły cen wszystkich innych artykułów nierolniczych, a ponieważ zwykła ta jest w poważnej części spowodowana spadkiem siły nabywczej rolników, więc jest to również jedna z przyczyn wzrostu kosztów utrzymania.

(k) Bezpieczeństwo i higiena pracy. Ministerstwo przemysłu i handlu przesłało izbom przemysłowo-handlowym do zaopiniowania projekt rozporządzenia w sprawie przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy przy wykonywaniu robót drukarskich, litograficznych i odlewniczych. W związku z tem odbyła się w dniu 17 bm. w I. P. H. w Warszawie konferencja z udziałem przedstawicieli zainteresowanych kół przemysłowych w wyniku której postanowiono przedłożyć miarodajnym czynnikiem szereg poprawek, zmierzających do usunięcia z projektu, niektórych przepisów niezyciowych, względnie niemożliwych do zastosowania w już istniejących zakładach oraz takich, które nie są oparte na obowiązujących ustawach, a należałyby na pracodawców nowe, nadmierne ciężary.

Z ZAGRANICY

(z) Rezultaty komercjalizacji kolei w Niemczech. Jak wynika z informacji, pochodzących od jednego z członków komitetu eksploatacyjnego Polskich Kolei Państwowych, komercjalizacja kolei, przeprowadzona w Niemczech, dała następujące rezultaty: personel został zredukowany z 1.010.000 osób na 700.000, co dało oszczędność w kosztach plac rocznie 750 milj. marek. Redukcja ta spowodowała wzrost wydatków na emeryturę w kwocie 376 milionów marek rocznie, jednakowoż saldo oszczędności jest dodatnie. 40 proc. personelu pracuje obecnie akordowo, prace sezonowe wykonywane są przez czasowo zatrudnionych. Dokonano normalizacji taboru; gdy w roku 1914-ym było 290 typów lokomotyw, w r. 1928-ym już tylko 40. Czas naprawy lokomotyw skrócono ze 100 do 26 dni, dzięki czemu udało się zaoszczędzić 2.000 stanowisk i zlikwidować 36 warsztatów reparacyjnych. Zmniejszono również liczbę przedmiotów magazynowanych o 40 proc., zwiększono zaś wagę pociągów o 25 proc. i siłę pociągów lokomotyw o 42 procent.

Premjowanie książeczek oszczędnościowych.

W dniu 25 stycznia 1930 r. w Pocztovej Kasie Oszczędności odbyło się VI losowanie książeczek na premjowane wkłady oszczędnościowe serji II-giej. 50312 50625 51206 51810 52140 52234 52604 52957 53488 53722 53831 54528 57108 58961 59365 59851 60164 61411 61707 61902 63657 63761 63931 64600 64818 64889 66629 67821 68749 68812 68911 69077 69406 69529 69976 70118 70222 70258 70615 70647 70750 71126 71190 71204 71749 72344 72520 72680 72994 73007 73242 74105 74136 74282 74347 75178 76158 76277 76414 76481 77970 78434 78826 78879 79053 79160 79387 79948 81506 81 597 81743 82581 75731.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedole mieszkańców Sołacza

Władze powinny ukrócić nocne awantury, które nie dają spokoju miejscowej ludności

Wspominaliśmy już o częstych burdach i awanturach pijackich w Sołacz, które nieraz kończą się krwawymi bijatykami, poważnie nawet zagrożając bezpieczeństwu mieszkańców. Niestety, uwagi te nie znalazły należytego zrozumienia u właściwych czynników, bo awantury nie ustają. Nie pomagają również liczne skargi, które mi zasypują poprostu mieszkańców Sołacza miejskie władze policyjne. Stwierdziliśmy poprzednio, że peryferja naszego miasta pozbawione są należytej opieki policyjnej. Podobnie jak w Sołacz — dzieje się wszędzie i przy Bramie Dębińskiej, na Łazarzu, Chwaliszewie i Wildzie. Awantury są nawet częste oraz głośnie. Na Sołacz przybierają one groźniejsze rozmiary już choćby dla tego samego, że dzielnica ta najbardziej jest oddalona od miasta i stąd — trudniejsza kontrola policji. Mielibyśmy sposobność rozmówić się z mieszkańcami tej dzielnicy na miejscu. Otóż sprawa przedstawia się tak: Późnym wieczorem długim szeregami ścigają z miasta do parku sołackiego najciemniejsze indywiduala. Gromadzą się kobiety lekkich obyczajów, wyrostki przeważnie w stanie podchmielonym, schodzą się wszyscy w lokalu restauracyjnym i rozpoczynają się zabawa, której oczywiście towarzyszą hałasy i krzyki. Nikt się nikim nie kępuje. Padają z ust pijaków ohydne epitety. Nieba-

wem jednak lokal pustoszeje, bo gospodarzowi puchną uszy... Rozbawione „towarzystwo” wybiega do parku i wespół z kobietami urządza nową zabawę, goniąc się oraz wprost wyjąc przeraźliwie. Często już po północy rozlegają się hałasy z głębi parku.

Nie na tem koniec. Pijane do nieprzytomności grupki wyrostków podążają na ulicę do prywatnych ogrodów, tam urządzając niesłychane wprost awantury. Dochodzi nawet do krwawych rozpraw nożowych. „Ciszę” nocną przerywają też czasami i strzały. „Zabawa” w całej pełni. Były wypadki, że w Sołacz zamordowano nawet człowieka w czasie takiej „zabawy”. Nie tak dawno przecież pewien pijany młodzieniec zabił się w trakcie bijatyki, a pokaleczenia się nożami lub innymi narzędziami złodziejskimi — są na porządku... nocnym.

Zaden mieszkaniec dzielnicy sołackiej nie odważy się wyjść o tej porze, o niespodziankę nie trudno. A niewiasta musi się strzec, bo jej nawet w domu prywatnym mogą złożyć „wizytę”. Słowem — straszne rzeczy i nie do uwiertwienia.

Informatorzy nasi, (którzy czują wszystko na własnej skórze) zwracają się z usilną prośbą do władz policyjnych, ażeby nie pozwoliła sobie tak wiele monitować i poczyniła wreszcie odpowiednie kroki w celu uzdrowienia stosunków w Sołacz. (tr.)

Wyjaśnienie tajemnicy

Aresztowanie przypuszczalnych zabójców młodej dziewczyny

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) donosi:

U wdowy Grajkowej w Cotoniu (pow. Znin) pracowała niejaka Cichowiczówna, z którą utrzymywał bliższe stosunki syn Grajkowej Jan. Dnia 23 grudnia 1929 Cichowiczówna wyszła z domu i udała się do swej matki, zamieszkałej w Lubcu i od tej chwili za nią zaginął wszelki ślad.

Przed kilku dniami znaleziono w korycie rzeki Welny w pobliżu Cotonia trupa kobiety z odciętą głową i nogami poniżej brzucha. Ponadto tułów nosił ślady poważnego zniekształcenia pewnych części ciała. Głowę znalazły dzieci oberżysty Heinkego, zawięta w gazety oraz inny papier w lesie majątności Modliszewka (pow. gnieźnieński). Tułów kobiety spostrzegła p. Walecka z Działkówka, która przechodziła przez mostek nad korytem Welny, a z rzeki wystawał jakiś przedmiot; była to, przy bliższym obejrzeniu ręka ludzka.

Wiadomość o znalezieniu tułowia zgromadziła dużo ciekawych, a wśród nich znalazła się również Cichowiczówna z Lubca, która rozpoznała swą córkę po znamionach przebytej operacji. W trakcie dochodzeń ujęto 22-letniego Jana Grajka, oraz jego matkę pod zarzutem dokonania tej okropnej zbrodni. Grajka łączyły bliższe stosunki z denatką, a w międzyczasie zapoznał się z inną, niewiastą, mającą większy posąg. Świadkowie widzieli go 23 grudnia, jak szedł z Cichowiczówną w stronę Lubca, a wracał sam do domu, przyczem po dziewczynce znikł wówczas wszelki ślad. Podejrzanych odstawiono do sądu grodzkiego w Zninie.

Sensacyjne aresztowanie

Trzej pracownicy P. W. K. w więzieniu śledczym

Inż. Stanisław Wiliński, (Rynek Łazarski 12), jest właścicielem majątności Otowo w pobliżu Tarnowa (powiat poznański) i miał w naszym mieście Polskie Przedsiębiorstwo Budowlane Robót Inżynierskich (Rynek Łazarski 7). W czasie Powszechnej Wystawy Krajowej inż. Wiliński — który wykonywał drogi i bruki na jej terenach prowadził na własny rachunek „Pawilon najpiękniejszej kobiety świata” na Wesołem Miasteczku i przez pewien czas był właścicielem imprezy, zwanej „wedką japońską”.

Jako właściciel Polskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego Robót Inżynierskich, p. Wiliński wykonywał kosztorysy i prace dla zarządu P. W. K. Jako

hydrotechnik pracował inż. Rajmund Oppeln - Bronikowski (ul. Bukowska 9) a jako technik drogowy p. Leon Ratajczak (ul. Wspólna 51/53). Obaj opinowali i przyjmowali prace oraz kosztorysy wykonywane przez inż. Wilińskiego.

W związku z zarzutami obciążającymi inż. Wilińskiego odbyła się w jego mieszkaniu przy Rynku Łazarskim 12 rewizja domowa, po której nastąpiło jego aresztowanie, a również i żony Gilgomy z domu Klein. Również osadzono w więzieniu śledczym inż. Oppeln-Bronikowskiego i Leona Ratajczaka. (k)

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

Kradzieże drobiu

Poznańscy „specjaliści” na prowincji

W ostatnim czasie kroniki policyjne notują większą liczbę kradzieży drobiu w różnych miejscowościach na prowincji. Przeważnie wypadki te należy łożyć na karb poznańskich złodziei, albo też osobników mających łączność z poznańskimi paserami. Niektórzy z nich specjalizują się w handlu domokrężnym, ofiarując drób po domach, także na targach, a nawet w składach spożywczych.

W tych dniach np. na Rynku Willeckim w czasie targu ujęto Stanisława Nowaka z Zaparcina (pow. poznański), przy sprzedaży drobiu kradzieżnego w Gluchowie (pow. poznański) u ks. proboszcza Offierzyńskiego i Apolonii Wieczorkowej. Nowaka odstawiono do więzienia sądowego w Poznaniu.

Znaczniejszej kradzieży drobiu dopuszczono się w pow. poznańskim. W Laskach, z zabudowań Michała Osieckiego skradziono drób wartości około 300 zł. W Puszczykowie Starem tej samej nocy skradziono drób wartości około 21 tys. złotych z hodowli Franciszki Paczyńskiej. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 28 stycznia 1930.

Słońce: wschód 7.42; — zachód 16.29; — długość dnia 8 godz. 47 min
Księżyc: wschód 7.43; — zachód 14.37; — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.
Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 1 st. C., wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 748 mm., pochmurno. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa 0 st. C.

Kal. rz. kat.: Walery; jutro Franciszek Salezy.

Kal. słow.: Radomir; jutro Zdzisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Esku łapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75
Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61
W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Piękną uroczystość złotych godów małżeńskich** obchodził wczoraj — jak już o tem pisaliśmy — znany obywatel poznański p. Maksymilian Zabłocki z małżonką swą z d. Piotrowską. Rano o godz. 10 odbyło się w kościele parafjalnym na Jeżycach nabożeństwo na intencję Jubilatów. W ciągu całego dnia liczne delegacje towarzyszyły i organizacyj składają solenizantom życzenia. Towarzystwa Przemysłowe jak (Stary Przemysł) w Poznaniu oraz Młodych Przemysłowców w Stęszewie, którego Jubilat był założycielem, nadesłały dyplomy z mianowaniem go członkiem honorowym. Wieczorem w mieszkaniu Jubilatów odbyło się rodzinne przyjęcie, w czasie którego odczytano setki telegramów i życzeń. Wśród nich na pierwszym miejscu życzenia wraz z błogosławieństwem od J. Em. ks. kard. Hłonda, oraz senatora i nac. redaktora „Kurj. Pozn.” p. dr. M. Seydy. Szereg toastów rozpoczął ks. Dals, poczem kolejno przemawiali w imieniu rodziny pp. Jan Zabłocki, jako brat, młody podch. Ulatowski jako wnuk, im. org. sokolej p. A. Wolski, im. org. przemysłowych red. A. Piotrowski i inni. Rozrzewniony Jubilat im. własnym i małżonki dziękował w szczerych słowach za tyle uznania. Około północy zakończono piękną, niezapomnianą uroczystość.

— **Srebrny jubileusz godów małżeńskich** obchodzi w dniu 31. 1. 1930 r. w Lasku pod Poznaniem p. Franciszek Ptak z małżonką swą Barbarą z Waseckich. — Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się w tym dniu o godz. 8 w kościele parafjalnym w Wirach.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zebrań Kola Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych** odbędzie się w środę, 29 bm. o godz. 18 min. 30 w Seminarjum Naucz. przy ul. Ratajczaka. Referaty wygłosi: dr. Peliński z Bydgoszyczy pt. „Syndykat zawodowy” i kol. Al. Brueckner p. t. „Projekt reorganizacji T. N. S. W.” Ze względu na te bardzo ważne zagadnienia uprasza się członków o liczny udział.

— **Z Narodowej Organizacji Kobiet, Kolo Jeżyce.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, 29 bm. o godz. 19.30 w sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Wykład wygłosi p. Grossmanówna.

— **Związek Pracowników Kupieckich, oddział Poznań.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, 29 bm. o godz. 19.30 w małej sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka. O liczne przybycie prosi Zarząd.

— **Z Stow. Kupców Chrześcijań.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 30 bm. na sali „Domu Kupiectwa Polskiego” przy ul. Zwierzynieckiej 12. I ptr. Na porządku obrad referat o ubezpieczeniach (p. Radoński), komunikaty Zarządu, wnioski i wolne głosy. Będzie to pierwsze zebranie pod własnym dachem. Tamże odbywać się odtąd będą regularnie pogadanki czwartkowe.

— **Stow. Oficerów w stanie spoczynku, Oddział Poznański,** zwołuje roczne walne zgromadzenie na czwartek, 6 lutego br. o godz. 18 w Kasynie Oficerskiej D. O. K. VII. Wrazie nieprzybycia wymaganej ilości członków, odbędzie się półgodziny później drugie walne zgromadzenie, które będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych członków. Po zgromadzeniu bezpłatna herbatka. O zamiarze uczestniczenia w tej herbatce uprasza się zwładownicę sekretarza, ul. Jeżycka 41, do dnia 1 lutego br.

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych naturalna woda gorzka Franciszka Józefa zapewni łagodne wypróżnienie bez nadwyrężania się. Naukowe spostrzeżenia kliniczne przy chorobach naczyń krwionośnych dowiodły, że osobom w starszym wieku woda gorzka Franciszka Józefa oddaje nieocenione usługi. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 7855

— **Związek Pracowników Kupieckich, oddział Poznań.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, 29 bm. o godz. 19.30 w małej sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka. O liczne przybycie uprasza Zarząd.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Cech Fryzjerów damskich, męskich i perukarzy w Poznaniu** urządza, począwszy od 15 lutego br., trzymiesięczny kurs damskiego czesania dla mistrzów i czeladników. Na kursie tym m. in. uwzględniona będzie pożądana dziś tak bardzo undulacja wodna oraz demonstrowana undulacja trwała aparatem specjalnym. — Bliższych informacji udzieli i zgłoszenia na kurs przyjmują starszy Cechu p. Fr. Rutawski, Poznań, ul. Wrocławska 35.

— **Miejska szkoła handlowo-przemysłowa w Gnieźnie** rozpoczyna z dniem 1 lutego br. roczny kurs gospodarzy dla dziewcząt od 15 lat. Program przewiduje język polski, rachunkowość gospodarczą, naukę obywatelstwa, krajoznawstwo oraz przedmioty praktyczne — ogółem 42 godziny tygodniowo. Dla osób powyżej 18 lat odbędą się kursy kroju, szycia i gotowania — 18 godzin tygodniowo. Wpisy przyjmuje się w wyżej wymienionej szkole (pokój 22). (br.)

WIECZORY, KONCERTY

— **Co zobaczymy na balu Bratniej Pomocy?** Przypominamy, że X-ty doroczny bal Bratniej Pomocy T. S. U. P. odbędzie się 1 lutego 1930 r. w Auli Uniwersyteckiej. Praca przygotowawcza nad bufetem i dekoracją auli wre w całej pełni. Podjum auli zamienione będzie w kwiatnik z wodotryskiem, który urządza firma Bruch, zaś balkony i hall dekoruje się emblematami korporacyjnymi i girlandami, których zużycie się około 800 metrów. Świetna tradycja i doświadczenie komitetu balowego daje pełną gębą, że bal ten, jak w innych latach, będzie największą atrakcją karnawałową. Polonez zapowiedziany jest na godz. 24 a mazur na godz. 3. Podczas balu przygrzywa będą 3 orkiestry, 2 na zmianę w auli, 1 w hallu. Zaproszenia na bal już wysłano. Lista zaproszeń otwarta jeszcze do czwartku w sekretarjacie Bratniej Pomocy U. P. przy ul. św. Marcina 40.

— **Bal Kupiectwa.** Jak wiadomo, na 5 lutego br. odbędzie się bal reprezentacyjny zorganizowanego w Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu kupiectwa poznańsko-wielkopolskiego. Starania komitetu pod kierunkiem prezesa Stowarzyszenia Kupców Chrześcijań p. Władysława Majewicza są w biegu i zapewniają balowe powodzenie. Dochód z balu przeznacza się na rzecz funduszu na Dom Kupiectwa Polskiego. Ktoby pragnął wziąć udział w balu a nie dostał zaproszenia dla siebie lub swoich znajomych, zechce zgłosić się po nie do p. prezesa Majewicza (Stary Rynek 77).

— **Z Teatru Szkolnego** (ul. Bukowska nr. 16.) Po „Orleńtach”, wystawionym w Teatrze Szkolnym niedawno z ogromnym powodzeniem, przygotowuje miejscowe gimnazjum im. Paderewskiego na niedzielę, 2 lutego godz. 17 „Betelem Polskie” Rydla, uzupełnione koncertem szkolnej orkiestry balabajek pod kier. prof. Kwaśnika. Wiadomość tę powita z radością młodzież, która zawsze z ciekawością oczekuje przedstawień swojego teatru.

— **Bal maskowy Kola Spiewackiego Polskiego** odbędzie się w najbliższą sobotę, dnia 1 lutego w salach Domu Rzemieślniczego. Do tańca 2 orkiestry na zmianę. Premjowane będą najoryginalniejsze maski-kostjumy. Różne atrakcje, rozmaite niespodzianki. Konfetti, baloniki, serpentyny, reflektory. Strój: maska, kostjumowy lub wieczorowy. Wszystkich sympatyków i lubowników wesolej zabawy prosimy o gremjalne przybycie. Zaproszenia są do nabycia: w biurze Związku Kół Spiew., ul. Marsz. Focha 50; w składach cygar: p. Wlekińskiego, ul. Nowa w Bazarze, p. Dybiekiego, ul. Wrocławska 1 oraz w firmie Suszczyński i Kręzielski, ul. 27 Grudnia 16. I. p. — Komitet.

— **Stow. Urzędników Komunalnych w Poznaniu** urządza dnia 1 lutego br. od godz. 20 bal maskowy, na salach Ogrodu Zoologicznego. Gospodarzem zabawy jest prezes Stowarzyszenia p. Rell. Przygrzywać będą dwie orkiestry salonowa i jazzbandowa. Przewidywane są różne niespodzianki, m. in. premjowanie masek itd. Sprzedaż biletów oraz wydawnie zaproszeń odbywa się w sekretarjacie Stowarzyszenia, ul. Zamkowa 1-2. I ptr.

— **Kolo Poznań Zw. Podoficerów Rezerwy Zachodnich Rz. P.** urządza w sobotę, dnia 8 lutego br. na sali restauracji Rzeźni Miejskiej przy ul. Grochowej 1 ak. nr. 9 zabawę karnawałową z wielce urozmaiconym programem. Przygrzywać będzie doborowa orkiestra. O liczny udział człon-

ków wraz z rodziną oraz sympatyków Kola uprasza Zarząd.

PODZIĘKOWANIA

Praca Biura Porad Rolnych. Rok rocznie Biuro Porad Rolnych w Poznaniu, zdając sobie sprawę z konieczności dokształcania młodzieży, odbywającej obowiązek służby wojskowej, urządzało bezinteresownie wykłady z dziedziny rolnictwa w oddziałach garnizonu Poznań. Doceniając dla żołnierzy, pochodzących z Kresów wschodnich, na tem miejscu składam inicjatorom tej pracy oraz prelegentom, a w szczególności pp. Temlerowi, Winklerowi, Adamkowi i Liebekowi, najserdeczniejsze podziękowanie.
Komdt. Garnizonu Poznań
(—) Kędzierski, generał brygady.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Związek Elektromonterów Z. Z. P. w Poznaniu urządza w niedzielę, dnia 9 lutego obchód pierwszej rocznicy swego istnienia z następującym programem: 1) o godz. 10,30 msza św. w kościele OO. Franciszkanów; 2) po mszy św. uroczyste zebranie w sali p. Bajerowej przy placu Bernardyńskim 1; 3) przemówienie wstępne i powitanie gości przez druha prezesa Tomaszewskiego; 4) wybór marszałka uroczystego zebrania; 5) przemówienia delegatów; 6) deklamacje; 7) wręczenie dyplomów i listów pochwalnych; 8) wspólny śpiew i zamknięcie uroczystego zebrania i wspólna fotografia. Wieczorem o godz. 18 zabawa taneczna na sali p. Bajerowej przy pl. Bernardyńskim 1, połączone z rozmaitemi niespodziankami.

Wszystkim Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Wielkopolsce, na Pomorzu i Śląsku podaje się do wiadomości, że termin kończenia roku admistracyjnego przesunięto z 9 grudnia na 1 maja. Wobec tego uprasza się o wcześniejsze uregulowanie wkładek za bieżący rok (10 zł) i wysłanie jej pod adresem: Zofia Sperlingowa, skarbniczka Rady Wyszkiej, Poznań, Piekary 10.

Podjęcie obrotu przekazowego z Rumunją i Hiszpanją. Z dn. 1 bm. podjęto wymianę przekazów pocztowych między Polską a Rumunją. Do wymiany dopuszcza się narazie zwykłe przekazy pocztowe, także ekspresowe i za zwrotnem po świadczeniu wyplaty. Kwota przekazów z Rumunji do Polski nie może przekraczać 600 zł, z Hiszpanji zaś do Polski 1000 zł. Najwyższa kwota przekazu z Polski do Rumunji może wynosić 10 000 lei (1 lei = 100 bani), z Polski do Hiszpanji zaś — 800 pesetów (1 peseta = 100 centów hiszpańskich) względnie równowartość 1000 złotych. Słowne oznaczenie kwoty przekazywane w wzajemnym obrocie przekazywanym z Rumunją winno być podawane w języku francuskim, w obrocie zaś z Hiszpanją — w języku polskim lub francuskim. Przeliczenie obcych walut na walutę polską odbywa się według kursów ustalonych przez Min. Poczty i Telegr. Opłaty od przekazów do Rumunji pobiera się według taryfy obowiązującej dla przekazów pocztowych w obrocie zagranicznym. (PAT.)

Tow. św. Władysława wzywa wszystkich członków, którzy jeszcze dotąd się nie zarejestrowali w nowej księdze Tow., aby zgłosili się u skarbnika Wojtyńskiego (ul. G. Wilda 93), lub u prezesa zarządu głównego p. Jankowskiego (ul. Traugutta 10) względnie u mężów zaufania: dla dzielnicy Łazarz p. Marji Gendera, ul. Marsz. Focha 53; dla Jeżyc u p. Anastazji Wojtasik, ul. Zwierzyniecka 22. Termin ostateczny zgłoszeń jest sobota, 1 lutego br., poczem członkowie niezarejestrowani tracą wszelkie prawa do Tow. Kto z członków płacił u Łapisa lub u Niemira albo u innych niez członków, ten niech domaga się zwrotu książeczki i wpłaconej składki.

KRONIKA MIEJSCOWA

Pokaz gazowy. Dnia 29 bm. o godzinie 17 odbędzie się normalny pokaz gazowy w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15.

Zamykanie Parku Wilsona. Z powodu nieodpowiedniego zachowania się młodzieży szkolnej i wyprawiania przez nią zbyt swawolnych harców w godzinach wieczorowych w Parku Wilsona, Dyrekcja Ogrodów Miejskich zarządziła zamykanie parku z nastaniem zmroku. Stwierdzono poza tem uszkodzenia lamp i niszczenie roślin, to też z tego powodu zarządzone ustawienie parkanu od strony ul. Śniadeckich.

Godne naśladowania! Historia przedwojenna naszej dzielnicy obfituje w przykłady ofiarności i poświęcenia kobiet polskich na wszystkich polach życia społecznego i narodowego. Te piękne przykłady szlacheznego zrozumienia potrzeb narodu, przyświecają i nadal kobietom polskim, czego dowodem jest hojny zapis śp. Rozalii Trębaczewiczowej z domu Bartoszkiewiczówny, zmarłej w Poznaniu dnia 17 grudnia 1928 r. Zmarła przeznaczyła 35 000 zł dla Towarzystwa Pomocy Naukowej im dr. Karola Marcinkowskiego, z których odsetki przeznaczona na stypendja dla celujących i niezamożnych uczniów szkół polskich. Legat ten po zrealizowaniu spadku wypłacił w r. 1929 Towarzystwu przybrany syn zmarłej p. Stanisław Kaczmarek, kupiec w Poznaniu, ul. Bóżnica 15. Cichy ten a szlachetny czyn czcigodnej Zmarłej godzien jest, aby o nim się dowiedziały szerokie sfery naszego społeczeństwa, które może

niesłusznie się pomawia o zmaterializowanie i zanik ofiarności. Fundusz żelazny imienia szlachećnej Dobrodziejki naszej młodzieży, wiecznym będzie przykładem ofiarności kobiety polskiej w naszych kronikach.

KRONIKA WYPADKÓW

Wypadki przy pracy. Wczoraj w godz. południowych spadł z rusztowania w firmie „Akwawit” przy Małych Garbarach kowal 30-letni Józef Palaczyk, zamieszkały przy Al. Marcinkowskiego 28. Po doraźnym opatrzeniu przez pogotowie ratunkowe Palaczyka przewieziono w stanie bardzo ciężkim do lecznicy miejskiej. Nieszczęśliwy odniósł ciężkie obrażenia wewnętrzne, jak dwukrotne złamanie czaszki i wstrząs mózgu. — W warsztatach kolejowych nastąpił wczoraj popołudniu nagły wybuch balonu acetylenowego w chwili, gdy około 15 robotników pracowało przy spawaniu płyt żelaznych pługa śnieżnego. Przy eksplozji poparzonych zostało dwu robotników. Poparzenia na twarzy i ciele rany na głowie odniósł 45-letni Ludwik Kłapiński, zamieszkały przy ul. Wyspiańskiego 19, a leższym poparzeniem uległ 31-letni Stanisław Jahn, zamieszkały w Lasku, w powiecie poznańskim. — Zatrudniony w warsztatach naprawy samochodów firmy Mendyk 18-letni Leon Ławniczak, zamieszkały na Winiarach przy ul. Sokola 19, został pochwycony przez transmisję maszyny, która pokaleczyła mu dotkliwie rękę. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

Sprawców oszustwa ze szkodą p. Łukaszyka Antoniego w Rybojceku pow. Poznań, któremu w sposób podstępny skradziono 1200 zł, wykryto w osobach Izzydora Skibińskiego, zam. przy ul. Gąsiorowskich 9, Kolsuta Józefa, bez stałego miejsca zamieszkania i Losieka Franciszka, bez mieszkania, których ujęto w dniu 24 bm. (z.)

Kradzieże i włamania. P. Robakowskiemu, Rynek Śródecki 7-8, skradziono z przed składu konwój z mlekiem. — P. Cebulskiemu, ul. Kowalska 19, skradziono pozostawiony przed Kasą Chorych rower męski nr. 106, nr. rej. 2913, wart. 60 zł. — P. Owczarkowi, Grochowe Łąki nr. 7, skradziono około 40 ft. łożu. — Ze szkodą Poznańskiej Kolei Elektrycznej skradziono dnia 27 bm. z stojącego w bramie przy ul. Gajowej samochodu koźuch do okrycia nóg, posyty materiałem marengo, wewnątrz z długim czarnym włosem. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Dla ścisłości. W odniesieniu do artykułu pt. „Rozruchy bezrobotnych w Grudziądzu” donosi nam Fabryka Traków i Maszyn do obróbki drzewa dawniej C. Blumwe i Syn S. A. w Bydgoszczy, że jest spółką zupełnie odrębną i że pracuje nadal jak poprzednio.

Poszła z dymem w Borku w pow. śmigiełskim stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczymi, własność Józefa Musiała. Straty wynoszą około 80 tys. złotych, a spalony obiekt ubezpieczony był na 60 tys. złotych. Jak się okazało, ogień został podłożony. (k.)

Znamienny wypadek w Pniewach. W związku z pożarem domu własność p. Franciszka Picka ustalono, iż ogień został podłożony. Szczególniejszego zabawienia nabiera fakt, że do wspomnianego domu miała się wprowadzić wbrew swej woli rodzina Judków z Pniew, którą eksmitowano. Ciekawą tę sprawę wyświecił zapewne sąd, do którego ją skierowano. (k.)

Szantażystę ujęła policja w Borku. Dnia 17 bm. otrzymał p. St. Kruszewski list, w którym jakiś anonimowy szantażysta żądał złożenia 1000 zł pod mostkiem na szosie wiodącej do Poznania. Adresat wręczył list policji, a żądania pieniędzy nie złożył. Niebawem otrzymał drugi list z pogróżkami, że jeśli kwoty tej w oznaczonym miejscu nie złoży, zostanie zamordowany, a gospodarstwo jego puszczzone z dymem. Kruszewski porozumiał się wobec tego ponownie z policją i złożył pod mostkiem wypełnioną papierem kopertę. Chytry rzemieślnik zjawił się w oznaczonym terminie, został jednak ujęty przez cyhającego nań posterunkowego. Okazało się, że szantażystą jest niejaki Sylwester Nowak, który pracował przed kilku laty u Kruszewskiego jako parobek. (cz.)

Wielki pożar wybuchł w Przyjaźni pod Kartuzami, majątności p. Zielke. Spaliła się doszczętnie stodoła dominjalna wraz z niemłocionym zbożem (około 6 000 centnarów) wielkimi zapasami paszy i maszynami rolniczymi. Ogólna szkoda wynosi około 200 tys. zł. Zielke był ubezpieczony na sumę 160 tys. zł. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono. (x.)

JARMARKI

Śmigiel. W środę, dnia 5 lutego odbędzie się w Śmiglu jarmark na konie, bydło, świnie, kozy, drób i towary kramne.

Dobrzyca. Jarmark w Dobrzycy w pow. krotoszyńskim na konie, bydło i towary kramne odbędzie się w środę, dn. 5 lutego br.

Szubin. W środę, dnia 5 lutego odbędzie się jarmark kramny, na bydło i konie. Spęd byłaby nieograniczony.

Bojanowo (Wlkp.)

Agencję „Kurjera Poznańskiego” obejmuje z dniem 1 lutego 1930 r. p.

Walenty Miśkowiak

skład papieru i przyb. piśmiennych Bojanowo (Wlkp.) Rynek 6.

Zamówienia oraz przedpłatę na luty i dalsze miesiące skutecznie prosimy tylko u p. Miśkowiaka. Powyższa nowa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat. Dostawa gazety odbywa się jeszcze tego samego dnia.

Z WIELKOPOLSKI

Gniezno. (Z Czerwonego Krzyża.) Roczne walne zgromadzenie Czerwonego Krzyża zagał sędzia p. Hordt. Z poszczególnych sprawozdań wynika, że oddział gnieźnieński liczy 285 członków, a w roku sprawozdawczym urzędowano liczne pozytywne kursy. Stan kasy wykazuje w dochodach 4783,73 zł, w rozchodach 4370,77 zł. Po uzupełnieniu zarządu przewodniczącym solwano zebranie.

(Osobiste.) Stanowisko komendanta Pow. Kom. Policji Państwowej w Gnieźnie objął podkomisarz Kret z Dubna.

(Rocznica Powstania Styczniowego.) Celem uczczenia 67 rocznicy Powstania Styczniowego odbył się uroczysty obchód, na który przybył m. in. weteran Winnicki. Program składał się z marsza Mirosławskiego „Do broni ludy”, wykonanego przez orkiestrę 69 p. p., deklamacji p. Łaskowskiego „Pieśń polskiej młodzieży z 1863 r.” i Polonez Szopena. Poza tem chór podoficerski odśpiewał „O polski kraju święty”. Referat pod tytułem „Powstanie Styczniowe a honor narodu polskiego” wygłosił referent oświatowy 69 p. p. Łukowski.

(Czeladź katolicka.) Roczne walne zebranie Czeladzi Katolickiej odbyło się w sali Hotelu Europejskiego. Zagał je ks. dziekan Zablocki. Jak z sprawozdania skarbnika wynika, stan kasy wykazuje w dochodzie 562,35 zł, w rozchodzie zaś 88,30 zł. Do nowego zarządu weszli: prezes — p. Józwiak, wiceprezes — p. Wrześniewicz, sekretarz — p. Wawrzynkiewicz, skarbnik — p. Świątek, podchorąży — p. Jastrzębski, bibliotekarz — p. Strzelecki, patron — ks. dziekan Zablocki.

(Z życia urzędników.) Roczne walne zebranie urzędników miejskich zagał p. Andrzejek. Obszerne sprawozdanie wygłosił p. Kembłowski Do nowego zarządu weszli pp.: prezes Andrzejek, wiceprezes — Göldner, sekretarz — Kłębowski, zast. sekr. — Świniarski, skarbnik — Dyjament, ławnicy — Grabarek, Janiszewski, Wiczorek i Jarzewski. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Kuchowicz, Sojka i Kostuchowski. (br.)

Kepno. (Chłopiec spowodował pożar.) W tych dniach spaliła się stodoła rolnika Alojzego Stuskiego w Trzebieńcu. Stratę ocenia się na około 3 tys. zł. Jest podejrzenie, że ogień spowodował kilkuletni chłopiec, bawiący się zapalkami w pobliżu stodoły. (k.)

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, we wtorek „Hrabina Marica” We środę, 29 bm. ulubione opery „Cavalleria rusticana” i „Pajace”. W naczelnych partjach wystąpią pp. Bojar - Przemieniecka, Fedyczkowska, Czekotowski, Karpacki, Maj. Perkowicz i Raczkowski; kapelmistrz p. Tyllia.

W czwartek stałe wyprzedana operetka „Kryśka Leśniczanka” z pp. Fontanów-

Przez szybkę

Zaufanie

Januszek jest dumny. Spogląda zgóry na wszystkich śmiertelników, mówi przez nos, a rękę podaje, jak Ammanulah przed abdykacją, albo Junosza Stępowski w „Wielkim Kramie”. Gdzie on się tych manier nauczył?

Korzystając z dobrej chwili, pytam wreszcie nieśmiało:

— Słuchaj, szanowny Januszeku, (nie wiedziałem, czy nie użyć pana Janusza), czemu ty jesteś taki dumny, wspaniały i nieprzystępny?

Spojrzał na mnie, jak gdyby stał na wieży świętomarcińskiej, a jam pełzał po ulicy św. Marcina, i wycedził prawą połową ust.

— Wy-ku-pi-tem wek-sel!

Śmiałem się przez pół godziny, a później z serdecznymi jeszcze łzami w głosie spytałem:

— No i cóż z tego?

— Nigdy nie posądzałem cię o wybitną inteligencję, ale to pytanie mogłeś zadać przed rozpoczęciem napadu.

— Lepiej późno, niż wcale!

— Spójrz na ten weksel!

na, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz o. Eichstaedt. W piątek atrakcyjna „Hrabina Marica” z p. Grabowska i Jedyńska; przy pulpicie kapelmistrz p. Tyllia.

Wspaniale wystawiony balet Rózyckiego „Pan Twardowski” ukaze się w niedzielę, 2 lutego na przedstawieniu popołudniowym po cenach znizowanych. W głównych partjach wystąpią pp. Grabowska i Jedyńska; przy pulpicie kapelmistrz p. Tyllia.

Z Teatru Polskiego. Dziś po raz czwarty arcydzieło literatury światowej, genialna komedia W. Szekspira „Kupiec wenecki” w koncertowym wykonaniu całego zespołu.

Dyrekcja podaje do wiadomości, że ucząca się młodzież dostaje na przedstawienia „Kupca weneckiego” (zbiorowo) daleko idące zniżki, po które zgłaszać się należy wcześniej do sekretariatu. Jutro w dalszym ciągu „Kupiec wenecki”.

W nadchodzącą niedzielę popołudniu po cenach znizowanych raz jeszcze bajka dla dzieci, Walewskiego „Kopciuszek” w bogatej wystawie p. St. Jarockiego.

Z Teatru Nowego. Dziś po raz 38 ciesząca się ogromnym powodzeniem, najświetniejsza sztuka doby obecnej p. t. „Rywale”. W rolach głównych pp. Cieszkowska, Bystrzyński, Chmurkowski, Mazanek, Smoczyński i inni. „Rywale” wypełnia jeszcze tylko kilka wieczorów.

Najbliższą premierą Teatru Nowego będzie świetna sztuka p. t. „Ten, który zmienił nazwisko” Wallace’a, najpoczytniejszego autora o sławie nie tylko europejskiej, ale i wszechświatowej. „Ten, który zmienił nazwisko” nie jest debiutem Wallace’a na polu teatralnym. Wszyscy bowiem pamiętamy niezwykłe sukcesy świetnej jego sztuki p. t. „Nieuchwytny” zarówno w Warszawie jak i w Poznaniu.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica” — operetka Kalmana.

Środa, 29. 1. „Cavalleria Rusticana”, opera Mascagniego i „Pajace”, opera Leoncavalla.

Czwartek, 30. 1. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno

Piątek, 31. 1. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Sobota, 1. 2. „Casanova”, opera komiczna Ludomila Rózyckiego.

Niedziela, 2. 2 o godz. 15 „Pan Twardowski”, balet Rózyckiego.

Niedziela, 2. 2 wiecz. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.

Poniedziałek, 3. 2. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Wtorek, 4. 2. „Lucja z Lammermooru”, opera Donizetti’ego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Kupiec wenecki”.

Środa, 29. 1. „Kupiec wenecki”.

Czwartek, 30. 1. „Królowa Biarritz”.

Piątek, 31. 1. „Kupiec wenecki”.

Sobota, 1. 2. „Kupiec wenecki”.

Niedziela, 2. 2 o godz. 15 „Kopciuszek”.

Niedziela, 2. 2 wiecz. „Kupiec wenecki”.

Poniedziałek, 3. 2. „Komedja o prawdziw”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”.

Środa, 29. 1. „Rywale”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowski, narożnik ul. Gwarnej i 27-Grudnia.

Wyciągnął metrowej długości pas papieru. Do weksla przyklejone były coś że trze alonze.

— Przyjrzyj się, jaką drogę odbył ten mój weksel.

Wręczyłem go z własnoręcznym podpisem swemu krawcowi. Ten oddał go, jako gotówkę, (attention!) hurtownikowi sukna; stąd powędrował weksel do Gdańska, z Gdańska zrobił skok do Łodzi i tu zatrzymał się dłużej, zwiedzając kilka firm, z Łodzi do Katowic, potem Równę, Bielsk, Kraków, Wilno, Lublin i jeszcze kilka drobniejszych. Z firmy do firmy wędrował ten paperek, któremu mój podpis nadał wartość gotówki. Na tym podpisie polega cała wartość, dla której dobijały się o niego wszystkie te firmy. Wszystkie te firmy honorują mój weksel, bo mnie szanują, bo mają do mnie za-u-fa-nie! — No?! Powiedz sam, czy człowiek, który cieszy się takim zaufaniem nie ma powodu do dumy.

Wstałem i w milczeniu odsalutowałem Januszka, jak wojsko salutuje dostojników i pogrzeby.

Swoją drogą, zazdroszczę temu kawałkowi papieru. Chciałbym tak, jak on, sobie popodróżować. I to tylko kosztem zaufania. X. A w e r y.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZGON BARTOSZEWICZA

(* 1852 † 1930)

Zmarły właśnie w Krakowie śp. Kazimierz Bartoszewicz pochodził z rodziny zasłużonej od wielu pokoleń na polu pracy kulturalnej. Ociec jego, głośny historyk i działacz warszawski z epoki polistopadowej, należał do najpracowitszych badaczy dziejów. Głośne były jego szuflady z niezliczonymi wypisami i notatkami do wszystkich wybitnych osobistości dziejowych, miejscowości i zdarzeń. Czerpiąc z tego zasobu nieprzebranego zdołał stworzyć najpożyteczniejsze swe dzieło tj. zyciorysy wybitnych mężów w starej Encyklopedji Orgelbranda, do dziś w wielu razach niezastąpione. Słynął również Julian Bartoszewicz, działacz i pisarz pełen krewkiego temperamentu, z nieczytelnego charakteru pisma. Odczytanie rękopisu Bartoszewicza było sztuką, która w Warszawie i Krakowie trzech tylko miała adeptów.

Syn jego Kazimierz, wychowany w atmosferze owych szuflad, sposobił się zrazu na badacza dziejów, potem na krytyka literackiego, ale jednego i drugiego pokonał w nim rychło publicysta. Publicystyką w najlepszym znaczeniu było wszystko, czemu się przez dalszych lat sześćdziesiąt oddawał w literaturze.

A czegoż nie przedsiębrał, nie pisał, nie redagował? Zakładał pisma, codzienne i tygodniowe, wydawnictwa i księgarnie, wydobywał z zapomnienia nieznanych pisarzy, redagował kalendarze i pisma humorystyczne. Na wielu polach miał czas odznaczyć się i zasłużyć.

Kiedy, na uniwersytecie jeszcze będąc, w pierwszych latach 70-tych założył pismo tygodniowe pod oryginalnym tytułem „Szkice społeczne i literackie”, i zyskał odrazu współpracowników Lenartowicza, Duchnińskiej, Rollego i Kraszewskiego, ten ostatni pisał do kogoś: „czy Bartoszewicz wyrobi się na dzielnego pisarza, tego jeszcze wiedzieć nie mogę, ale na redaktora już wiem, że jest stworzony”. Przyszłość okazała, że wyrobił się na jednego i drugiego. Niezwykły temperament i płonąca aż po siedziwy wiek zawzięta namiętność pisarska popędzały K. Bartoszewicza do nieustannych wysiłków. Trudno w krótkim wspomnieniu objąć całość tej wielostronnej działalności. Można tylko z grubsza zaznaczyć w jakim kierunku szła.

Przedewszystkiem satyryk i feljetonista. Feljeton Kazimierza Bartoszewicza przez okrągłe dziesiątki lat miał doskonałą markę w prasie trzech zaborów. W chwilach powodzenia — w latach 1890-tych — równano go z Janem Lamem i Bolesławem Prusem. Żywy humor, łatwość dowcipu, umiejętność lekkiego oświetlenia zjawisk bieżącego życia jednały mu przyjaciół i czytelników, czyniąc Bartoszewicza w tamtej dość jałowej epoce jednym z nielicznych reprezentantów humoru w publicystyce. Przez wiele lat redagował w Krakowie „Djabla”, był to tygodnik humorystyczny, który ze zmiennem szczęściem, ale niezwykłym zapalem walczył ze stańczykami i kolturnerją; wydawał potem Bartoszewicz kalendarze humorystyczne („Ananas”) oraz głośne „Perły humoru polskiego” (1884—1892) i „Księgi humoru polskiego” (1897), wskrzeszające szczęśliwie dawną radość polską wśród współczesnego czytelnictwa. Pod tym względem był prokursorem satyry, która w „Szopce zielonego balonika” miała później niezwykle świetnie triumfy. Dowcip Bartoszewicza przeminał wraz z jego epoką, niektóre przecież jego utwory powstały i żyją bezimienne do dziś. Do takich należy głośna trawestacja, której strof parę tu przytoczę:

Wsi spokojna, wsi wesoła
Ciebie chwaleb pod niebiosa
Rano spędzam muchy z czoła
Wieczór spędzam muchy z nosa

Ze swobodą niezrównaną
Dni i noce mile cieką
Mleko słodkie pijam rano
Wieczór pijam kwaśne mleko.

Oko bliździ gdzieś w parowy
I ma wrażeń moc obfita
Rano widzę żyto, krowy,
Wieczór widzę krowy, żyto.

Drugie umiłowanie Bartoszewicza, praca pisarska na polu historii, zapewnia mu więcej pamięci w literatu-

rze. Jako wydawca pism ojca, czem się przez lat szereg zajmował, zbliżył się do zagadnień dziejowych, jako właściciel bogatych zbiorów znajdował nieustannie zachęty i ostrogi. Napisał szereg oryginalnych prac popularnych z epoki powstania kościuszkowskiego i Królestwa Kongresowego, wydał cały szereg nieznanych a cennych pamiętników (Lipińskiego, Rulkowskiego, Ogińskiego), próbował też sił na polu większych monografii jako np. „Rok 1863, historia na usługach ludzi i stronnictw” (Kraków 1895), 2 tomy poświęcone polemice z dziełem St. Kozmiana, dalej „Utworzenie królestwa kongresowego” (Kraków 1916), „Dzieje Galicji przed wyodrębnieniem” (Warszawa 1917), gdzie walczył z przesadnym obniżaniem wartości „Galicjaków”. Już w latach ostatnich ukazała się praca obszerna pt. „Radziwiłłowie” (Warszawa 1927). Jest to pierwsza próba monografji kulturalnej tego rodzaju, omawiająca historję jego typów i charakterów. Zamierzył Bartoszewicz przedstawić w krótkich sylwetkach najciekawszych Radziwiłłów — tych, którzy byli rycerzami i tych, którzy byli dziwakami, zebrał obrazy z życia domowego całej dynastji królików litewskich, przepatrzył wszystko złe i głupie, dobre i dziwaczne, co się przez wieki przewijało w zawiadającej historii rodziny Warta wydania książka jest unikatem pod względem wydawniczym. Autor nie mógł znaleźć nakładcy, któryby zaryzykował wydanie, Radziwiłłom samym też nie było spieszno, to też książka obszerna (str. 320) wyszła z druku jako stek odbitek z feljetonów dziennikarskich, różnego kroju czonek, wielkości kolumny i papieru. Rozkupią ją zapewne z tego powodu bibliofile.

Wybitny ongi jako krytyk literacki i wydawca zapomnianych utworów z XVII wieku, dla literatury nowszej zrozumienia Bartoszewicz nie miał. I tem się różnił od wielu sobie współczesnych, od takiego np. Czesława Jankowskiego, który do ostatnich chwil zachował zadziwiającą orientację w nowych prądach. Dla Bartoszewicza literatura polska kończyła się na Trylogji, malarstwo na starym Pruszkowskim, którego był przyjacielem. Młodej Polski nie rozumiał. Wypisani byli dlań tajemnicą o siedmiu pieczęciach. Pamiętam z lat szkolnych, że pierwsze informacje, jakie nas doszły o „Legionie” i „Weselu” to były szydliwe i kpiące feljetyony Bartoszewicza w „Słowie Polskim”. Zastugi sześciu dziesiątków lat pisarskiej pracy Bartoszewicza są jednak wielkie. We wszystkim co pisał propagował jasną, zdrową i ufającą w jutro polskość, w tysiącach feljetonów, artykułów, wierszyków i wydawnictw okazał niepospolitą żwawą i ruchliwą bystrość publicysty, który trzem pokoleniom czytelników niósł uśmiech i służył jak umiał najlepiej. Bogatą w zbiory rękopisów zasobną bibliotekę oraz galerję obrazów przeznaczył dla miasta Łodzi, uważając, że środowisko fabryczne półmilionowe z kilkoma tysiącami inteligencji najbardziej potrzebuje bibliotek historycznej i zbiorów muzealnych. Schodzi ze śp. Kazimierzem Bartoszewiczem świetny, a tak rzadki reprezentant temperamentu polskiego, który w trzech pokoleniach jednej rodziny usadowił się w piórze. Część się należy i pamięć jego zasłudze i pracy.

Stanisław Wasylewski.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe wspólnie z Tow. Botanicznym. Dr J. Zabłocki wygłosił odczyt nt. „Analiza florystyczno-ekologiczna zespołu roślin kopalnych pokładu soli w Wieliczce”. (nl)

Z Tow. Filozoficznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie z odczytem p. S. Kapiszewskiego p. t.: „Zagadnienia związane z teorią znaczenia”. (nk)

KRAJOZNAWSTWO

Z Towarzystwa Krajoznawczego. Odczyt, poświęcony „włóczęgom tatrzańskim” wygłosił prof. Dedio w sali 22 Collegium Minus. Prelegent niejako poprowadził słuchaczy na kilka wycieczek tatrzańskich demonstrując kilkadziesiąt wspaniałych przełoczy ze zdjęć przeważnie własnych. Ciekawe też były oryginalne zdjęcia lotników czeskich, dokonane od południowej strony Tatr; nie dorównują jednak one lotniczemu zdjęciom polskim, których setki zazdrośnie kryją archiwalne zbiory drugiego pułku lotniczego w Rakowicach pod Krakowem. Jedną z wycieczek zaprowadziła nas z Morskiego Oka przez Wrota Chałubińskiego i Niewcyrkę na szczyt Furkotu (ulubione miejsce wycieczkowe Mieczysława Karłowicza) skąd podziwialiśmy wspaniałą panoramę wysokogórską. Oglądaliśmy okolice Gerlachu i Lomnicy, której obrzymia i gładka zachodnia ściana została w sierpniu ubiegłego roku po raz pierwszy po wielu latach daremnych prób zdobyta. Odczyt wybitnego na poznańskim gruncie znawcy Tatr i doskonałego taternika zgromadził wielu sympatyków i miłośników naszego skalnego świata tatrzańkiego; swobodna „pogawędka” prelegenta zabarwiona suto humorem podobała się bardzo. (J. M.)

MUZYKA

Rubinstein w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Artur Rubinstein dał w sali Filharmonji pożegnalny koncert, na którym z towarzyszeniem orkiestry pod dyktando Jerzego Bojanowskiego wykonał koncert fortepianowy B moll P. Czajkowskiego. Koncert poprzedziła uwertura „Burza” Czajkowskiego. W drugiej części Rubinstein grał poloneza As dur, balladę As dur, walca Cis moll Chopina, utwory Manuela de Falla, Albeniza, Liszta i wielu innych. (w. mj.)

Malgorzata Melville - Liszniewska w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: W sali koncertowej W. Boleńskiego koncertowała w tych dniach wybitna pianistka angielska, Malgorzata Melville, małżonka kompozytora lwowianina, dr. Karola Liszniewskiego, dziś stale mieszkająca w Ameryce, gdzie cieszy się poważną opinią. Na program koncertu złożyły się utwory Bacha w opracowaniu Eug. d'Alberta, Debussyego „Fantasienstücke” op. 12 Schumanna oraz Chopina ballada F-dur, fantazja F-moll i trzy mazurki. (kr. m.)

TEATR

„Świat kulis”. Pod redakcją Emila Zagadłowicza, jako dramaturga teatru polskiego wychodzące czasopismo „Świat kulis” przeszło z Nowym Rokiem korzystną i wiele obiecującą metamorfozę. Przedewszystkiem urosło w objętości, oraz zyskało nowe działy informacyjne, dzięki którym widz będzie mógł w antrakcie dowiedzieć się, co ciekawego słychać w teatrach polskich i zagranicznych. Aktualnej potrzebie służy oczywiście jak dawniej obszerny dział bieżący, który wprowadza czytelnika w sztuki już grane, (wyborne wprowadzenie w Szekspira, do „Kupca weneckiego”) oraz zapowiada najbliższe nowości tak w dramacie jak w Operze. Ulepszyła się też wydawnictwa „Świata kulis” — summa summarum daje on lekturę bardzo pouczającą, przyjemną i pożyteczną, a spełni teraz jeszcze lepiej swoje najważniejsze zadanie, tj. zwiąże widzów ściślej z naszymi teatrami i obudzi ich zainteresowanie.

VARIA

Odczyt o biegunie południowym. Samolotem do bieguna południowego wystartował 1-go grudnia r. z. kpt. Byrd z towarzyszymi. Lot udał się szczęśliwie. Notatki z tej podróży, która w każdą stronę trwała cztery godziny zamieścił dowódca wyprawy w „New-York-Times”. Na ostatnim posiedzeniu Poznańskiego Towarzystwa Geograficznego odczyt o tej arcyciekawej ekspedycji wygłosiła p. Janina Wyszynska. Licznie zgromadzeni z zacięwanieniem wysłuchali relacji kapitana Byrda. Biegun południowy osiągnął on szczęśliwie po czterogodzinnym locie z Małej Ameryki, gdzie była podstawa operacyjna samolotu. Najważniejszą zdobyczą naukową była wielka ilość cennych fotografii „z lotu ptaka”, które umożliwią w przyszłości wykreślenie prowizorycznej mapy grzbietów górskich w tych niedostępnych okolicach. Są pewne przypuszczenia, że w przeciwieństwie do północnego, biegun południowy jest lądem stałym i to bardzo wysokim. Jeszcze kilkanaście podobnych lotów geograficznych a zagadkowy ląd Antarktydy zostanie jako tako zbadany i otrzymamy mapę choćby schematyczną tych okolic. (J. M.)

Pisma nadesłane

„Język Polski”. Zesz. 6. Treść: A. Kryński i J. Rozwadowski: „Jan Baudouin de Courtenay”. — J. Otrębski: „Polskie formacje przysłowkowe typu wczora-j. — H. Ułaszyn, M. Dłuska, M. Broniatowska i K. Nitsch: „Perskie oko”. — W. Weintraub: „Ten i ta kometa”. — J. Otrębski: „W sprawie postaci I-lno — Wilno”. — Wł. Bobek: „Kocmotuch”. — P. Galas: „W a na”. — Br. Kretowicz: Uwagi językowe o książkach”. — K. Nitsch: „O czem szumi Dewajtis”. — J. Rzewnicki: „Popęd-napęd”. — Odpowiedzi Redakcji. — Sprawy T. M. J. P.

Z NASZYCH WYSTAW

Z kilkunastu akwareli Janiny Gessnerówny z Warszawy wystawionych w Związku Artystów Wielkopolskich można wybrać zaledwie kilka, które pokażą nam prawdziwe oblicze artystki, dają nam pojęcie o jej zdolnościach, o sposobie przejścia i rozwiązywania zagadnień malarskich. Znaczna większość natomiast słabszych, bez wysiłku robionych szkiców wprowadzie kompletuje t. zw. zbiorową wystawę, lecz jej ogólne wrażenie mocno osłabia. Zdaje się, że Poznań zastępuje na zbiór prac sumiennie przesortowanych a i pod względem poziomu starannie dobranych.

Tych kilka lepszych akwarel świadczy o tem, że Gessnerówna jest bezsprzecznie utalentowaną artystką, czującą szczerze po malarsku a przedewszystkiem orientującą się bardzo dobrze w technice akwarelowej, którą operuje sprytnie, niejednokrotnie zdobywając się na zupełnie oryginalny, prawie swoisty sposób wyrażania. W pejzażu bardzo rozumnie poczyna sobie z nadmiarem szczegółów, z których niepotrzebne usuwa, przedstawiając najważniejsze, nieodzownie konieczne dla uzyskania w obrazie pełni wyrazu („Przełęcz”, „Hawrań i Murań”, „Powrót o zmroku”). Mniej się jej to udaje przy malowaniu głów. Z większą trudnością uogólnia rysunek pięknych typów podhalańskich, górall i Huculów, traktuje je z większym naturalizmem a dopiero „Huculek” wykazuje ujęcie bardziej proste, w nasileniu barwnem wcale intensywne. Wogóle należy jeszcze podkreślić dużą wrażliwość i intuicję malarską (b. dobre szkice np. „Przed burzą”), które — należy przypuszczać — dopomogą młodej artystce do zdecydowania własnego wyrazu w jej malarstwie.

Wracając do omówionej już tutaj w głównych ekspozycjach wystawy w Tow. Przyj. Sztuk Pięknych, muszę podkreślić, że pokazanie publiczności takich klasyków naszej sztuki jak Boznańska i Malczewski i zestawienie ich z malarstwem współczesnym — co właśnie się stało — bardziej zaciekawia, niż np. oglądanie obfitego i nużącego monotonią zbioru prac olejnych p. Mondrala na wystawie poprzedniej. P. Mondral jest dobrym grafikim i jego miedzioryty, typy rybaków bretońskich, zasługują na szczerze uznanie; specjalnością jego talentu jest grafika, malarstwem jest wiele słabsze. Na tejże wystawie najlepszym bezsprzecznie obrazem była znakomite malowana martwa natura Hanny Kiewicz, kolekcja prac Krzyżanckiego świadczyła, że artysta ten, zawsze sumiennie pracując, rozwija się stale i narząd postępuje.

W zupełnie odrębny świat wprowadzają nas akwarele Czarneckiego. Maluje tematy religijne „Chrystus dysputujący”, „Pod Krzyżem”, „Pieta”; tragedję Zbawiciela oddaje w nastrojach raczej spokojnych i smutnych niż dramatycznych i dzięki temu, zdaje się, porywając się na temat arcyważny i głęboki, nie wpada w melodramat. I to jest niemałe plus na korzyść tych obrazów, których treść stanowi właściwą wartość, strona bowiem techniczna, zwłaszcza rysunek, mniej jest ciekawa. Do wywołania miłego nastroju dopomaga sobie stonowaniem kolorów w duże, spokojne płaszczyzny. Dądatnią cechą psychiki Czarneckiego jest skromność i bezpretensjonalność, której niepotrzebnie wywyższa się jednakowoż w słodko-ckliwych „Erosie i Psyche” i „Wiosnie”.

Drzeworyty barwne Bieleckiego mile są w kolorystycznych zestawieniach i efektach świetlnych (Kościół P. Marji”, „S. Giorgio”), należy w nich uznać dużą staranność i biegłość techniczną, często jednakże zbyt drobnozgową. To załamowanie się niepotrzebnie szczegółami wpływa często ujemnie na artystyczną wartość niektórych plansz.

Z obrazów p. Daniela wymienić należy „Św. Annę z p. Marią” a z prac Dzierżyńskiej-Rosińskiej pejzaż jesienny. Poza tem wystawiają Augustynowicz (typy góralskie), Krzesz-Męcina (Tancerka), Graczyński i Skotnicki (rysunek piórkiem) i inne. Rzędem reprezentuje Marcinkowski; wystawia realistycznie pojętą główkę dziecka.

W ostatniej sali umieszczono „Jana Chrzyciela”, Fuhrmana. (początek XIX. w.), który stałe przebywał i malował w Rogalinie u Edwarda Raczyńskiego, przez niego wykształcony i protegowany.

Poznań.

J. Mroziński

Prof. Znamierowski oskarżony o obrazę

Dziś w sądzie grodzkim odbyć się miała rozprawa sądowa, wytoczona przeciwko prof. dr. Józefowi Kostrzewskiemu, który w dniu 19 listopada r. ub. podczas niedosłego odczytu Kaden. Bandrowskiego p. t. „Walka o nową kobietę” obraził słownie prof. Kostrzewskiego. Rozprawa nie doszła jednak do skutku, gdyż nie jawni się na nią ani sam prof. Znamierowski, który wedle relacji jego zastępcy adw. dr. Giedyńskiego bawi od piątku w Warszawie, gdzie wygłasza cykl odczytów, ani wie, gdzie wygłasza cykl odczytów, ani też świadek dr. Troczyński. Imieniem prof. Kostrzewskiego występował adwokat dr. Stanisław Celichowski.

Dr. Celichowski oświadczył, że prozycje ugodowe, wniesione przez zastępcę oskarżonego, są tego rodzaju, że nie mogą być wzięte przez stronę oskarżającą pod rozwagę.

Wobec nieobecności oskarżonego rozprawy nie otwarto i zarządzono przymusowe doprowadzenie profesora dr. Znamierowskiego do przyszłej rozprawy, która odbędzie się 20 marca r. b. o godz. 11 min. 30. Jako świadkowie na rozprawę jawni się tylko pp. W. Jaroszewski, St. Werner i J. Tomaszewski.

Katakomby włoskie przechodzą na własność państwa kościelnego

W myśl art. 33 umowy laterańskiej wszystkie katakomby włoskie przechodzą pod zarząd Stolicy Apostolskiej. Między urzędnikami papieskiego instytutu archeologicznego a władzami włoskimi podjęte już zostały pertraktacje w sprawie odnośnego postanowienia umowy laterańskiej. Najcenniejsze katakomby znajdują się w Włoszech w Syrakuzach i w Noli; pochodzą one, jak stwierdzono na podstawie badań naukowych, z III stulecia po Nar. Chrystusa.

Pierwszy list z Ameryki do Europy

Pierwszym listem, który przyszedł z nowo odkrytego świata do starej Europy było pismo, wysłane przez syna odkrywcy Ameryki, Kolumba, młodego Diego Kolumba w dn. 12 stycznia 1512 r. do arcybiskupa Toledo.

Ten najstarszy list amerykański znajdował się dotychczas w posiadaniu niemieckim. Jak donosi amerykański „Philobiblion”, list w tych dniach został nabyty od jednego z londyńskich antykwaryjuszów, za cenę 147.000 marek niemieckich i odesłany do Ameryki.

Tajemnica „bandits polonais”

Do niedawna jeszcze prasa francuska pełna była wiadomości na temat „bandytów polskich”.

Niemal zawsze ludzie ci nie wspólnego z polskością nie mieli, nie znając ani języka, ani nie mogąc się legitymować posiadaniem w Polsce krewnych, czy dawnym miejscem zamieszkania.

Przy najróżniejszych nazwiskach brzmiących z rumuńska, żydowska, węgierska lub tym podobnych, prasa francuska umieszczała wielkie napisy „bandyta polski” tylko dlatego, że przestępca posiadał paszport polski.

Dopiero na skutek interwencji władz polskich policja zaczęła badać paszporty owych bandytów. Po dokładnych badaniach ustalono, że niemal wszystkie dokumenty były fałszowane.

Delegowani przez Surete Generale agenci policyjni, po długotrwałym ściganiu fabrykantów tych paszportów aresztowali niejakiego Wołkowa vel Wojkova, obywatela Sowieckiego.

Policja stwierdziła, że ów Wojkow zajmował wspaniały apartament, za który komorne miesięcznie wynosiło trzy tys. fr. Następnie stwierdzono, że Wołkow stykał się z szeregiem mocno podejrzanych osobistości. To wszystko, jak również nocne hulanki, stroje żony i tajemnicze źródło dochodów skłoniło policję do przeprowadzenia w mieszkaniu Wołkowa dokładnej rewizji.

Wyniki były wręcz sensacyjne. Znalaziono bowiem poza obszerną korespondencją, której tematem był hurtowy handel dokumentami osobistymi, również kilka blankietów polskich paszportów, wydanych przez różne urzędy polskie w małych miastach na rozmaite nazwiska, dokładnie „wyprane” z ksiągczek a zastąpione nazwiskami nowonabywców, rekrutujących się z pośród ciemnych figur, pochodzących z Rumunii, Czech, Estonii i Rosji Sowieckiej.

Prócz tego znaleziono także wszystkie narzędzia pracy fałszerzy dokumentów, a więc specjalne atramenty, kilka rodzajów chemikaliów, którymi fałszerze posługiwali się przy podrabianiu napisów i podrabianiu tuszu do pieczęci urzędowych.

Poza tem pomiędzy materacami łóżka małżonków Wołkow znaleziono 40 tys. fr. w walucie francuskiej, znaczną ilość banknotów angielskich, czeskich, niemieckich i polskich, co świadczy, że interes zakrojony był na miarę wszechświatową. Naturalnie, że Wołkow wraz z małżonką powędrowali do więzienia.

Poselstwo sowieckie, pomimo, że Wołkow jest obywatelem sowieckim, zachowało w tej sprawie całkowite milczenie.

Policja stwierdziła, że aresztowany Wołkow vel Wojkow był bliskim krewnym, a może nawet bratem byłego przedstawiciela Sowietów w Warszawie, który zginął od kuli Kowerydy.

Niezwykły okaz „umężczyźnionej” kobiety

Pisma francuskie donoszą o sensacyjnej aferze, jaka dotąd chyba w dziejach ludzkości nie miała miejsca. Bohaterką tej afery jest znana sportsmanka, panna Violetta Morriss, mistrzyni w kreglarstwie zaciekle automobilistka i zwolenniczka piłki nożnej.

Panna Morriss jest wcieleniem chłopczycy, opętanej wprost szaleem „umężczyźniania” się. Jej niezwykle kostiumy, niczem nie różniące się krojem od męskich ubrań budziły zawsze sensację i trochę zgrozzenia. Ostatnio M. posunęła się w swojej obłąkańczej manji do tego stopnia, że pozbyła się pomocą zabiegu chirurgicznego — biustu, który jej zdaniem... psuł linię ciała!

Te eksperymenty zwarjowanej panny wzbudziły w jej otoczeniu takie oburzenie, że pewnego dnia żeński związek sportowy, do którego należała, oświadczył, iż skreśla ją z listy członków. Przyczyną tego kroku było stwierdzenie faktu, że M. wstydiła się swej kobiecości, niema więc prawa przebywać w kobiecym klubie, a niechaj raczej wstąpi do męskiego.

Oryginalna sportsmanka uczuła się tem jednak mocno dotknięta i zaskarżyła zarząd klubu do sądu. Ciekawa ta rozprawa odbędzie się w przyszłym miesiącu.

H. J.

Wioska, w której wszyscy mieszkańcy robią pończochy

Pewien niemiecki podróżnik opowiada ciekawy epizod swojej wędrowki po Węgrzech. Bawiąc w południowej części kraju, natrafił w Mochacu na jarmark. Zdziwiła go olbrzymia ilość pończoch, w najrozmaitszych, przeważnie bardzo jaskrawych kolorach, któremi zarzucone były poprostu wszystkie kramiki. Podróżnik zakupił jedną parę na pamiątkę i zapytał się przy tej sposobności przekupnika, skąd taka podaż tego kolorowego artykułu.

Kupiec dał nam bardzo ciekawe wyjaśnienie. Niedaleko Mochacza mieszańcy znajduje się wioska Nemetboly, której mieszkańcy nie robią przez całe życie nic innego, tylko pończochy. Ten jednostronny fach wzbudził duże zainteresowanie podróżnika i postanowił obejrzeć tę osobliwą wioskę na własne oczy.

Wkrótce zajeżdżał dyliżansem pocztowym na miejsce. Pierwszym wrażeniem, jakie odniósł, był widok długiej ulicy, na której bokach u ścian domów siedziały sznury wieśniaków, trzymających w ręku kolorowe gałganki i poruszających drutami do robienia pończoch z precyzją maszyny.

Zdumiony przybyś zadał sobie słuszne pytanie, jak w dzisiejszych czasach udoskonalen technicznych, może się taka znużająca i kunsztowna praca opłacić. Bo chociaż wytrzymałość tych pończoch jest tak znaczna, że jedna para wystarcza człowiekowi na całe życie i cena około 20 zł nie jest przytem zbyt wygórowana, któż jednak ubrałby te grube, niewygodne i brzydkie pończochy?

Mieszkańcy wioski Nemetboly mają swoje wzory i szablony, któremi od setek lat w ten sam sposób ozdabiają swoje wyroby. Z barw przeważają: czerwona, zielona i żółta czyli w naszych pojęciach trochę zbyt jaskrawe.

Mimo przywiązania do oryginalnego fachu, zdaje się jednak, że już następnego pokolenie porzuci fabrykację pończoch. Podzieli więc los tylu innych wygastych sposobów ręcznego przemysłu.

Najciekawsze jest, że „pończoszkarze” ci są niemieckiego pochodzenia jak zresztą wskazuje nazwa wioski. (H. J.)

Popularny „prorok” antypodatkowy

W okolicach miasta Zdounek na Morawach pojawił się jako prorok pewien zegarmistrz. W swych publicznych przemówieniach nazywa siebie „bratem Ducha św.”. Prorok zdobył sobie szybko popularność, gdyż głównym tematem jego przemówień jest nawoływanie do nieplacenia podatków, a to z powodu, że wkrótce ma nastąpić koniec świata. Ludność sześciu gmin okolicznych wzięła tak gorąco do serca przemówienia „proroka”, że przyjęła wystąpienia rządowych ściągających podatków... widłami. Na miejsce wypadku przybyła zandarmierja i aresztowała 80 włościan, by im wytłumaczyć w areszcie, że koniec świata tym razem zawiedzie, a podatki trzeba wpłacić jeżeli się nie chce posiadać za kraty. Zegarmistrz - prorok zniknął tymczasem jak kamfora. Władze domyślają się, że ukrywa go ludność której przypała do smaku tenor jego wywodów... podatkowych.

Rekord „huśtawkowy”

Naturalnie, w Ameryce. Bo gdzież kuszają się ludzie o najdłuższe rekordy, jak nie tam. 38 osób, różnej płci, wieku, charakterów i sfer społecznych siadło na przygotowanych huśtawkach i rozpoczęło się huśtać.

Walczący o palmę zwycięstwa jedli, spali, rozmawiali, czytali i czynili wiele innych jeszcze rzeczy na huśtawce, która była ciągle w ruchu. Po kilkunastu godzinach tej „przyjemności” wiele osób odpadło, gdyż poczuły się „nieodbrze”.

Najtrwalsza okazała się kobieta, miss Ewelina Baker, która huśtała się 252 godzin bez przerwy, bijąc swoją wytrzymałością wszystkich zawodników, którzy kolejno udawali się do szpitala lub na leczenie w domu. Głupoty siac nie trzeba, sama się rodzi.

Najazd Kozaków na Afrykę

Kozacy rosyjscy nie zdobyli wprawdzie Europy swemi lancami, ale za to śpiewem swym podbili serca wszystkich prawdziwych miłośników muzyki. Niema dziś w Europie większego miasta, gdzie nie znano by jeszcze wspaniałych chórów kozackich. Szczególnymi sympatjami ze strony publiczności europejskiej cieszy się zwłaszcza chór kozacki im atamana Platowa, który z wielkim powodzeniem występował we wszystkich kulturalnych państwach Europy. Obecnie chór ten znajduje się w Hiszpanji, skąd zamierza udać się na gościnne występy do Afryki północnej. Koncerty śpiewaków kozackich odbędą się w Maroku, w Tunisie, Algierze i Kairze.

Sprawa mianowania nauczycieli oficerami rez.

Na skutek starań zarządu głównego Związku Nauczycieli Szkół Powszechnych, podjętych w roku ubiegłym w czasie wakacji, zorganizowany został dla nauczycieli skrócony 8-tygodniowy kurs szkoły podchorążych rezerwy piechoty, celem zastosowania do absolwentów tego kursu artykułu 87 pragmatyki oficerskiej, t. j. celem zamianowania ich oficerami rezerwy. Mianowicie nauczycieli, którzy ukończyli wymieniony wyżej kurs, na podporuczników rezerwy, nastąpi w m. marcu lub kwietniu r. b.

Z różnych stron Polski

Stacja kwarantanna w Gdyni

W ostatnich miesiącach w odległości 4 km. na północ od Oksywji przy spadzistym wawoście „Babi Dół” rozpoczęto budować stację kwarantannową dla przychodzących statków do portu gdynińskiego. Prowadzone obecnie roboty są pierwszym etapem w budowie zakładu kwarantannowego, który ma mieścić w sobie szpital, oraz domy mieszkalne dla lekarzy i obsługi.

Sama przystań składać się będzie z palisadowego pomostu długości 220 metrów oraz 25 m. właściwej przystani, budowanej na skrzyniach, zasypywanych kamieniami. Przystań budowana jest tak, aby w niej mogły znaleźć schronienie mniejsze statki i motorówki na wypadek nagłej burzy lub dużej fali. Większe statki, podlegające inspekcji zdrowotnej, nie będą bezpośrednio przybijały do przystani, lecz stać będą w pewnej odległości na redzie, skąd dojazd i w razie wypadku epidemii przewóz chorych odbywać się będzie na specjalnym statku. Koszty urządzenia stacji kwarantannowej obliczone są w przybliżeniu na 700.000 złotych.

Urządnik podatkowy defraudantem

W Jagielnicy koło Czortkowa odbyła się onegdaj lustracja Wydziału Rady Powiatowej i wykryła wielkie nadużycia popełniane przez urzędnika Königa. Defraudant ten został aresztowany i przekazany prokuraturze państwa w Czortkowie. (Paz.)

Największa elektrownia wodna w Polsce

W ostatnich dniach grudnia ub. r. uruchomiono w Żurze, około Laskowic na Pomorzcu największą w Polsce elektrownię wodną. Cały zakład w Żurze ma dwie turbiny o ogólnej mocy 12.000 koni mechanicznych i rocznie wytwarza około 14 milionów kilowato-godzin. Rozdzielnie w Żurze na 60 tys. wolt zbudowano w Polsce po raz pierwszy pod gołym niebem na otwartym pieru. Prace ziemne przedstawiają się bardzo okazale, a spiętrzenie wody na 15 metrów wytwarza ogromne sztuczne jezioro. Wielki ten zakład zbudowano wyłącznie pracą polskich robotników, inżynierów i doradców technicznych, oraz wyłącznie siłą kapitałów krajowych.

Wielkie nadużycia przy sprzedaży soli

Sąd apelacyjny w Katowicach wydał wyrok w głośniejszej sprawie komisjonerów soli, braci Garbińskich, oraz dwóch towarzyszy oskarżonych o szereg nadużyć przy sprzedaży soli skazanych swego czasu przez sąd okręgowy w Katowicach na grzywny po 8.250.000 zł. każdego Wyrok ten Sąd Najwyższy uchylił, w związku z czem sprawa przeszła do Sądu Apelacyjnego w Katowicach, który po dwu tygodniach rozprawy skazał Zygmunta Garbińskiego za

Sp. Ludwik Hoelzer, dentysta w Śmiglu, zmarł w 72 roku życia. Zmarły był pierwszym starostą pow. śmigiełskiego, wieloletnim radnym miejskim, oraz członkiem wielu organizacji miejscowych. Był on niestrudzonym działaczem społecznym. Cześć jego pamięci.

przestępstwo wobec Skarbu na 276.000 zł grzywny z zamianą na 276 dni więzienia i na karę porządkową 6.000 zł. z zamianą na 6 dni aresztu oraz na ponoszenie kosztów sądowych w wysokości 28.200 zł. Pawła Garbińskiego za sprzedaż soli przemysłowej osobom nieuprawnionym na 9.000 zł grzywny z zamianą na 9 dni i na 2.000 zł kary porządkowej z zamianą na 20 dni aresztu oraz ponoszenie kosztów sądowych. Jakoba Koblenca za współudział w nadużyciach na 2.000 zł grzywny z zamianą na 16 dni aresztu i ponoszenie kosztów sądowych. Seweryna Jakubowicza uwolniono. Jak podniósł przewodniczący, oskarżeni sprzedali osobom nieuprawnionym 75.000 kg. soli przemysłowej.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Cech Krawiectwa Damskiego.** Walne zebranie odbędzie się dnia 28 bm. o godz. 19 w sali Domu Rzemieślniczego, ul. Fr. Ratajczaka.

— **Męski Chór Nauczycielski.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w środę, 29 bm. o godz. 20 w II szkole wydziałowej 2 ptr. ul. Kręta — Działyńskich.

— **Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej pod wezw. św. Kazimierza Poznań-Jeżyca.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, 29 bm. o godz. 20 w salce parafjalnej.

— **Stow. b. Pracowników P. W. K.** — Dnia 29 bm. o godz. 18 w sali restauracyjnej przy ul. Wronieckiej 6 odbędzie się ogólno-informacyjne zebranie tylko dla byłych funkcjonariuszy P. W. K. Obrady dotyczące będą spraw sądowych.

— **Sodaliteja Panien Urzędniczek.** Zebranie sekcji eucharystycznej w środę, d. 20 bm. nie odbędzie się.

— **K. P. H. H. Harcerskiej Drużyny Morskiej.** Zabawa karnawałowa odbędzie się w sobotę, dnia 1 lutego br. o godz. 20 w salach Hotelu Francuskiego przy Alejach Marcinkowskiego.

— **Związek Elektromonterów przy Z. P.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 1 lutego o godz. 19 w lokalu p. Światłowskiego, ul. Podgórna 13.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Stare Miasto.** Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 lutego r. b. o godzinie 7.30 wieczorem na sali Domu Katolickiego przy Śródce.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Bogdan Stanisław Mikulski, 4 mies. 29 dni. Edmund Lubawa, uczeń szkolny, 15 lat. Czesław Konewka, 2 i 6 mies. 14 dni. Leon Bartkowiak, telegrafista kol., 27 l. Jan Strzelczyk, 5 min. Jan Jeneralczyk, 30 min. Jan Rybacki, robotnik, 24 l. Margja Paszkowiakówna, służąca, 46 l. Stanisław Piotrowski, uczeń litograficzny, 21 l. Romuald Szafranowski, 4 mies. 28 dni. Józef Moskalski, posterunkowy Pol. Państwowej, 52 l. Stefanja Gapińska, 5 l. 6 mies. 6 dni. Adolf Wende, pobierający rentę, 82 l. Jan Kędziora, kwadrans. Teresa Kędziora, kwadrans. Jan Szukalski, 2 dni. Leokadja Wegnerowa, z domu Janowska, 34 l. Tadeusz Hadynink, 14 dni. Wanda Traute, z domu Cabańska, wdowa, 71 l. Marjan Urban, 1 mies. 24 dni. Wawrzyniec Jarecki, rolnik, 50 lat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Drożdżewska Józefa 5 zł. — M. K. z Wielkiej Wsi na intencję rodziny Kobusińskich 10 zł. — M. G. z prośbą w pewnej intencji 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2.110,30 zł.

RADJO

Programy radjofoniczne

Sroda, dnia 29 stycznia 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.55 pogadanka francuska (wygłosi p. Omer Neveux); godz. 17.15 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 godzina niespodzianek; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum”; godz. 19.25 o języku poety wielk. Jana Kasprzowicza (wygl. dr. Tomaszewski); godz. 19.45 kronika „Tygodnia Radiowego”; godzina 20.05 odczyt p. t. „Związki Górnego Śląska z Polską” (wygl. prof. dr. Zygmunt Wojciechowski); godz. 20.30 koncert lekkiej muzyki. Wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Jarosława Vorela, Janina Langerówna (sopran), Kajetan Kopczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (fortepian); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna z winiarni „Carlton”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikat harcerski; godz. 16.15 wesoła muzyka dla dzieci. Transmisja z Wilna. (Tańce i piosenki dziecięce); godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.45 muzyka E. Kalmana w wyk. orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego; godz. 19.10 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 19.25 — 19.40 płyty gramofonowe; godz. 20.00 kwadrans literacki. Jerzy Sosnkowski — „Samolot”; godz. 20.15 koncert kameralny. — Wykonawcy: Kwartet Warsz. Tow. Muz. (1-szy skrz. — Eug. Umińska-Jaworska, 2-ie skrz. — Antoni Kurzątkowski, altówka — Tomasz Jaworski, wioloncz. — Kazimierz Blaschke, Olga Olga (sopran), Ludomir Różycki (fort.) i prof. Ludwik Urstein (akomp.). Słowo wstępne wypowie prof. Piotr Rytel. W programie Utwory Ludomira Różyckiego; godzina 21.15 audycja poświęcona działalności Gen. Zaruskiego; godz. 21.35 koncert solistów; godz. 20.10 feljton p. t. „Rozmowy z umarłymi” — wygl. p. Michał Lubieński; godz. 22.25 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z sali Malinowej hotelu „Bristol”. Orkiestra Artura Golda i Jerzego Petersburskiego.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.15 audycja dla dzieci i młodzieży: „Szopka żywych lalek” Zakrzewskiej z Krakowa; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 Olga Ręgorowiczowa: „Wśród nowych wydawnictw”; godzina 17.45 transmisja z Warszawy; godz. 19.05 intermezzo muzyczne; godz. 19.15 komunikaty Zw. Młodzieży Polskiej; godz. 19.20 Kamila Nitschowa: „Gospodyni śląska”; godz. 20.00 kwadrans literacki z Warszawy; godz. 20.15 transmisja koncertu prof. Egonu Petri z Krakowa; godz. 22.10

feljton z Warszawy; godz. 22.25 komunikaty; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

SPORT

Hokej na lodzie

PZHL postanowił w turnieju w Zakopanem w dniach od 10 do 12 lutego zamiast pierwotnie proponowanej jednej drużyny kombinowanej pomorsko-poznańskiej zezwolić na start dwóch odrębnych drużyn, które zależnie od uchwały okręgu wystąpią klubowo względnie jako kombinowane zespoły okręgu. W turnieju poza tem weźmie jeszcze udział drużyna Krakowa i Eislaufverein z Opawy. (tel. wł.)

„LTL” definitywnie wystąpiło z PZHL. Gracze jego zgłoszeni już zostali dla innych klubów lwowskich.

Mistrzostwa świata w Chamonix. „Zima” tegoroczna jak wiadomo nie oszczędziła również turnieju hokejowego przekreślając wszelkie rachuby. Losowanie rozgrywek możemy uważać za szczęśliwe, w porównaniu chociażby z Czechosłowacją która wylosowała niemal najsilniejszych przeciwników — Włochy i Szwajcarię. Najpoważniejszy nasz rywal — to Niemcy. Lepiej jeszcze powiodło się Austrii której nie powinno sprawiać żadnych trudności pokonanie Belgji (stosunkowo najgroźniejszą). Japonji i Węgier. Na poniedziałek przewidziane były następujące rozgrywki: Polska — Niemcy, Austria — Węgry, Anglja — Francja, Belgja — Japonja, Szwajcarija — Czechosłowacja. Rozważania szans wynikają losowania są nadal nie-realne, bowiem zależy wszystko od warunków lodowych. Jeżeli i dziś nie będzie można grać — co jest bardzo prawdopodobne — wówczas zostaną utworzone trzy grupy, które walczyć będą systemem puharowym t. zn. pokonany zostaje wyeliminowany. Gdyby odwił trwać miało do końca bieżącego tygodnia — rozgrywki odbędą się systemem puharowym w dwóch grupach; wygrywający spotykają się w półfinale i dopiero zwycięzca walczy w finale z Kanadą.

Lekka atletyka

Petkiewicz startował w Bostonie w hali Boston Garden w sobotę wieczorem na zawodach organizowanych przez Rycerzy Kolumba (Knights of Columbus). Dystans biegu wynosił 2 mile angielskie t. j. 3218 m. Petkiewicz wśród owacyj 10-tysięcznego tłumu zwyciężył 17 współzawodników, uzyskując czas 9 min. 39,2 sek. Z powodu braku poważniejszych rywali zainteresowanie biegiem niezbyt wielkie. Czas Petkiewicza jest o 41,1 sek. gorszy od rekordu światowego Nurmiego, co jednak ze względu na niewielki obwód bieżni nie można uważać za wyczyn zły. Prasa amerykańska pisze o występie naszego biegacza dość obszernie, podkreślając zaciecie Petkiewicza, ładny styl oraz naturalną pracę rąk i nóg.

Narciarstwo

Bieg pań w Zakopanem na dystansie 6 km. był niezmiernie ciekawy ze względu na współzawodnictwo dwóch najlepszych narciarek polskich. „Broncia” wylosowała pierwszy numer, a za nią bezpośrednio Stopkówna, co dawało jej ostatniej ogromną przewagę. Wystarczyło Stopkównie utrzymać się tylko tuż za „Broncią”, a przy starcie co pół minuty byłaby uzyskała lepszy czas. Mimo tych niekorzystnych warunków Polankówna ruszyła od razu w tak gwałtownym tempie, że już na pierwszych dwóch kilometrach wyprzedziła swą rywalkę o 500 mtr., a na innych etapach jeszcze dalej tak, że wygrała z ogromną przewagą 4 min. 13 sek., co przy dystansie 6 km. jest rzeczą niebywałą. Bieg ten potwierdził w zupełności światową klasę naszej znakomitej mistrzyni Polski i dowiódł, że jest ona bez konkurencji. Dodać trzeba, że — w przeciwieństwie do Stopkówny — przyszła do mety prawie zupełnie zmęczona. Na 13 pań, było 7 członkiń „Sokoła”, przyczem startowały również dhny Roma i Danuta Broekerówny z Kostrzyna; ostatnia po raz pierwszy w tak silnej konkurencji uzyskała 8 miejsce bijąc kilka rutynowanych Zakopianek. Należy to zawdzięczać racjonalnemu treningowi, przeprowadzonemu przez obie zawodniczki wraz z „Broncią” Polankówną. Warunki śnieżne w czasie biegu były doskonałe, trasa dość trudna, mało zjazdów i długie, nużące podbiegi. (kor. wł.) A. K.

Decydująca walka o pierwszeństwo w biegu 18 km. przyniosła jak wiadomo, zwycięstwo Bronisławowi Czechowi. Ogólnie stwierdzić trzeba, że nasz mistrz znajduje się w świetnej formie, lepszej nawet niż w roku ubiegłym. Po biegu nie znać na nim prawie zmęczenia, wygrywa lekko i pewnie z dużą różnicą czasu. Po nim jako drugi wypłynął niespodziewanie Józef Kuraś, mistrz Zakopanego z r. 1927, obecnie w służbie wojskowej, który już na 40 km. zajął pierwsze miejsce, jest on ogromnie wytrzymały i silny, co mu daje znaczną przewagę nad innymi. Spadli w formie: Krzeptowski Andrzej II oraz Michalski, zaś Wilczyński nie startował dotychczas ani razu. (kor. wł.) A. K.

Różne

Dyplom honorowy Z. Z. otrzymali z Poznania poza już ogłoszonymi nazwiskami pp. płk. S. Zahorski dowódca brygady kawalerji, oraz major Franciszek Engel, były prezes P. O. Z. L. A. oraz członek honorowy krakowskiego O. Z. L. A.

Tennis

Walne zebranie P. Z. L. T. odbędzie się 9 lutego w Warszawie. Na zebraniu tem rozpatrywane będą dwa wnioski w sprawie zmiany struktury związku: jeden — klubów śląskich posuwający się bardzo daleko w dążeniu do zmiany obecnego stanu rzeczy, i drugi z klubów warszawskich,

— bardziej kompromisowy. Ten ostatni który ma duże szanse przejścia żąda powiększenia zarządu do 14 osób i powierzenia każdemu z członków oddzielnego referatu organizacyjnego. Maja być utworzone związki okręgowe w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Wilnie, Katowicach, Krakowie i na Pomorzu, na rok bieżący tytułem próby.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie Kl. Sp. „Czarni” w Poznaniu odbędzie się w środę o godz. 19 i pół w lokalu posiedzeń u p. Gliczyńskiej przy W. Garbarach.

„BACZ. BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!”

Najwięcej zaniebane i zniszczone
RĘCE
 udelikatnia natychmiastowo, wybiela, chroni od łuszczenia i odziebania
KREM PRAŁATOW
 PERFECTION (pâte de prelate).
 Do nabycia w pierwszorzędnych perfumerjach i składach apiecznych
SKŁAD GŁÓWNY:
Perfumerje „PERFECTION”,
 Warszawa, Szpitalna 10 i Marszałkowska 85.
 nr 7706

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANYE SKUTECZNOŚCI
ARAGO
 NISZCZY BRODAWKI SKÓRY ST. GÓRSKIEGO STWARDNIENIA WARSZAWA
ODCISKI zapał wlecie
 Pięgi Pryszczę Liszaje Plamy pewnie, usuwa
KREM VENUS

Cudowny zapach
 Perfumy
 Wody kwiatowe
 Mydło i puder
J. SZACH
 Warszawa.
 Tw 844

Władysław Zaidlewicz

opatrzone Sakramentami św., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, w szpitalu Przemienienia Pańskiego w Poznaniu w niedzielę, 26 stycznia 1930 roku, o godzinie 3,30 rano, przeżywszy lat 45.

Ekspozycja zwłok drogiego Zmarłego nastąpi w czwartek, 30 stycznia, z domu żałoby w Nakle, Planty Mickiewicza 264a, o godzinie 10,30 do kościoła parafjalnego, następnie po nabożeństwie żałobnem złożenie zwłok na cmentarzu parafjalnym.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Nakło, Wydartowo, Zbąszyń, Poznań, Żnin, Inowrocław, 28. 1. 1930.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Przybywających na pogrzeb do Nakła z Bydgoszczy o godzinie 11,16 i z Gniezna o godzinie 11,21, uprasza się o przybycie bezpośrednio do kościoła.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, Poznań, pl. Nowomiejski 10 — Telefon 10-46.

W niedzielę, dnia 26 stycznia 1930 r., zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, w 77 roku życia
 nw 7869

Kasylda Seligówna

Przez długie lata dzieliła Zmarłą wiernie nasze życie i naszą pracę. Serdeczny żal towarzyszy Jej zgonowi, a pamięć o ukochanej Zmarłej u nas nigdy nie wygaśnie. Niech Jej ziemia lekka będzie!

Hugo Specht, mistrz piekarski z żoną. Paul Hunger z żoną z Spechtów.

Poznań, dnia 28 stycznia 1930 r.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 30 stycznia, na cmentarzu w Szelagu.

W niedzielę, dnia 26 stycznia 1930 r., o godz. 12,45 w pol., zmarł mój najukochańszy mąż, ś. p.

Witold Darna

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w środę, o godz. 3 po poł. z domu żałoby. zw 21467

W ciężkim smutku pogrążona żona.

Wronki, dn. 27. I. 1930r.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Lekcje gry fortepianowej

udziela
Wanda z Broekerów Jerzykowska
 Fr. Ratajczaka 29, I. zw 21476

Od przeszło 30 lat w Poznaniu istniejąca

HURTOWNIA

towarów krótkich, galanteryjnych i pończosznicych

oraz fabryka bielizny, pod nadzwyczaj korzystnymi warunkami — z towarami lub bez towaru do nabycia. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,161
 Pw 8856-53,161

Dnia 26 b. m. o godzinie 16, umarł, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

ksiądz Jan Raabe

Proboszcz w Targowejgórze

Asesor I. i Senior dekanatu Kostrzyńskiego.

Eksportacja zwłok do kościoła odbędzie się w środę o godz. 16, a nazajutrz, w czwartek, nabożeństwo żałobne i pogrzeb o godzinie 10.

Duszę ś. p. Zmarłego poleca modlitwom ks. k. konfratrów i wiernych

zw 21484

Dziekan dekanatu Kostrzyńskiego

ks. St. Beisert.

Uzarzewo, dnia 27. 1. 1930.

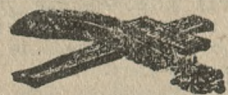
SALE na uroczystości rodzinne, wieczorki i herbatki z tańcami oraz kolacje dla towarzyszy w zamkniętym kółku poleca
HOTEL FRANCUSKI.
Pw 8 860-53.153

„Avicultura“

Nowo otwarta poradnia fachowa pod kier. emeryt. insp. Hodowli, obejm. nast. hodowle: Drobne zwierzęta (drob. zwierzęta futerk.), ogrodnictwo dochodowe, pszczelnictwo, ochronę ptaków. Prospekt bezpłatnie. zw 21 476
Adresować: „Avicultura“, Poznań, ul. Św. Jerzego 3. II.

Skład bławatów i towarów krótkich oraz skład artykułów męskich

istniejący od lat 40-tu w ruchliwym mieście powiatowym. w najlepszym położeniu gdzie gimnazjum pań-tw, w całości ewtl. oddzielnie do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 21475

Dnia 27 stycznia 1930, zasnął w Bogu, po krótkiej chorobie, zaopatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najtroskliwszy ojciec, teść, dziadek, stryjek i wujek, ś. p.

Józef Gniot

przeżywszy lat 71, o czem donosi z prośbą o modlitwę ciężko stroskana

zw 21481

rodzina.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w Bydgoszczy, w czwartek, dnia 30 stycznia, o godzinie 10,30 przed południem, w kościele farnym, poczem eksportacja zwłok na nowy cmentarz.

Smolno, Poznań, Jarocin, Tezewskie Pole, Michorzewsko, Fordon, Rokitki. Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Niebywała OKAZJA

Kilka razy do roku urządzam tanie sprzedaż, z których powinno się skorzystać.

Od DZIŚ rozpoczynam

SPRZEDAŻ BIELIZNY

po cenach własnego kosztu!

COMBINAISON

crepe de chine	od 19 ⁷⁵
opal szwajcarski	od 8 ⁵⁰
crepe Parisienne	od 15 ⁷⁵
popelinowe	od 14 ⁷⁵
wiedeńskie	od 14 ⁵⁰

KOSZULKI

dienne	od 7 ⁵⁰
nocne	od 12 ⁵⁰

MAJTECZKI

od 5⁹⁵

„Najlepszy towar — najtaniej“

Magazyn wykwintnej konfekcji i bielizny damskiej

A. Łuczakowa

dawn. St. Konopińska ul. Gwarna 9.

PARCELE

budowlane, w różnych częściach miasta Poznania, o dobrem położeniu na dogodnych warunkach spłaty poleca

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Spółka Akcyjna

Tel. 31-16 ulica Rzeczypospolitej 1. Tel. 31-16.

Instytucja upoważniona przez Ministra Reform Rolnych do przeprowadzania parcelacji majątków ziemskich.

Pw 8769 8.115

BUCHALTERYJNE

„Współczesne Wykłady“ Palliera gwarantują wieloletnią samodzielną

Warszawa, Nowogrodzka 48 c Zamiejscowi listownie.

CYTRYNY

towar pierwszorzędnej jakości oddaje z 35 za skrzynię, na prowincję wysyłka odwrotnie

Hurtownia owoców

Stefan Szaniawski

Poznań, ul. Kozia 23, tel. 22-05. zw 21444

Dbajcie

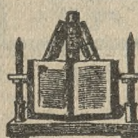
o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ (z marką „Kogut“) są stosowane przy chorobach żołądka, kiszki, obstrukcji i kamieni żółciowych.

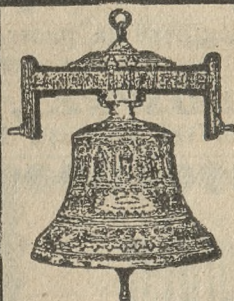
„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości. nw 6548

Wyrób A. Gąsecki w Warszawie.

Oprawy ksiątek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Największa w Polsce Odlewnia Dzwonów

Braci FELCZYŃSKICH

w Kaluszu, ul. Świecka 5 i w Przemysku, ul. Krasieńskiego 63 a. Firma istniejąca przeszło 120 lat.

Odnazczona licznymi medalami i nagrodami na wystawach krajowych i zagranicznych a między temi: Wielki Złoty Medal P. W. K. w Poznaniu 1929 r. Grand Prix Liège (Belgia) W. M. 1928 r. Złoty Medal Wilno W. Rol. Przem. 1928 r. Grand Prix Paryż W. M. 1927 r. Wielki Złoty Medal W. Kość. 1909 r. Złoty Medal Stryj W. Rol. Przem. 1909 r.

Dostarcza dzwony wszelkich rozmiarów i tonów.

Przelewa stare nieużyteczne dzwony.

Wykonuje kompletne żelazne dzwonnice.

Posiada w składzie wielką ilość dzwonów gotowych. Uwaga: Dzwony, które mają być dostarczone na Wielkanoc należy zamawiać przynajmniej sześć tygodni wcześniej. dw 3984

Pierwszorzędny w Bydgoszczy położony, najlepsze położenie w centrum miasta mający

MAGAZYN

artykułów galanterji, pończoch, rękawiczek, towarów modnych oraz konfekcji pod nadzwyczaj korzystnymi warunkami — z towarem lub bez towaru — do nabycia. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,154 Pw 8855-53,159

Używany samochód ciężarowy

Ford 1928 r. bud., 4-cylindrowy 45 P. S. 1,5 tonności, na gum. dętych, do sprzedania. Zgłoś. do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 460

NA BIURO

poszukuję 2 pokoi umebł. lub bez, dogodne położenie. Oferty do biura Ogłoszeń „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 53,166 Pw 8861-53, 66

Praktyka dentystyczna

w powiatowym miasteczku woj. Poznańskiego, kompletnie urządzona wraz z 5-pokojowym mieszkaniem zaraz do sprzedania. Łaskawe zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 459

REDUTA MASKOWA

Klubu Wioślarskiego z r. 1904

odbędzie się w sobotę, dnia 1 lutego r. b.
w salach „Belwederu“

Po zaproszenia oraz bilety wstępu prosimy się zgłaszać do Perfumerji Jana Domicza, plac Wolności 7.

Zarząd.

dw 4009

Dobra okazja kupna

placów budowlanych

około 14000 mtr.² przy ul. Marszałka Focha. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 21483

Stomę prasowaną

ca 1000 centnarów na podściółkę kupie. Oferty z podaniem ostatecznej ceny uprasza Zarząd Mającości Rząd, stacja kolejowa Mniszek, pow. Grudziądz

Poszukujemy

KIEROWNIKA ELEKTROWNI

dla centrali elektrycznej w Wielkopolsce, ze znajomością silników spalinowych oraz ruchu elektrycznego w centrali i sieci. Warunki według umowy. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw pod nr. 4.138 do biura ogłoszeń „Par“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11

Do zarządu apteki w Bydgoszczy potrzebny zaraz

ADMINISTRATOR

z dobrymi rekomendacjami. Zgłoszenia z pod. warunków do Kurjera Poznańsk. pod zw 14727

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu rozpisuje konkurs na posadę

technika budowlanego.

Kandydaci, którzy mogą wykazać się złożeniem odpowiednich egzaminów techniczno-budowlanych oraz odpowiednią praktyką złożą swe zgłoszenia z odpisami świadectw i własnoręcznie pisanym życiorysem w terminie do dnia 15 lutego r. b. u podpisanego Zarządu. Pw 8865-5,39

Uposażenie według umowy.

Zarząd
Ubezpieczalni Krajowej
(—) Wybieralski.

Powiatowa Kasa Chorych w Gostyniu

(woj. poznańskie), ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko

lekarza naczelnego kasy

Warunki przyjęcia:

1. obywatelstwo polskie,
2. prawo praktyki lekarskiej przyznane przez Państwo Polskie,
3. dłuższa praktyka kasowa, lub na stanowisku lekarza naczelnego, wzgl. na kierowniczem stanowisku w szpitalu,
4. nieprzekroczony 50 rok życia.

Pierwszeństwo mają lekarze specjaliści chorób wewnętrznych i obeznani z lecznictwem fizykalnym.

Stanowisko do objęcia od 1 kwietnia 1930 r.

Obszerne mieszkanie z wszelkimi wygodami zapewnione.

Oferty wraz z odpisami świadectw uprasza się skierować do Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Gostyniu do 15 lutego 1930 r. dw 3990

KONKURS

Magistrat miasta Grudziądza poszukuje (od 1. 3. 1930 r.) lekarza, na stanowisko:

Ordynatora oddziału wewnętrzne i zakaźnego. Warunki: kl. VI. plus 15% dodatku komunalnego. plus 20% za prowadzenie oddziału zakaźnego. dw 4002

Zgłoszenia wraz z dokumentami i t. d., należy nadesłać do Administracji Szpitala Miejskiego w Grudziądzu, Szpitalna 5/6.

Magistrat
Administracja Szpitala Miejskiego
(—) Murawski, decernent.

Zarząd Kasy Emerytalnej rozpisuje niniejszem

przetarg ofertowy

na prace ziemne, murarskie i ciesielskie budowy domów mieszkalnych przy ul. Rolnej — Łanowej w Poznaniu.

Warunki przetargu w Zarządzie Kasy, Poznań, Wierzbicice 6, w godzinach od 9—12, za opłatą 6,— zł.

Przy składaniu ofert należy złożyć wadium w wysokości 20 000,— zł (dwadzieścia tysięcy zł). Niezależnie od wyników przetargu Zarząd K. E. zastrzega sobie prawo dowolnej decyzji oddania prac, względnie unieważnienie całego przetargu.

Ostatni termin składania ofert wyznacza się na dzień 5 lutego 1930 r., godz. 12. dw 4001

Szanownej Publiczności
uprzejmie donoszę, że w sobotę, 25 stycznia 1930 r. nastąpiło otwarcie

specjalnego magazynu artykułów męskich

przy ul. Dąbrowskiego 3 vis a vis P. K. O.

Magazyn bogato zaopatrzonej w nowości sezonu — ceny niskie — skora i staranna usługa — zwiedzenie bez przymusu kupna. zw

Dział specjalny miarowej bielizny.

Stanisława Janusz.

Jakających się

uczony uczone profesorka z długoletnią praktyką wkrótce płynnej mowy. Zgłoszenia 2—4 codziennie. Znaczek na odpowiedź. Nowy kurs rozpocznie się 1 lutego. A. Nagelowa, Cieszkowskiego 3. zw 21474

krem FEMY
idealnie usuwa bez golenia wszelkie zbyleczne włosy pod pachami, na brodzie, rękach i nogach.

Jeneralne zastępstwo na Polskę i w. m. Gdańsk
Perfumerja hurtowa.

A. MENDELSON i S-ka
WARSZAWA, NALEWKI 36. nw 7866

Posiadłość

w większym mieście, pół godziny od Poznania, w której się mieści dom, 3 pokoje i kuchnia oraz warsztat ślusarsko-mechaniczny, kompletnie urządzone, sprzedam poważnym reflektantom za gotówkę. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21487

Do przejęcia zaraz

skład bławatów, konfekcji i towarów krótkich w mieście powiatowym. Do przejęcia potrzeba ca. zł 12 000,—. Zgłoszenia do Agencji gazet M. Kujawski, Śrem. nw 7871

W mieście powiatowym, gdzie znajduje się gimnazjum wydzierżawię lub sprzedam jedną z najstarszych drogeryj

nowocześnie urządzone. Ewentualnie sprzedam równocześnie dom, większe mieszkanie może być zaraz objęte. Reflektanci z podaniem gotówki, jaką dysponują, zechcą nadesłać swe zgłoszenia do biura ogłoszeń „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 4,155 Pw 8846-4,155

Reklamówka

Chevrolet 1 1/2, tony kryty, 10 miesięcy w użytku w bardzo dobrym stanie, gotowa do jazdy korzystnie do nabycia, ulica Mostowa 11. rw 8504

Z powodu parcelacji majątku poszukuję od 1 kwietnia r. b., posady dla

kasjerki-książkowej

która u mnie pracowała lat 7. Zgłoszenia proszę skierować: zw 21466

EDWARD STABROWSKI,
Siekierki Wielkie, p. Paczkowo, tel. Kostrzyn 1.

Ekspedjent-dekorator

samodzielny z branży konfekcji męskiej z dłuższą praktyką poszukiwany od 1. 3. 30. — Oferty wraz z odpisami świadectw i warunków do ekspedycji Kurjera pod rw 8505

Kupiec

obeznany w sferach kupieckich, mający własne biuro z telefonem przy Placu Wolności, poszukuje przedstawicielstwa poważnych firm. Zgłoszenia pod „Kupiec“ do „Biura Pracy“, Plac Wolności 9. zw 21485

Radością
życia
jest

Ichtimentol

usuwa bowiem wszelkie bóle mięśniowe, postrzał, łamania, gościec, bóle reumatyczne szybko i pewnie.

Ichtimentol Wszędzie do nabycia.

Wyrób i skład wysyłkowy Pw 7709-72,51

Laboratorium chemiczne aptekarza

Mra Szymona Edelmana
we Lwowie, Teatyńska 16.

Ubikacje masywne

2-piętrowe, wśród miasta, posiadające własną bocznice kolejową, nowo wyrestaurowane, nadające się na każde przedsiębiorstwo fabryczne lub przemysłowe, jest częściowo lub w całości natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 4,110 Pw 8810-4,110

DZIERŻAWA

pod Poznaniem, 2 km. szosą od stacji, obszar 1500 mórg, ziemi pszenne, system. drenow., do przejęcia circa 250.000 zł. Informacje udziela

K. SWINARSKI

Poznań, ul. Działyńskich 3, prt. Firma zał. 1888. Telefon 3143. zw 21486

Sprzedam dom

oraz dobrze prosperujący skład rzeźniczy w centrum miasta Poznania z kompletnym urządzeniem i zapędem elektrycznym tylko mistrzowi. Bliższej wiadomości udzieli

M. Maserak, Stary Rynek 44. rw 424

Ubikacji

na cele przemysłowo-handlowe możliwie z zapędem elektrycznym, poszukuję celem kupna lub dzierżawy. Zgłoszenia z podaniem warunków do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21480

Zdenerowania osłabienia Zadać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.

W sprawie zapobiegawczej firmy A. Grzeszczuk, Poznań, Stary Rynek 40, umarza się postępowanie zapobiegawcze, z powodu upływu 6-miesięcznego terminu odroczenia wyplat na koszt wnioskującego (art. 27 i 29 rozp. z 6. 3. 1928). Po- znań, dnia 21 stycznia 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 7892

W sprawie zapobiegawczej firmy Juljusz Rosenkrantz, Poznań, St. Rynek 62, umarza się postępowanie zapobiegaw- cze, z powodu upływu 9-miesięcznego terminu odroczenia wyplat na koszt wnioskującego (art. 27 i 29, rozp. z 6. 3. 1928). Poznań, dnia 21 stycznia 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 7891

Na wioskę kupca, Kazimierza Jarocińskiego z Poznania, St. Rynek 44, udziela się odroczenia wyplat na przeciąg 3 miesięcy i to od 22 stycznia 1930 do 22 kwietnia 1930. Nad- morca sądowym mianuje się adwokata Konwerskiego i Ro- mana Potoka w Poznaniu, ul. Słowackiego 31/33, pierwszego w zakresie prawnym, drugiego w zakresie techniczno-han- dlowym. Poznań, dnia 22 stycznia 1930. nw 6410 Sąd Grodzki 2a.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 31 stycznia 1930, o godz. 12, sprzedam w Chludo- wie, pow. poz., za gotówkę najwięcej dającym jedną ka- napa (ziel. plusz). Zbiórka pół godz. przed przetargiem w Chludowie przed Urzędem Gminnym. (—) Gabrysiak, urzędnik egzekucyjny Wydziału Powiatowego, pow. poznań- skiego. nw 7864

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W środę, dnia 29 stycznia 1930, o godz. 11 przy pl. Nowo- miejskim 10, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową za- płatą: nw 7859

planina, bufetu, stołu składowego, 15 stolików z płytą marmurową, 54 krzesel, 9 kanap, 9 luster, 8 taborecik- ków, 4 kubelków do szampa, aparatu do kawy (Ex- press), 5 dzbanków, szklanek, kieliszków, 20 lamp elektr., firan na 5 okien, dywanów i t. p.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. Poznań, dnia 27 stycznia 1930.

Magistrat XIII/4.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 3 lutego 1930, o godz. 12, sprzedam w Trzebawiu, pow. poz., za gotówkę najwięcej dającemu jednego buhaja (1-roczn.). Zbiórka pół godz. przed przetargiem przed Urzę- dem Gminnym. (—) Gabrysiak, urzędnik egzekucyjny Wy- działu Powiatowego, pow. poznańskiego. nw 7863

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 4 lutego 1930, o godz. 12, sprzedam w Pokrzyw- nicach, pow. poz., za gotówkę najwięcej dającemu siewnik 3 mtr. Zbiórka pół godz. przed przetargiem w Pokrzyw- nicach. (—) Gabrysiak, urzędnik egzekucyjny Wydziału Po- wiatowego, pow. poznańskiego. nw 7862

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 30 stycznia 1930, o godz. 12,30, sprzedam w De- blenku, pow. poz., za gotówkę najwięcej dającemu jeden regał do towarów. Zbiórka pół godz. przed przetargiem przed Urzędem Gminnym. (—) Gabrysiak, urzędnik egzeku- cyjny Wydziału Powiatowego, pow. poznańskiego. nw 7865

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 30 stycznia 1930, o godz. 10 przed poł. przy ul. Podgórznej 10, sprzedam publicznie najwięcej dają- cym za gotówkę: nw 7866

większą ilość win krajowych i zagranicznych większą ilość likierów krajowych i zagraniczn. większą ilość win szampańskich zagraniczn. kilkanaście skrzyń oliwy w blaszankach i jedną skrzynię sardynek.

Jan Bartkowiak, kom. sądowy — ul. Kochanowskiego 24 Telefon 75-24.

PRZETARG PUBLICZNY

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Poznaniu, zawiadamia, że dnia 8 lutego r. b., od godz. 10 do 13 i od 15 do 18, odbędzie się w Głównej składnicy znalezionych przed- miotów na dworcu kolejowym w Poznaniu przetarg znalezi- onych na terenie kolejowym przedmiotów. zw 21 479/a

Wstęp na peron za biletami peronowymi.

Wydział Eksploatacyjny.

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 5 lutego 1930, o godz. 10, sprzedam w Żabikowie, pow. poz., za gotówkę najwięcej dającemu jedną szafę. Zbiórka pół godz. przed przetargiem przed Urzędem Gmin- nym. (—) Gabrysiak, urzędnik egzekucyjny Wydziału Po- wiatowego, pow. poznańskiego. nw 7861

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, a 2735, d 1 790 i t. d. — 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Radjoapararat

eterolampowy selektywny komplet głośnik Lewego sprzedam. Marcina 33, III, lewo. zdw 94 639

Szpica

białego, bardzo czujnego, 6 miesięcy sprzedam tania li tylko w dobre recy. Sniadeckich 3, par- ter. prawo. od godz. 4.30—7. zdw 94 163

Urządzenie

do składu kolonialnego prawie no- we zaraz do sprzedania za 400 zł. Zgłoszenia Koszak, Rogoźno, Rynkowa 54. zdw 94 711

Plac

boczna kolejowa, stajnie, szopy, telefon, przy stacji kolejowej w Poznaniu korzystnie do sprze- dania lub wydzierżawienia. — Oferty Kurjer zdw 94 664

Sprzedam

łóżko żelazne, stoły, lustro, umy- walke, rozmaite sprzęty kuchen- na. Ratajczaka 32, II, lewo. zdw 94 668

Skład

kolonialny - delikatesów sprze- dam z powodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer zdw 94 725

Cegielnia

parowa wap. piaskowa, tuż przy dworcu, kompletny obiekt ewen- tualnie same urządzenie tania sprzedam ewentl. zamienie na go- spodarstwo rolne albo kamienicę. Przybylski, Wasosz, pow. Szu- bin. zdw 94 754

Sprzedam

zakład fryzjerski damsko - me- ski, cena 4 000 zł. na prowincji z urządzeniem elektrycznym. Zgło- szenia Kurjer zdw 94 751

Hotel

pierwszorzedny z rozlewnia piwa w małym mieście w pobliżu Po- znania 1900 budowany, z powodu podziału spadku zaraz na sprzedaż, 10 kompletnie urządzo- nych pokojów gościnnych, 6 ubika- cji restauracyjnych, sala, miesz- kanie prywatne, dużo przynależ- ności, remiza do powozów, staj- nie, zabudowanie, nadające się także na inne przedsiębiorstwo, wszystko ze sklepami. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 348

Wikliny

koszykarskiej do 3 wagonów każ- dą ilość sprzedam. Oferty Kur- jer zdw 94 365

Wilk

10 miesięczny. Sw. Wojciech 2a, podwórze, parter. zdw 94 364

Skład

w Starym Rynku najlepsze polo- żenie 130 m² z urządzeniem za cenę 11 tysięcy zł. w tym za 3 miesiące dzierżawa zapłacona. — Oferty Kurjer zdw 94 046

Segregatory

„Rekord” — poleca Kartonaż, Dąbrowskiego 79, telefon 7468. zdw 93 132

Motor

Deutz 6 k. m. na gaz lub ben- zyna oraz motocykl 5 k. m., obo- ją jak nowe korzystnie sprze- dam. A. Mańko Gostyń (Wlkp.). zdw 94 059

Gramofony

i płyty poleca Bruździński i Ska. Aleje Marcinkowskiego 8, na I. piętrze. Wymiana starych płyt. naprawa mechanizmów. telefon 40-51 zdw 90 455

Pierwszorzedna

piekarnia - cukiernia, centrum Poznania na sprzedaż. Neyman i Ska, Piekary 5. zdw 94 738

Samochód

Citroen, kryty, limuzyna, rocznik 28, ma 14 000 km. poza sobą, got- ów do jazdy, za cenę 4 800 zł. Piotra Wawrzyniaka 13, restau- racja. zdw 94 846

Pianino

czarne krzyżowe sprze da św. Marcina 47, III, prawo. zdw 94 798

Maszynę

do pisania Adler sprzedam. Mic- kiewiczca 11, III, prawo. zdw 94 786

Jadalnię

dębowa solidna, bogato rzeźbiona sprzedam tania. Bukowska 9, stolarnia. zdw 94 851

Kuźnię

25 lat istniejąca, z dobrą kliente- la z powodu stosunków rodzin- nych sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 852

Składy

Stary Rynek, Ratajczaka, 27 Grudnia, Gwarna, św. Marcina poleca „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 94 811

Dobry

trwały pendzel ułatwia gołenie! Gwarantujemy za każdą sztukę. Reklamowe mydło do gołenia Mi- loderma do każdego pendzla gratis. Drogerja Universum, Po- znań, ul. Fr. Ratajczaka 88. Pw 6943-46.183

Karbówki

do ondulacji włosów w wielkim wyborze po najniższych cenach poleca Ed Karge, Poznań, ulica Nowa 7/8. Pw 7 702-49.200

Dom

ziemię 6 000 blisko Poznania, pia- nino, samochód, wpłata. Znaczk na odpowiedź. Oferty Kurjer zdw 94 477

Baczości

Dom ze składem bławatów, do- brze prosperujący, w mieście 3 500 mieszkańców, bogatej okoli- cy w Poznańskim sprzedam lub wydzierżawie. Cena podług ugody. Oferty do Kurjera Poznań- skiego pod nw 7 837

Kamienica

komfortowa z wolnym mieszka- niem 8 pokojowym, do tego morga ogrodu, odpowiednio dla lek- arza lub adwokata, dzierżawa 24 tys., w Bydgoszczy przy pl. Wo- jności do sprzedania. Bażański, Bydgoszcz, Gdańska 13. zdw 93 307

Skład

towarów krótkich i bielizny, do- brze prosperujący (przy ruchli- wej ulicy Poznania) z przyległym 3 pokojowym mieszkaniem z po- wodu zmiany stosunków rodzin- nych do sprzedania. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 93 619

Parcele

okolicy Solacza, ca. 6 500 m², oka- zyjna sprzedaż. Zgłoszenia „Biu- ro Pracy”, Plac Wolności 9. zdw 94 802

Majatek 1 350 morg

Kujawy Polskie z żywym i mar- tynem inwentarzem na sprzedaż, wpłata 150 000 zł. „Pias” św. Marcina 47. zdw 94 825

Skład

konfekcji urządzeniem, mieszka- niem 3 pokojowym, nadający każ- dą branżę, miasto 6 000 mieszkań- ców, 5 000 zł. rok dzierżawa za- płacona wskaże Strabel, Poznań, Wierzbiciele 43. zdw 94 824

Skład

mieszkaniem urządzeniem Pozna- niu 5 500 zł wskaże Strabel, Po- znań, Wierzbiciele 43. zdw 94 823

Radjoskrzynkę

nowa 17x45 tania sprzedam. — Zwolski, Spokojna 2. zdw 94 102

Dom

ogrodem, 5 pokoi, wolne, Pozna- niu 32 000, wpłaty 20 000, Tom- czak, Poznań, Wierzbiciele 31. zdw 94 678

Skład

z mieszkaniem, centrum Pozna- nia sprzedam. Adres wskaże Kur- jer rw 8 503

Willa

komfortowa, 6 pokoi, ogrodem 55 000, wpłaty 25 000. Tomczak, Poznań, Wierzbiciele 31. zdw 94 682

Dom

10 ubikacji, ogród, blisko rynku, 2 pokoje wolne. Baliński, Kroto- szyn, Ostrowska 41. zdw 94 745

Meble

na spłaty i za gotówkę, ceny najniższe poleca Pluciński, ul. Wodna 7, odstawiam własnym samochodem. zdw 94 777

Sypialnie

wyprzedaż okazynie. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 94 776

Willa

12 pokoi, ogrodem, urządzenie nowoczesne zaraz na sprzedaż. Zgłosz. Krolowa, Leszno Wlkp. Osiecka 21. nw 8 867

Samochód

Chevrolet turing nowa, sześciocy- lindrowka, sprzedam tania. — Adres Kurjer zdw 94 866

Szafe wystawową

oszlona z gablotami, stoły, rega- li, lampy sprze da tania Bukow- ska 9, stolarnia. zdw 94 850

Austro Daimler

6 osob. limuzyna 6 cyl. w bardzo dobrym stanie na dogodnych wa- runkach spłaty sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 483

Kury

(minorki) sprzedam. Przypadek 2, Tomaszewski. zdw 94 491

Gospodarstwo

100 morg drenażowej pszennej ziemi, w tem 10 laki, nowe za- budowania sprzedam. Oferty Kur- jer zdw 94 479

Skład

cukierków z mieszkaniem w pow. mieście zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 478

2 łóżka

z materacami używane jak nowe tania 95 złotych. Sniadecki, Chwa- liszewo 66. zdw 94 795-6

Skład

bławatów gotowej odzieży, towar mieszkanie, meble lub bez, mia- sto fabryczne pow. Krotoszyn, sprzedam 2 200. Zgłoszenia Kur- jer zdw 94 472

Zakopane

Biuo J. Kubickiego sprze da wille 11 pokojowa, wszelkie no- woczesne urządzenia, meble, po- ściel, zastawa 65 000 złotych, zdw 94 460

Wózek

sportowy składany. Adres wska- że Kurjer zdw 94 459

Encyklopedję

Trzaski sprzedam korzystnie — Przecznicza 1 a. III, lewo. zdw 94 453

Gospodarstwo

180 morg, prywatne, wtem wila- ka o 6 pokojach i kuchni, 12 krów dojnych, 9 jałowego, 5 koni roboczych pierwszorzednych, sie- nia pszenno buraczana z zapasa- mi zniwmiem, wszelka maszyno- rja, 3 km od Poznania przy szosie z wolnej rekli do sprzedania. Cena podług ugody. Zgłoszenia właścicieli Ochowiak, Jankowo, poczta Poznań 10. zdw 94 452

Piec

westfalski. Nowy Rynek 3. zdw 94 665-6

Meble

na raty i za gotówkę po najni- ższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Klienci! zamiejsco- wej odstawiam własnym samo- chodem. Pw 8812/14

Samochód

ciężarówka N. A. G. korzystnie do nabycia. Obejrzeć warsztaty Samochodowe. Rekowski - Górski Strzelecka 15. telef. 1779. zdw 8 456-7

Skład

kapeluszy damskich tania sprze- dam. Oferty Kurjer zdw 94 444

Rower

Austro motorek korzystnie na sprzedaż. Cerba, Marcelesińska 3. zdw 94 496

Kasa

National z obsługą dla 6 osób za- pełnia jak nowa, natychmiast do sprzedania. Blizsze wiad. Wl. Marciniak, Poznań, Górna Wil- da 3, II, p. zdw 94 421

Parcele

5 800 kw. sprzedam na dogod- nym warunkach. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 94 408

Skład

kolonialny z mieszkaniem sprze- dam lub zamienie na mieszkanie Gen. Koscińskiego 25. zdw 94 590

Skład

kolonialny z mieszkaniem sprze- dam zaraz. Wekaże Kurjer zdw 94 585

Parcele

budowlana w Poznaniu — Jeżyce sprzedam tania. Oferty Kurjer zdw 94 552

Parcele

w Winiarach różnych wielko- ściach na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 503

Autodorożka

do sprzedania korzystnie w peł- nym biegu, z koncesją z powodu wyjazdu marki Chevrolet, Poz- nańska 15, parter. zdw 94 507

W najlepszym

położeniu

większego miasta na prowincji na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych korzystnie dom z przedsiębiorstwem fabrycznym. Zgłoszenia natychmiast Kurjer Poznański pod zdw 94 538

Drut kolczasty

używany, ocynkowany najko- rzystniej Przewodnik, Żelazo Ar- tykuły techniczne, św. Marcina 30. zdw 94 521

Fryzjerski

zakład pierwszorzedny w Pozna- niu sprzedam. Oferty Kurjer zdw 94 611

Sprzedam

planino prawie nowe marki nie- mieckiej. Piotra Wawrzyniaka 17, II, piętro. jw 8 296

Baczości

Rzeźnictwo w pełnym biegu z mieszkaniem i urządzeniem oraz szpędem elektrycznym w Pozna- niu zaraz przy ruchliwej ulicy tania do sprzedania. Oferty do Kurjera jw 8 293

8 1/2 złotego

serwis do kawy porcel. 30 zł- tych serwis obiadowy porcel. 28 złotych 1/2 tuz. noży i widelcy „Alpaka” lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w pod- wórze. zdw 94 617

Gospodarstwo

prywatne ziemia pszenno-żytnia, 30 morg przy Poznaniu sprzedam wpłaty 9 500, reszta na 5 lat. Wszecz- polska Agencja, ul. Długa. zdw 94 615

Okrętowa

maszynę oraz krawlecka „Singe- ra” sprzedam. Plac Nowomiejs- ki 1 a, parter. prawo. zdw 94 630

5 KUPNA

Samochód

2-3 tonnowy, mało używany kup- ię. Oferty Kurjer zdw 93 713

7 PIENIĄDZ

100 tysięcy ulokuje na I. hipotece, procent bankowy. Oferty Kurjer zdw 93 678

1 000 dolarów

— 9 000.— złotych poszukuje po- zyczką zaraz na weksle. Mam poważnych żyrantów. Dam 20 proc. Spieszne zgłoszenia do Kur- jera zdw 94 341

Wielki zarobek

dla posiadającego 5-6 tysięcy gotówki. Informacji udzieli p. Nadachowski Golebia 4a. zdpw 94 124

100—150 000 zł

zapisu hipotecznego na kamienicy w Poznaniu poszukuje się za od- szkodowaniem w zamian zapisa- nia hipoteki na pow. obj. fabr. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 481

Kto

wypożyczy 3-4 000 zł? Jako procent otrzyma pokój i kuchnię. — Zabezpieczenie hipoteczne. Oferty Kurjer zdw 94 440

80 000—100 000 zł

10 — 20 000. — zł

pożyczki lub wspólnika do fabrykacji dobrego artykułu na eksport poszukuje. Oferty przyjmuje Kurjer zdw 94 735

Wspólnika

z odpowiednim kapitałem przyjeżdżającego do wyrobienia konfekcji męskiej przy ulicy Wrocławskiej celem powiększenia. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 94 734

2 000 zł

pożyczki szuka przemysłowiec. — Gwarancja, wysoki procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 740

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie

3 pokojowe, kuchnia, łazienka, nowy dom, wynajme, dwuletni czynsz 180 zł miesięcznie. Wyższej, willa Rumpelwicz Da-browskiego 105. zdw 94 321

Mieszkanie

komfortowe 8 pok. z wszelkimi wygodami w najlepszej części miasta korzystnie do oddania. Zgłoszenia tylko poważnych re-flektantów uprasza się do Kur-jera Poznańskiego zdw 93 671

2 pokoje

kuchnia, zabudowania i ogród do wynajęcia bez odstepnego Ulica Robocza 48. zdw 94 424

Pokój

lub 2 z kuchnią wynajme w Lu-boniu. Oferty Kurjer zdw 94 526

2 pokoje

z kuchnią lub skład nadający się do każdej branży z pokojem, kuchnią, zaraz do wynajęcia bli-sko Poznania, dogodna komunika-cja. Oferty Kurjer zdw 94 522

Pokój

kuchnie wynajme potrzeba 1 000 zł. Oferty do Kurjera zdw 94 601

Skład z mieszkaniem

dwa pokoje kuchnia od gospodarza, dzierżawa dwa lata zgóry. Bittner, Dabrowskiego 79. zdw 94 609

Mieszkanie

5 dużych pokoi, wygodami, śród-mieście, obficie zaraz wskaże „Krakus”, Poczowa 30. zdw 94 635

Mieszkanie

3 pokoje, kuchnia z meblami w centrum, II. piętro, oficyna na-tychmiast do objęcia zł. 4.000. — Piast, św. Marcina 47. zdw 94 659

Pokój

kuchnia 1 200 poloniza 2 lata dzierżawa, obficie zaraz. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 94 717

Dom

mieszkalny z warsztatem wy-dzierżawi Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 94 720

Mieszkania

1 i 2 pokojowe czynsz za 1 1/2 roku mieszkalny z warsztatem wy-dzierżawi Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 94 720

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią z meblami do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 94 781

Mieszkania

poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 94 809

Mieszkanie

6 pokoi, komfort, willi, 6 000, rok dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 94 819

Mieszkania

2, 3 pokoje, kuchnia, dwuletnia dzierżawa. Zgłoszenia Misiorny, św. Marcina 15. I. prawo. zdw 94 818

Pięciopokojowe

mieszkanie za dzierżawę, — centrum, wolne, Czarnecki, Ra-tajczaka 13. zdw 94 683

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje

mieszkania 1 do 3 pokojowego z kuchnią od zaraz lub później, czynsz zapłace zgóry według za-dania. Łaskawe zgłoszenia upra-szam do Kurjera pod zdw 94 091

Mieszkania

3 pokojowe okolica Łazarz. Jeżyce, poszukuje wyższy urzecz-nik zaraz wprost od gospodarza, płace czynsz zgóry wzgl. według umowy. — Zgłosze-nia upraszam do Kurjera Poz-nańskiego pod zdw 94 106

Poszukuje

mieszkania 5—6 pokojowego w centrum Spieszne zgłoszenia Kur-jer Poznański zdw 94 857

3—4 pokoi

z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz za dwa lata zgóry poszu-kuje. Adres wskaże Kurjer zdw 94 525

Pokoju

z kuchnią a najchętniej 2 pokoi poszukuje zaraz kupiec. Warun-ki do umowy. Spieszne oferty Kurjer zdw 94 302

Emerytowana

wdowa szuka 3 pokojowego mie-szkania wprost od gospodarza, czynsz według umowy. Kerdy-lewski, Podgórna 1. zdw 94 715

4—5

pokojowego mieszkania poszuka najchętniej od gospodarza. — Plac Komorne zgóry. Adres Po-znań, skrz. pocztowa 218. zdw 94 518

Mieszkania

poszukuje 4—6 pokojowego li tylko przy ul. Spokojnej jak Slo-wackiego, Mickiewicza, Kocha-nowskiego, Matejki Chelmoński-go, Wyspiańskiego, Skarbowa, Wierzbiciele i t. d. Spieszne of-erty Kurjer zdw 94 237

Pokoju

i kuchni poszukuje. Oferty Kur-jer zdw 94 600

Mieszkania

4 pokojowego poszukuje od go-spodarza, czynsz płacę zgóry. — Kurjer zdw 94 633

Mieszkania

3—5 pokojowego z meblami lub bez poszukuje, Czarnecki, Rataj-czaka 13. zdw 94 854

Pokoju

z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza, dzierżawa zgóry lub według umowy Oferty do Kur-jera zdw 94 497

Mieszkania

2—3 pokojowego wprost od go-spodarza, czynsz zgóry wzgl. według umowy Oferty do Kurjera zdw 94 597

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Małżeństwo

bezdzielne zamieni 1 pokój na 1 lub 2 pokoje z kuchnią. Zgoda gospodarza. Oferty do Kurjera zdw 94 387

Gniezno — Poznań

5 pokojowe mieszkanie w Gniez-nie zamienie na 3—5 pokojowe w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 94 793

11 POKOJE UMEBL.

Pokój

umebłowany dla 1 lub 2 panów zaraz do wynajęcia. Zupańskiego 2a, parter, prawo. zdw 94 620

Miesięczne

pokoje odnajmie Hotel Francuski zdw 93 013

Pokój

słoneczny dobrze umebłowany wynajme solidnemu panu zaraz. Górna Wilda 13. III. prawo. rw 8484

Pokój

wynajme panu. Szwajcarska 15a II. lewo. zdw 94 135

2 pokoje

razem lub oddzielnie wydzierża-wie od 1. II. Staszica 14. II. prawo. zdw 92 781

Frontowy

pokój do wynajęcia. Kanałowa 10. III. lewo. wejście z Kolejo-wej. zdw 94 456

Pokoje

kompletnie umebłowane, stosow-ne także na mieszkania dla mło-dych małżeństw, wynajmuje za opłatą miesięczną 95 do 180 zł. — Hotel „Polonia”, Grunwaldzka nr. 18. Pw 8343-1.112

Pokój

dla dwóch panów. Za Bramką 13. I. lewo. rw 8483

Pokój

wspólny dla panów Szamarzew-skiego 26 a. I. p. lewo. zdw 94 488

Pokój

dla panów. Kwiatowa 13. III. prawo. zdw 94 480

Pokój

wolny, Małkowska, Czesława 17 a p. zdw 94 476

Pokój

wynajme Matejki 65 w ogrodzie. lewo. II. zdw 94 473

Pokój

frontowy, elektryczność (utrzy-manie). Wyspiańskiego 9. I. lewo zdw 94 470

Pokoik

wynajme. Słowackiego 20. II. prawo. zdw 94 433

Pokój

dwuosobowy wynajme. św. Cze-sława 13. II. prawo. zdw 94 432

Pokój

umebłowany na 1 lub 2 osoby do wynajęcia z wszelkim komfortem całodziennym utrzymaniem we willi Waly Wazów 24. obok Uni-wersytetu. zdw 94 429

Pokoje

Matejki 45. II. lewo. zdw 94 420

Pokój

umebłowany do wynajęcia. św. Marcin 56. III. prawo. zdw 94 416

Wspólny

2 panienkom 27 Grudnia 6. po-dwórze, II. lewo. zdw 94 409

Pokój

umebłowany inteligentnej pani wynajme Działyńskich 2. wyso-ki parter, prawo. nw 7849

Pokój

utrzymaniem lub bez wynajme, bez pościeli. Romana Szymań-skiego 4. II. prawo. zdw 94 576

Umeblowany

słoneczny bez pościeli dwom pa-nom. Strzelecka 11. III. prawo. zdw 94 598

Piękne

pokoje dla małżeństw lub panów z utrzymaniem lub bez, telefon. Matejki 46. III. lewo. zdw 94 591

Pokoik

wynajme. Krzyżowa 5. parter, prawo. zdw 94 580

Pokój

umebłowany dla dwóch lub trzech panów do wynajęcia. Po-znańska 21. III. lewo. zdw 24 588

Pokój

dla młodego bezdzietnego mał-żeństwa Górna Wilda 17. III. lewo. zdw 94 537

Pokój

wynajme panom Plac Nowomiejski 5. III. prawo. III. wejście. zdw 94 586

Wdowa

samotna poszukuje dwie solidne panienki Maleckiego 22. I. pra-wo. zdw 94 581

Pokój

umebłowany. Św. Marcin 22 pod-wórze lewo. 2 wchód. II. lewo. zdw 94 565

Elegancki

pokój dla pana na stanowisku. Wrocławska 5. III. zdw 94 564

Niekrepujący

pokój z telefonem wolny Stranz, Stolarska 2. II. zdw 94 562

Pokój

dla dwóch panów wzgl. pań do wynajęcia od 1. 2. ul. Mickiewi-cza 7. parter, prawo. zdw 94 561

Pokój

panu wynajme. Zupańskiego 21. III. prawo. zdw 94 557

Pokój

duży słoneczny, umebłowany dla panów na stanowisku do wy-na-jęcia. Młyńska 9 I. prawo. zdw 94 551

Pokój

dobrze umebłowany światło elektryczne, widok na Warty wynaj-me Pawłowski, Wielkie Garba-ry 36. II. tylny dom. zdw 94 523

Pokój

dla małżeństwa lub panów z uży-waniem kuchni. Grobla 27 a. II. m. 6. zdw 94 549

Umeblowany

pokój korzystny zaraz wynajme. Mostowa 16. III. lewo. zdw 94 545

Panienci

na wspólny pokój mogą się zgło-sić. Rybaki 15. I. zdw 94 495

Pokój

z używaniem kuchni od 1. II. r. b. do wynajęcia. Mylna 18. II. podwórze. zdw 94 498

Na stałe

odnajmie gabinet, sypialnię, dor-brze sytuowanej osobie ewentl. dwom. Kolesiński, św. Marcin 41. III. zdw 94 505

Ładny

pokój wynajme. Matejki 1. I. zdw 94 543

Pokoik

do wynajęcia dla 2 dzieci szkol-nych, względnie 2 panienek. — Ziemkowski Strumykowa 7. zdw 94 534

Pokój

dobrze umebłowany, światło e-lektryczne, obsługa ewentl. ła-zienska dla 1 lub 2 inteligentnych osób. Patr. Jackowskiego 9. niski parter, lewo. zdw 94 520

Pokój

umebłowany od 1 do wynajęcia. Ul. Krasińskiego 4. III. p. le-wo. zdw 94 519

Małżeństwo

z rocznym dzieckiem szuka pokoju z używaniem kuchni. Bielizna pościeli własna. Oferty z cena do Kurjera zdw 94 515

Czysty

frontowy pokój panom. Malec-kiego 17. I. lewo. zdw 94 514

Pokój

czysty, słoneczny lepszymu panu wynajme 1. 2. 30. Wielkie Gar-bary 48. I. p. lewo. zdw 94 511

Pokój

2 panom wynajme. Ul. Ratajczaka 11a. I. wejście. I. lewo. zdw 94 612

Pokój

umebłowany dla pana do wy-na-jęcia. Graniczna 13. II. lewo. zdw 94 610

Gimnazjastów

przyjme na stancję, ścisły nad-zór. M. Dams, Wielkie Garba-ry 8. zdw 94 613

Pokój

umebłowany. Maleckiego 13. I. podwórze, prawo. zdw 94 614

Pokój

elegancki, centralne ogrzewanie, elektryczność. Ul. Poznańska 58a, II. lewo, narożnik Mickiewicza. jw 3 295

Pokój

umebłowany dla pana od 1. 2. do wynajęcia, światło elektryczne Szamarzewskiego 30. III. prawo, front. jw 3 298

Pokój

umebłowany wolny od lutego. — Mielżyńskiego 1. III. prawo. zdw 94 622

Pokój

dla panów lub pań. Przemysłowa 34. III. prawo. zdw 94 618

Pokój

niekrepujący, drugie. prawo — Młyńska 5. zdw 94 624

Pokój

umebłowany zaraz do wynajęcia Skarbowa 17. III. piętro, w pod-wórze. zdw 94 646

Pokój

2 osoby ewentl. obiady. Plac Asnyka 1. II. zdw 94 649

Pokój

niekrepujące wejście panu wy-najme. Kudlicka. — Marszałka Focha 30. dom okrojdowy. I p. r. zdw 94 650

Kantaka 6

I piętro, wynajme frontowy po-kój dwom osobom. także z utrzy-maniem. zdw 94 642

2 pokoje

elegancko umebłowane z uży-waniem kuchni na Łazarzu przy przystanku tramwajowym do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 94 648

Ładny

słoneczny, dobrze umebłowany pokój dla 2 lepszych panów lub małżeństwa do wynajęcia od 1. 2. Graczyńska, Szwajcarska 24, front. zdw 94 638

Czysty

frontowy pokój elektryczność, centralne ogrzewanie wynajme lepszymu panu. Szawska, Ra-tajczaka 33. II. zdw 94 637

Pokój

umebłowany do wynajęcia. — Berndt, Marsz Focha 81. III. zdw 94 628

Elegancki

pokój z klatki schodowej, elektryczność. Niegolewskich 16. I. mieszkanie 18. zdw 94 700

Umeblowany

frontowy pokój, elektryczność, wynajme. Niegolewskich 2. I. lewo. zdw 94 703

Piekarnia
pełna dzierżawa poszukuje w Poznaniu zaraz lub później. Do objęcia gotówka. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 403

Stajnia
w opole antychymii do wydzierżawienia. Wierzbicice 37. zdw 94 405

Skład kolonialny
z mieszkaniami przy głównej ulicy z dobrego prosperujący zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia U. Wodziańska. Kepno. Warszawska zdw 94 748

Młyna
parowego, motorowego lub wodnego. Przemiały 100-200 ctr. poszukuje celem dzierżawy. Również poszukuje dzierżawy karczni. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 94 747

15 UZDROWISKA

Rabka Zdrój "Łowiczanka"
pensjonat D-owej Karasńskiej (Łowickiej), otwarty cały rok. Kapiele mineralne w domu. Słoneczne, dobrze ogrzane pokoje, pełny komfort. Telefon 47. zdp 94 098

Zakopane
pensjonat "Jasna" Chramcówki nowo-otwarty dwudziestopokojowy, centrum ceny umiarkowane. dw 3037

16 OSOBISTE

Dusieńka
pragnie wiedzieć, komu i w jakim celu potrzebny adres. Oferty Kurjer zdw 94 493

Panią
brunetkę, futurystką, kłnierzą, jasnych śniegowców, kremowych rekawczkach, małą paczką, czekającą tramwaj 1, przystanek Esplanada kierunek dworzec niedziele wieczorem godzinie 11, proszę o adres Kurjer zdw 94 475

Obelgę
trzecona na p. Franciszka Baczyka w Poznaniu, ul. Gajowa 4, niniejszem odwołuje i przeproszam. E. Ott. Bukowska 32. zdw 94 474

Ostrzegam
przed nabyciem mieszkania od Józefa Rozmarynowskiego gdyż następowanie eksmisyjne w toku. Właściciel domu Szczepan Gierlich. Poznań, ul. Sokola 8. zdw 94 434

21 ZGUBY

Weksel
zgubiono dnia 27. I. r. b. blanko, suma 200 — zł akcept Franciszek Pawlak, sztukator, Puszczkowsko, niniejszem unieważniam. Łaskawego znalazcę proszę wręczyć "Biuro Pracy". Plac Wolności 9. zdw 94 810

Zegarek
męski znaleziono na Wildzie. Do odebrania Ulm. Górna Wilda 43. zdw 94 669

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4941

Czystopis
Wjazdowa 10 zdw 93 077

Wypożyczam
krzesła na zebrań i wieczorki Teodor Kowalski, Poznań, Fredry 3, telefon 31-62 zdw 91 490

"Chic Parisienne"
Podkórna 12b. parter. prawo. wykonuje podług najnowszych modeli suknie balowe i wszelka garderoba damska. Ceny przystępne. zdw 93 465

Pensjonat
dla przyjeźdźców Poznań, Gwarna 17. II. Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne T. Rowecka. zdw 93 768

Masaże
lecnicze i kosmetyczne podług prof. Zabłudowskiego masaże ciała przeciw ziej cyrkulacji krwi, częstotowemu paraliżowi. Masaże głowy usuwające bóle, łupież i wypadanie włosów oraz masaże twarzy usuwające zmarszczki i wygry. Calkowicie i częściowo naświetlania za przepisem lekarskim H. Giernatow. Wrocławska 19. parter. dawniej Rom. Szymańskiego. Pw 8 768.3.106

Hafciarka
przyjmie haft maszynowy i ręczny w domu, miejscowe i poza miejscowe Oferty do Kurjera zdw 94 457

Krawcowa
szyje suknie wykwinne, skromne dziecięce oraz bieliznę pręrabia płaszczki kostiumy. Dabrowskiego 63. Heinsowa. zdw 94 441

Prace
w zakresie szklarstwa wchodzące wykonuje fachowo, szybko i tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 419

Hafty
plisowanie, dekatorywanie, meżki wykonuje szybko i tanio — Haftopis, Woźna 10. Pw 8 677-4.70

Zastępcy losowil
Forsowna sprzedaż dolarówek ulatwi nasz zupełnie nowy dotąd nieznan system kombinacyjny. Warunki dla nabywców i zastępców najkorzystniejsze. Poszukujemy zdolnych, dobrze wprowadzonych zastępców pod najlepszymi i rzetelnymi warunkami. Natchymastowe zgłoszenia: Małopolska Kasa Kredytowa, Lwów Maleckiego 2. nw 7850

Na
wychowanie przyje dziecko za jednorazowym wypańrozeniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 547

Krawcowa
szyje tanio, szybko, akuratywnie. — Fason sukni 8 zł. Poznańska 20, III. lewo. zdw 94 516

Pensjonat
dla przyjeźdźców. Jadwiga Ziełowicz, Wały Jana III. 11. przy Zamku. zdw 94 616

Najpiękniejsze Najoryginalniejsze
kostjumy męskawe wypożycza jedynie "Femina", Fredry 3. zdw 94 693

Maskowe
kostjumy, także jedwabne, wypożyczam. Szymańska, Nowa wchód Murna 2. zdw 94 707

Wyjeżdżam
w piątek. Leokadja. zdw 94 716

Krawcowa
doświadczona poleca się w domu. Oferty Kurjer zdw 94 732

Pani
która chce tanim sposobem osiągnąć ładny i pomysłowy kostjum na bal maskowy niech się zgłosi do mnie. Daje pomysły i wykonuje kostjumy po bardzo niskich cenach w przeciągu kilku godzin. Czarnaekka, Poznań, ul. Rzepeckiego (przedłużenie Matlejki) 21, II. p. zdw 94 731

Obiady
mieszne lub jarskie na maśle, ceny niskie, wczesne zgłoszenia Wały Królowej Jadwigi I. II., lewo. zdw 94 829

Samochód
4 osobowy zamienie na koncesję drożki samochodowej. Adres wskaże Kurjer zdw 94 855

Monogramy
na bieliznę wykonuje pierwszorzędnie. Wysoka 11. I. pietro. prawo. zdw 94 801

Obiady
smaczne abonament. Wielkie Garbary 18. wejście Woźna 11, I. pietro, prawo. zdw 94 709

Najgustowniej
i najtaniej oprawia obrazy — Witold Leworski, Wrocławska nr. 36. Pw 8678-5.21

Dekatorywanie plisowanie
merekowanie wykonuje szybko, najtaniej. św. Marcin 14. Pw 8 467-53.42

23 OZENKI

Kawaler
inteligentny, lat 32, posiadający kilkuletnią praktykę rolniczą. — bardzo pracowity, ucziwy energiczny, kochający prace na roli i znający się dobrze na rolnictwie, poszukuje ta drogą żony inteligentnej, religijnej panny lub bezdzietnej wdówki dzierżawiaczki gospodarstwa rolnego lub posiadającej własne gospodarstwo. Pośrednictwa wykluczone. Oferty możliwie z fotografiami proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 94 354

Tysiące
bogatyh pań pragnie w tym karnawale wyjść zamaż. Jeżeli nie masz odpowiednich znajomości zwróć się natychmiast do największego biura matrymonjalnego "Postęp". Warszawa, Poznańska 22. Wysyłamy dyskretnie kilkadziesiąt ofert. nw 7 802

W tym karnawale
stanie na ślubnym kobiercu 1123 par skojarzonych przez Marcjaka Stanisławów. Słowackiego 20. — Podaj dane osobiste z wymaganiami, załącz słoty znaczkami, otrzymasz tysiące ofert do wyboru. zdw 94 460

Kawaler
lat 27, posiadający urządzenie zakładu fryzjerskiego pragnie poznać pania do lat 26, która finansowo dopomoże do otwarczenia interesu. Rzecz traktuje się poważnie i honorowo. Oferty Kurjer zdw 94 410

Kawaler
lat 45, przystojny, wysokiego wzrostu kupiec, posiadający pierwszorzędny skład blatawoty i mieszkanie 7 pokojowe z centralnym ogrzewaniem we własnym domu w powiatowym mieście na Pomorzu, ożeni się z panną przystojną, inteligentną, w odpowiednim wieku, posag 40 tysięcy. — Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 93 575

Kawaler
lat 23, inteligentny, przystojny, religijny, z pewną egzystencją, dla braku znajomości, pozna panięko o podobnych zaletach w celu późniejszego ożenku. Zgłoszenia z fotografiami, która się pod słowem honoru zwraca, uprasza się kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 563

Kawaler
38 lat poszukuje panny lub wdowicę do 40 lat z mieszkaniem. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 94 625

Panna
przystojna blondynka lat 30, niezależna pozna uczciwego meżczyznę na stanowisku. Cel matrymonjalny. Kurjer Poznański zdw 94 560

Przyjaźni
kulturalnego, młodego pana do lat 50 szuka przystojna, inteligentna panna, cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 767

Panna
inteligentna, przystojna, gospodarna, posiadająca własne mieszkanie, umeblowane i niezależna na egzystencję, pragnie poznać panów od lat 27-35 w celu matrymonjalnym. Najchętniej listonosza lub emerytowanego urzędnika. Zgłoszenia tylko poważne z fotografiami do Kurjera Poznańskiego zdw 94 746

Wdowa
bezdzienna, lat 34, posiadająca trzypokojowe mieszkanie oraz skromne przedsiębiorstwo, wyjeżdża zamaż za lepszego rzemieślnika lub urzędnika do lat 45. — Oferty Kurjer zdw 94 831

24 NAUKA

Kurs wieczorowy
dla amatorów kierowców samochodowych rozpoczyna się od środy dnia 29. I. 1930. Kursy Kierowców Samochodowych I. Piątkowskiego, Poznań, ulica Piotra Wawrzyniaka 28/30. — Telefon 78-80. zdw 93 937

Kursy stenografii
pisania na maszynach Kantaika I. II. pietro. zdw 89 328

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33 29. Pw 8342 1.13

Szkoła tańców Antoszewskiego
Zielona 3. Pw 8354-2.29

Tani kurs tańców
Opaliński, Mielżyńskiego I. II., 6.30-9.00. zdw 94 109

Pomoc szkolną
i dozor w naukach da uczennica wyższej klasy licealnej 1 lub 2 dziewczynkom klas niższych za wolne utrzymanie przy rodzinie, ewentualnie z dopłatą. Łaskawe zgłoszenia przyjmujcie Kurjer zdw 94 330

Kursy
stenografii pisania na maszynach książkowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33. zdw 91 340 1

Kto
udziela fizyki, matematyki z zakresu gimnazjum? Oferty Kurjer zdw 94 427

English
lessons, conversation gives specialist. Oferty Kurjer zdw 94 529

Szukam
lekcji języka francuskiego u rutynowanego nauczyciela. Oferty Kurjer zdw 94 544

Kto
udzieli paniace w godzinach popołudniowych lekcji rachunków. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 94 540

Do matury
i egzaminów niezbędne są książki wydawnictwa "Pomoc Szkolna". Nowy katalog (1930) tych wydawnictw wysyła księgarnia Wajnera. Warszawa, Bieleńska 5/42. nw 7 857

Stenografja
książkowość, pisanem maszyną, korespondencja. Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 94 641

Korepetycje
Zarząd Kola Matematyczno-Fizycznego S. U. P. poleca rutynowanych i energicznych korepetytorów, matematyków i fizyków. Studentki i studenci, poleceni przez Kolo, są pierwszorzędnymi fachowcami. Zgłoszenia przyjmują członkowie Zarządu codziennie 11-13 w lokalu Kola, Zamek, parter, lewo. zdw 94 805

25 MUZYKA

Pianino
do ćwiczeń, lekcie muzyki. — Młyńska 3. III zdw 92 555

Trio
dobrze zgrane lub kwartet wolne od 1. 2. ewentualnie. Rawicz. "Wielkopienka". nw 7848

Jazzbandzista
śpiew, refrainowy poszukuje posady, miejscowość obojetna Zgłoszenia Maleckiego 37, Lewandowski. zdw 94 546

Poszukuje
pianina do ćwiczeń najchętniej na Wildzie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 94 766

Stroiciel fortepianów
dobrze polecony przeprowadza gruntowne remonty dom. poza domem. 27 Grudnia 16, telefon 25 20. "Bagaż". zdw 94 852

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie słów dobrnych

Książkowy
rutynowany bilansista przyjmie godzinowo prowadzenie i zakładanie księgowości. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 93 449

Zarządczyni
inteligentna zaufana, znająca dobrą kuchnię, gospodarstwo domowe, przyjmie posadę u samotnego pana, chętnie gdzie dzieci. Dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 8 473

Książkowa
samodzielną z kilkoletnią praktyką poszukuje od 1. II. posady. Oferty Kurjer zdw 93 843

Dziewczyna
poszukuje posady z praniem, gotowaniem od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 673

Gospodyni
kucharka zmieni posadę od 1. 2. do samotnego pana lub na probostwo. Oferty Kurjer zdw 93 719

Technik
melj. (rysownik) poszukuje posady, lub prac. Zgłoszenia pod zdw 93 947

Górka
mistrza rzeźniczką z prowincji, z ukończoną wyższą szkołą, z kilkoletnią praktyką, poszukuje w składzie rzeźnicznym posady. Prowincja nie wykluczona. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 93 831

Kolonjalista
uczciwy, dłuższa praktyka. lat 23, prama referencje, poszukuje posady kierownika, magazyniera ewentl. w poważniejszych przedsiębiorstwach inkasenta, woźnego. Na żądanie kaucje od 1000 do 1500 zł. Oferty Medlewski — Ostrzeszów. nw 7811

Stenotypistka
biegła z praktyką adwokacką oraz biurową poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 781

Biuralistka
z 6 letnią praktyką w biurach adwokackich poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer rw 8 223

Osoba
w średnim wieku, przyjmie posadę wyrczycielki, pielękowna nie starszej osoby, zajmie się dziećmi zna szyć. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 588

Mistrz kowalski
obeznany dokładnie z maszynami rolniczymi, parowymi, kuciem koni, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 93 876

Sierotę
nawekroś uczciwa, chętna, przystojna lat 20, może polecieć do lepszych prac domowych, przyjęcia pacjentów w klinice, lekarza, lekarza dentystry. Świadectwa polecenia dobre. Oferty Kurjer zdw 93 139

Stolarz
na fornierówko, lat 27 poszukuje posady w Poznaniu lub na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 599

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 94 596

Fryzjerka
kursistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 94 595

Pokojowa
uczciwa, znająca pierwszorzędna obsługę, pranie, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 574

Fryzjerka - kursistka
znająca dokładnie ondulacje i maniere przyjmie zaraz posadę Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 573

Bieliznę
damska, męska, pościelową, przyjmuję do szyćia i znaczenia monogramów, wszywanie korperek okrętką. Niegolewskich 5, lewo. zdw 94 670

Służąca
uczciwa bez gotowania poszukuje posady od 1. 2 Kurjer zdw 94 674

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 94 677

Młody
pomocnik gastronomiczny, znający pierwszorzędna obsługę poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 672

Jakiegokolwiek
posady poszukuje. Znam książkowość, pielęgnację niemowląt, chorych, cerowanie, sprzątanie i pranie. Oferty Kurjer zdw 94 718

Młodsza służąca
poszukuje posługi na cały dzień bez spania. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 723

Biegły
korespondent polsko-niemiecki, dzielny organizator poszukuje zajęcia książkowego, rachmistrza, bilansisty, kontrolera i t. p. w przedsiębiorstwie handlowem lub przemysłowym. Zna ustawy skarbowe, samorządowe. Łaskawe oferty Kurjer zdw 94 004

Technik - rysownik
przyjmie odpowiednia posadę. W. Celejewski, Siemianowice Śląskie, ul. Michalkowicka 3. dw 3 908

Panienska
odpowiednio wykształcona z lepszej rodziny z prowincji poszukuje posady wyrczycielki pani domu lub kasjerki. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 357

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 94 563

Piekarz - cukiernik
samodzielną moczą się okazać dobrymi świadectwami poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 572

Biuralista
książkowy, kasjer, magazynier poszukuje zaraz lub 1 marca posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 94 568

Posługaczka
do wszelkiej pracy domowej z praniem szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 94 554

Dobra
kucharka do wszystkich prac domowych poszukuje od 1. 2. posady. Oferty Kurjer zdw 94 553

Farmaceutka
starszego roku poszukuje praktyki w aptece. Oferty Kurjer zdw 94 531

Praczką
poszukuje prania. Półwiejska 35, III. zdw 94 530

Młody
magazynier szuka posady od 1. II. 1930, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer zdw 94 527

Dziewczyna
z małego miasta posiadająca dobre świadectwa poszukuje posady jako pokojowa. Oferty Kurjer zdw 94 548

Służąca
poszukuje pracy w swym zawodzie zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 722

Uczciwa
i sumienna posługaczka poszukuje posługi. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 726

Dziewczyna
uczciwa i pracowita, dobrimi świadectwami, poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 729

Posługaczka
poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 727

Inteligentna panienska
panienka poszukuje posady jako bufetowa lub do dzieci zaraz. — Oferty Kurjer zdw 94 771

Cukiernik
poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 94 755

Biuralista
kawaler, z zawodu manipulant drzewny, zdolny korespondent handlowy, piszący na maszynie, władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady — Łaskawe zgłoszenia przyjmujcie Kurjer Poznański zdw 94 752

Dzielną książkową
obeznana z wszelkimi pracami biurowymi poszukuje zaraz posady w Poznaniu lub okolicy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 351

Biuralistka
znająca książkowość amerykańską, włoską, język polski, niemiecki, pisząca na maszynie, roczna praktyka poszukuje posady od 1 lutego. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 342

Poszukuje
posady zaraz lub 1 II., samodzielnie gotowaniem do mniejszego domu. Oferty Kurjer zdw 94 369

Gospodyni
samodzielną poszukuje posady na majątku lub probostwie. Adres wskaże Kurjer zdw 94 113

Wdowa
inteligentna, bezwzględnie zaufana, sumienna, doskonała znajomość kuchni, szyćia, robotek, poszukuje zarządu domem, może zająć się dziećmi. Oferty Kurjer zdw 94 085

Krawcowa
dobra poszukuje pracy, Wierzbicice 31. IV., prawo. zdw 94 504

Poszukuje
posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 94 510

Bona
inteligentna poszukuje posady do dzieci 2-7 (zna szyćie szkole gospodarstwa domowego) od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 94 541

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem od 1. II. poszukuje posady do starszego państwa. Oferty Kurjer zdw 94 536

Urządnic gospodarczy
kawaler, lat 23, z ukończoną szkołą rolniczą, 39 miesięczna praktyka, poszukuje posady od 1. IV. 30 roku. Oferty z podaniem skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 94 535

Służąca
poszukuje od lutego posady. Kurjer zdw 94 605

Panienska
córka kupca, wykształcenie średnie, muzyczna, zna robotki i cokolwiek szyćia, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 94 750

Służąca
uczciwa, czysta z dobrimi świadectwami poszukuje posady do 3 osób. Oferty Kurjer zdw 94 861

Poszukuje
posługi z gotowaniem, śródmieście. Oferty Kurjer zdw 94 804

Panienska
lat 15, uczciwa, czysta z porządną rodziną, mająca wielkie zamiłowanie do dzieci poszukuje posady zaraz lub 1-2 dzieci Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 94 803

Panna
lat 19, umiejąca szyć, cerować i t. p., szuka posady do dzieci od 1. II. lub 15. II. Oferty Kurjer zdw 84 817

Sierota
poszukuje posady do prac domowych zaraz Zgłoszenia Kurjer zdw 94 815

Początkująca
stenotypistka ze znajomością stenografii polskiej poszukuje posady zaraz lub od 1. Oferty Kurjer zdw 94 791

Samotna
starsza osoba poszukuje posady i prania. Oferty Kurjer zdw 94 789

Ogrodnik - strzelec
pierwszorzędna siła, zonyaty, bezdzietny poszukuje posady od 1. lutego lub 1 marca. Oferty Kurjer dw 4008

Krawcowa
rutynowana poszukuje pracy w domu lub poza dom. Wykonuje szybko i dobrze. Plac Sapieżyński 3, III. p. prawo. zdw 94 687

Poszukuje
posady registratora, inkasenta, lub woźnego. Oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 94 787

Młodsza
uczciwa dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego zaraz. Łask

Książkowa
maszynistka, początkująca szuka posady z utrzymaniem. Miejsce obojętne. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 25. nw 7846

Prośba
Młodzieniec lat 20, najstarszy syn wśród 6 nieletnich posiadający chorą matkę wdowę po siostrze jakiegokolwiek pracy. — Oferty Kurjer zdw 93 708

Szofer - monter
z praktyką, kawaler, lat 30 poszukuje posady na autobus lub prywatnie. Oferty Kurjer zdw 94 494

Panienska
poszukuje posady do dzieci w lepszym domu Oferty Kurjer zdw 94 490

Maszynistka
biegła szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 489

Panienska
na kurs pisania maszyna przyjmie Biuro, Piekary 6. zdw 94 485

Młodsza
panna snajaca trochę szybciej i haftowanie przyjmie posade do dzieci. Oferty Kurjer zdw 94 268

Młodsza ekspedjentka
poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 94 165

Rządca gospodarzy
lat 35, żonaty, w praktyce 10 lat, z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech, postępowy, energiczny i rzutki w swym zawodzie, zamierzający w przyszłości zarządzać hodowlą inwentarza zarodowego oraz książkowności rolniczej przyjmie także stanowisko urzędnika podwózkowego, kasjera poszukuje zaraz lub 1 kwietnia 1930 r. stalej zaufanej posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 467

Panna
znająca szycie, haftowanie poszukuje zajęcia w zakładzie lub prywatnie. Oferty Kurjer zdw 94 451

Wychowawczyni - bona
z dłuższą praktyką, dobrimi świadectwami szuka posady. Kociąłkowska, Górna Wilda 122, III. zdw 94 450

Kto
przyjmie panienkę w naukę do składu rzeźniczego lub piekarskiego. Oferty Kurjer zdw 94 348

Student
zdolny, ukończona służba wojskowa poszukuje jakiegokolwiek posady biurowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 447

Panienska
szuka posady do składu kolonialnego lub bufetu. Oferty Kurjer zdw 94 442

Pracznica
poszukuje prania i posługi. Oferty Kurjer zdw 94 438

Posady
od 1. 2. bez gotowania poszukuje Zgłoszenia Kurjer zdw 94 431

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 430

Szofer
żonaty poszukuje posady, znam obsługę i reparację traktorów Lancia Grossbulldog. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 428

Dziewczyna
poszukuje posady od 1. 2. do wszystkiego z gotowaniem lub za pokojową. Oferty Kurjer zdw 94 422

Prasowaczka
pracznica poszukuje pracy poza dom, rzetelna. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 418

Stenotypistka
biegła, początkująca, pisząca biegle na maszynach poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 414

Dziewczyna
wiejska w średnim wieku poszukuje posady samodzielnie gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 94 406

Radjo - technika
katolika, samodzielnego odsprzedawcę i korespondenta, z językiem niemieckim, poszukuje ważną i dobrze prosperującą firmę radjowa. Warunki najkorzystniejsze, ewentualnie udział. Oferty wraz z referencjami pod „Solidny interes”, Lwów, Legjona 1. Generalna Ekspedycja Ogłoszeń. nw 7847

Dziewczyna wiejska
starsza uczciwa, skromnych wymagań, z dobrimi świadectwami z gotowaniem i prasowaniem potrzebna do samotnego pana. Adres wskaże Kurjer zdw 94 191

Zastępcy
losowi bankowi poszukiwani przez solidną polską instytucję bankową na wysoka prowizję i ewentualnie stała pensja. Najnowszy system sprzedaży. Początkujących poszukamy Oferty Lwów, skrytka pocztowa 227. nw 7807

Służąca
do wszelkiej pracy domowej potrzebna. Małeckiego 38, parter, lewo. zdw 94 757

Elewka
lub uczennica do biura potrzebna. Walenty Kossmann, Fredry 6 zdw 94 760

Służąca
uczciwa do wszystkiego. Zgłoszenia przed południem. Walendowska, Niegolewskich 24 zdw 94 848

Służąca
potrzebna natychmiast do wszelkich prac domowych z gotowaniem, najchętniej wiejska lub z Małopolski Sw. Wojciech 31 I. prawo. zdw 94 455

Dziewczyna
młodsza uczciwa spokojna chętna do wszystkiego z gotowaniem praniem potrzebna od 1. lutego Rzeczypospolitej 3 II. lewo. od 4-6. zdw 94 446

Służąca
uczciwa, pracowita z dobrimi poleceniami do wszystkiego z praniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia M. Pocka, Cieszkowskiego 5. zdw 94 583

Ogrodnicy
pomocnik początkujący może się od 1 lutego zgłosić. Poznań, Jeźców Grudzień 49. zdw 94 578

Kucharka
młodsza z bardzo dobrym gotowaniem, prasowaniem potrzebna od 1. 2. 1930 r. Zgłoszenia z odpisami świadectw Kurjer zdw 94 512

Młynarza
młodszego dzielnego w swoim zawodzie, dobrimi świadectwami przyjmie zaraz Młyn Parowy Sieszew. zdw 94 506

Dziewczyna
młodsza z bardzo dobrym gotowaniem i do wszystkiego (jest pomocniczką) uczciwa i pracowita potrzebna od 1. 2. 30. na małe miasto do adwokata. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera zdw 94 513

Potrzebne
dziewcze do dziecka do lekkich prac domowych. Wielkie Garbary 8 Borowczykowa. Zgłoszenia w składzie. zdw 94 127

Służącej
z dobrym gotowaniem oraz do wszelkiej pracy domowej poszukuje. Walczak, Pocztowa 3. zdw 94 181

Poszukuje
dziewczyny dzielnej do prania i prasowania zaraz. Strauchowa, Cieszkowskiego 4. zdw 94 210

Posługaczka
uczciwa potrzebna zaraz. Plac Wolności 9 dom ogrodowy III, piętro prawo, między 5-7 godz. zdw 94 241

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Górna Wilda 13 skład kapeluszy. zdw 94 269

Pomocnik fryzjerski
na stałą, w soboty. Leonarda 2 (Winiary). zdw 94 291

Biuralistka
do pracy wieczorami potrzebna. Zgłoszenia z życiorysem do Kurjera "St Rynek" nw 8479

Panienska
do rzeźnictwa potrzebna zaraz. Kanałowa 15, Łazarz zdw 94 391

Tempo --- Tempo ---

Przygotowania do „Białego Tygodnia“ olbrzymich rozmiarów w pełnym tempie! — Tegoroczny „Biały Tydzień“ stanowić będzie atrakcję dotąd niebywałą! — Szczegóły w piątek wieczór!

Kałamajski.

Pw 88. 3/4-5,4

Szofer
kawaler z dłuższą praktyką, potrzebny na wieś od 1. II. 30. Pensja 100 zł miesięcznie i wolne utrzymanie. Kopje świadectw których się nie zwraca, nadesłać Brodnicki, Obiecanowa p. Damaślawek. zdw 94 345

Służąca
młoda zaraz potrzebna. Stanisławska, Piekary 20. zdw 94 701

Potrzebny
do samochodu pomocnik lub szofer z gotówką 3-4000 kaucej, stała posada. Składnica Wierzbice 37. zdw 94 643

Panienska
chcąc się wyuczyć krawiectwa dla siebie, może się zgłosić. Piekary 24, III, front. zdw 94 691

Poszukuje
młynarza zaraz, który zna się na montażu w młynie. Skoczyski, Winiary - Poznań, niekarnia. zdw 94 602

Szofera
na dorózkę z kaucej poszukuje. Adres Kurjer zdw 94 690

Krawcowa
dobra w domu potrzebna zaraz. — Oferty Kurjer zdw 94 702

Poszukuje
retuszerki przy wulnym stole i stancji od 15. II r b Zakład fotograficzny Leon Szymenderski, Zbaszyn. zdw 94 344

Zdolny
młodzieniec z ładnym charakterem pisma i odpowiednim wykształceniem potrzebny jako uczeń biurowy. Zakłady Chemiczne „Herolda”, Z. Ciesielski, Poznań - Rataje. Pw 8 849-4.154

Akwizytorzy
do lekkiej akwizycji potrzebni. Początkujących poszukamy. Śniadeckich 30 II 4-7. Kw 1479

Służąca
skromna, uczciwa, z gotowaniem do wszystkiego od lat 24-30; dobre świadectwa poszukuje od 1 osoby. Kostecka, Stary Rynek nr. 55, skład cukierków. zdw 94 206

Dziewczyna
uczciwa, skromna, wygodna, potrzebna do wszystkiego od 1. 2. Śniadeckich 6. IV, piętro, prawo zdw 94 651

Chcesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza Warszawa Żółwa 42 n - Kursy wyuczają historyczne buchalterji rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji nauk handlu prawa kaligrafji, pisania na maszynach towar-znawstwa angielskiego francuskiego niemieckiego pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Zadajcie prospektów nw 6576

Służąca
uczciwa do wszelkich prac domowych z praniem potrzebna zaraz. Duran, Gen. Kosiańskiego 15. zdw 94 836

Służąca
młodsza potrzebna 1. 2. Wskaże Kurjer zdw 94 594

Dzielny
starszy pomocnik fryzjerski może się zgłosić. Zakład fryzjerski, Ratajszaka 40. zdw 94 736

Szofer
na taksówkę z kaucej potrzebny zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 94 856

Potrzebna
służąca do wszystkiego z dobrym gotowaniem zaraz lub od 1. II. Cierniak, Matejki 55 zdw 94 845

Służąca
uczciwa do wszelkich prac domowych z praniem potrzebna zaraz. Duran, Gen. Kosiańskiego 15. zdw 94 836

Służąca
młodsza potrzebna 1. 2. Wskaże Kurjer zdw 94 594

Kancelarja
Adwokatów Drów Michników w Inowrocławiu poszukuje: 1) rutynowanego sekretarza notarialnego 2) stenotypistki z znajomością języka niemieckiego. — Wymagana biegłość w stenografji dla stenotypistki minimum 60 słów na minutę. Praktyka w kancelarji pożądana. dw 4004

Posługaczka
młoda, uczciwa rano potrzebna zaraz. Adres Kurjer zdw 94 575

Uczniwa
doświadczona służąca z gotowaniem prasowaniem potrzebna od 1. 2. godz 5-7. Mikołajewski, Wyspiańskiego 15. II zdw 94 593

Niania
zdrowa sumienna z długoletnimi świadectwami potrzebna. Plac Działowy 5, parter, prawo. zdw 94 584

Inteligentna
panienka ze znajomością francuskiego i niemieckiego potrzebna do wywozycielni księgi Dimpel, Plac Wolności 11 zdw 94 375

Chłopiec
który przy sparcie fotograficznym umie pracować może się zgłosić. ul. Poznańska 27, I, otr. prawo zdw 94 582

Posługaczka
na kilka godzin dziennie potrzebna. Zgłoszenia Dąbrowskiego 28, II. zdw 94 287

Piekarza
samodzielnego poszukuje się na małe miasto, jako zwarancja wymagana kaucej 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 524

Służąca
młodsza uczciwa potrzebna od 1. II. Bączkowska, Grunwaldzka 4. zdw 94 499

Fryzjerski
pomocnik dzielny, Matejki 7. zdw 94 608

Dziewczyna wiejska
starsza uczciwa z dobrimi świadectwami z gotowaniem i prasowaniem potrzebna do samotnej osoby. Adres wskaże Kurjer zdw 94 191

Biały Tydzień! H. Wojtkiewicz
Który łączy w sobie 2 przeciwieństwa: wysoki gatunek — niskie ceny urzędarny od 30. I. do 8. II. 1930
Poznań, ulica Nowa 11.
Bielizna tylko własnego wyrobu. Proszę się przekonać. — Oprócz tego udzielam 10% rabatu. zw 21 482

82 WOLNE MIEJSCA
Stać egzystencja
miesięcznie 700-900 zł oferujemy jeszcze kilka wyomownem pamiom opłacające podrózwanie. Fachowość nie potrzebna. Zgłoszenie w środe i czwartek przed poł. do godz. 10-12 i po poł. 3-6 przy ul. Rom. Szymańskiego 10, I, otr. prawo. zdw 94 706

Potrzebna
bona do 2 dziewczyn, która mogłaby udzielać początków nauki i umiała cośkolwiek szyc, zaraz lub od 1 lutego. Zgłoszenia z odpisami świadectw, fotografii i podaniem pensji. Tomki Dwór, p. Konojady, pow. Brodnica, (Pomorze). zdw 94 753

Służąca
potrzebna. Szwajcarska 19, II, prawo. zdw 94 566/7

Potrzebny
uczeń fryzjerski. Kraszewskiego 30 zdw 94 508/9

Do 600 złotych
miesięcznie zarobek może każdy (a) nie przerywając swych prac. Zalicz słoty znaczkami pocztowymi, otrzymasz powiększony numer okazowy oraz warunki współpracy z nami. Marciak, — Stanisławów Słowackiego 20. zdw 94 468

Przedpłata
na luty 1930 r. za oba wydania razem z datku ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4,80, pod opaską w Polsce zł 9,00 pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych przez wyższą przeszkodę w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. ogłoszenia oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nocy wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświat do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

REKLAMA
WZORY OGŁOSZEŃ REKLAMOWYCH
KLISZE
ALEJE MARCHOWSKIEGO 17
TELEFON 44-61

Drogerja
w mieście powiatowem woj. Poznańskiego zaraz do sprzedania bliższych informacji udziela Centralna Drogerja, J. Czepcyński, Poznań, Stary Rynek 8, tel. 33-15, 33-24

Humor zagraniczny

— Hm, pan profesor myśli nad nowem dziełem naukowym...
— Gdzież tam! Zapomniałem poprostu włożyć kolnierzyk!